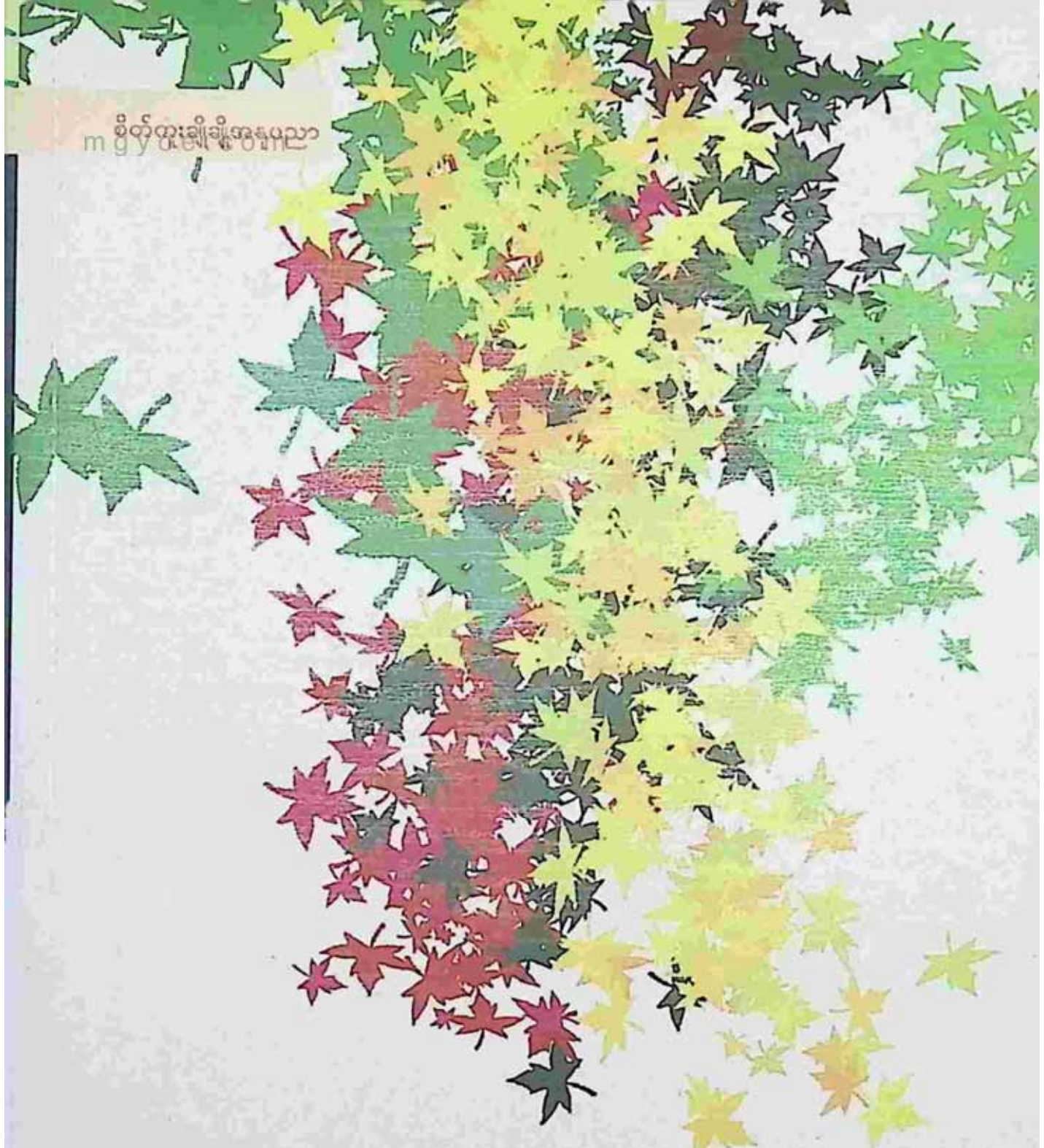

စိတ်ကူးချီချီအနုပညာ
mgyoe.com

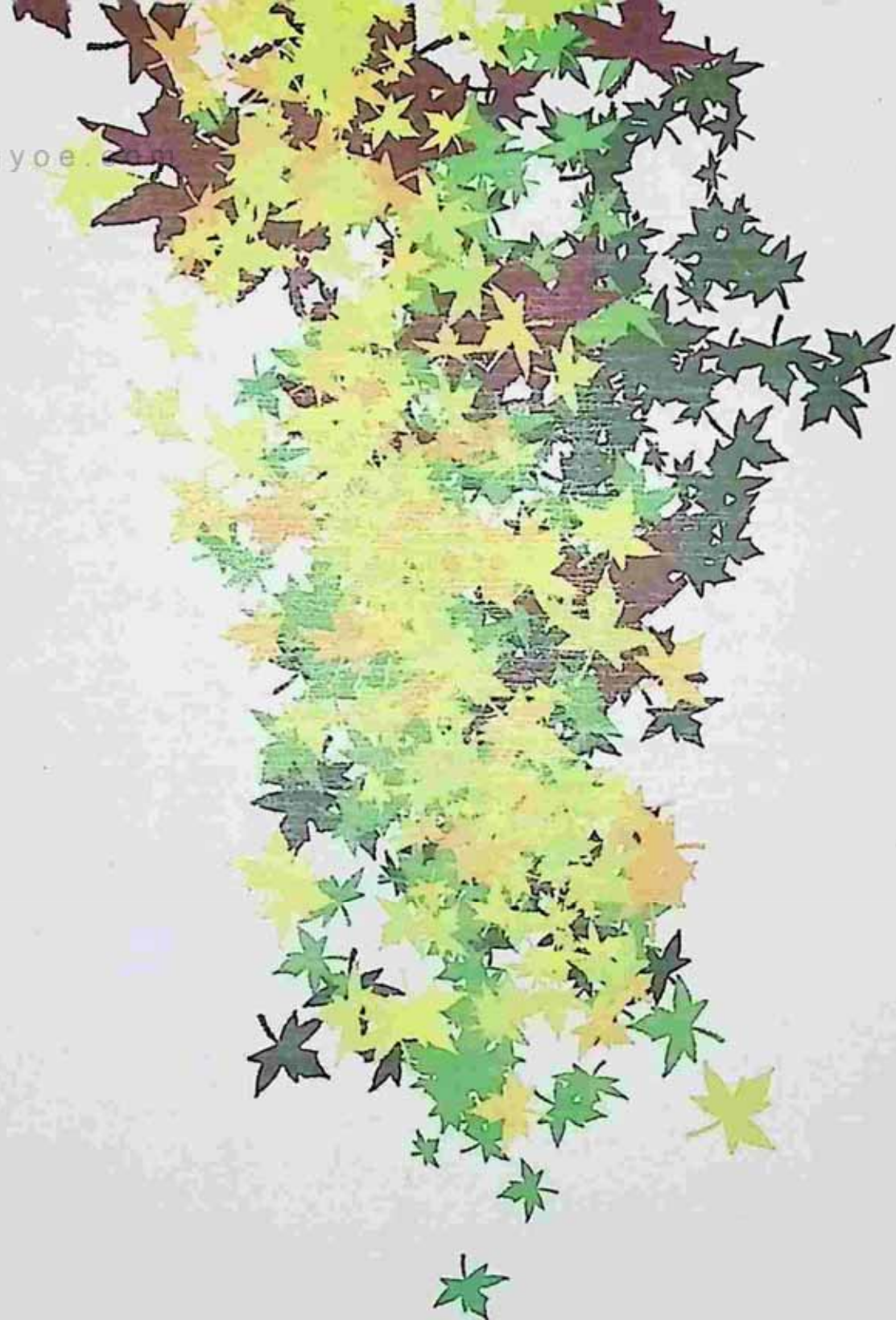
မြန်မာစာပေတစ်ရာ

တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ

စတုတ္ထအကြိမ်

mgyoe.com

mgyoe.com

မြန်မာစာမိတ်ပွဲ

တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ

TS0003

3,300.00 KS

mgyoe.com

မြန်မာစာပေကို
တကယ်တမ်း ချစ်ခင်မြတ်နိုးလျက်
လေ့လာလိုက်စားသူများအတွက်
လက်စွဲစာအုပ်။

ပြန်စာအုပ်စာရင်း	
ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း	
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	- ၄၀၀၅၄၄၀၅၀၅ နှင့်
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	- ၄၀၀၆၁၆၀၅၀၇ တို့ဖြင့်
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်းကို M.S.O ပြုလုပ်ပြီး ထုတ်ဝေသူ-ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်၊ ၈၅၊ ၁၆၄ လမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်နှင့် ပုံနှိပ်သူ-ဦးထွန်းထွန်းဦး၊ အင်ကြင်းဦးပုံနှိပ်တိုက်၊ ကျွန်းတောလမ်း၊ ရန်ကုန်တို့က စတုတ္ထအကြိမ် စောင်ရေ- ၅၀၀ ရိုက်နှိပ်ကာ ၂၀၀၅ ခု ဒီဇင်ဘာလတွင် တန်ဖိုး ၃၃၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဖြန့်ချိသည်။	
ပထမအကြိမ် (၂ တွဲပေါင်း)	ပုဂံစာအုပ်တိုက် (၁၉၇၁)
ဒုတိယအကြိမ် (၂ တွဲပေါင်း)	စာပေလောက (၁၉၇၃)
တတိယအကြိမ် (၂ တွဲပေါင်း)	စပယ်ဦးစာပေ (၁၉၈၀)
စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်	

အမှာစာ

[ပထမတွဲ]

ဤစာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးများမှာ သွေးသောက်၊ ရှုမဝ၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း၊ ကြေးမုံ သတင်းစာ၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်တို့တွင် အခါအားလျော်စွာ ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးများ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပေနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတို့ ဖတ်ရှုလေ့လာမိ သမျှ မိမိတို့၏ အထင်အမြင်၊ အယူအဆ၊ ခံစားချက်တို့ကို တတ်စွမ်းသမျှ တင်ပြချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးပါအချက်များ တထစ်ချမှန်ရမည်၊ ဟုတ်ရမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ပိုသည်ကိုဖျက်၊ လိုသည်ကိုစွက်၊ မှားသည်ကို ခွင့် လွှတ်ပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။

စာဖတ်သူများ မြန်မာစာပေကို စိတ်ဝင်စားမှုရှိလာအောင်၊ ချစ်မြတ်နိုးမှု ရှိလာအောင် ရည်ရွယ်၍ ဤဆောင်းပါးများကို စုပေါင်းထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့် မိတ်ဖွဲ့ပေးလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်အမည်ကိုလည်း 'မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့'ဟု အမည်ပေးပါသည်။ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရှုရလွယ်ကူစေရန် ခေတ်အလိုက် ရှေ့နောက် အစီအစဉ် ပြုထားပါသည်။ စာပေသမိုင်း သဘောမျိုးဟုကား မယူဆစေလိုပါ။ ဤစာအုပ်တွင် မပါသေးဘဲ ကျန်ရှိနေသေးသော စာဆိုများနှင့် စာရေးဆရာများစွာတို့၏ စာပေ များကို စာရေးသူတို့ ဖတ်ရှုလေ့လာဆဲ၊ ရေးသားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ နောင် အလျဉ်း သင့်သောအခါ ဆက်လက် စုပေါင်းထုတ်ဝေရန် အစီအစဉ်ရှိပါသည်။

ဤစာအုပ်ထွက်ပေါ်လာရန် စေတနာဖြင့် ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်သော ပုဂံစာအုပ် တိုက်ကိုလည်းကောင်း၊ အစစအရာရာ ကူညီကြသော ဆရာလေးမြိုင်(ငွေတာရီ)နှင့် ကြံခင်းစိုးလွင်(ငွေတာရီ) တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆောင်းပါးများကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည့် စာနယ်ဇင်းများကိုလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် မြန်မာစာပေလောကကို တစိုးတစိ ကျေးဇူးပြုနိုင်မည် ဆို ပါက ကြီးပမ်းသူတို့၏ ပင်ပန်းခဲရမှုသည် ခံရကျိုးနပ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆပါ သည်။

mgyoe.com

အမှာစာ

[ဒုတိယတွဲ]

ဤမြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့ (ဒုတိယတွဲ) ပါ စာတို့အနက် အချို့မှာ စာနယ်ဇင်းများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း မပြုရသေးပါ။ အများအပြားမှာမူ ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ ငွေတာရီ မဂ္ဂဇင်းများ၌လည်းကောင်း၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်နှင့် ကြေးမုံသတင်းစာများတွင်လည်းကောင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ယခုစာအုပ်အဖြစ် စုပေါင်းထုတ်ဝေရာ၌ ပြန်လည်ဖြည့်စွက်သင့်သည်တို့ကို ဖြည့်စွက်ပါသည်။ ပြန်လည် တည်းဖြတ်သင့်သည်တို့ကို တည်းဖြတ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေရာ၌ ဖော်ပြပါမဂ္ဂဇင်းများနှင့် သတင်းစာများကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဤစာအုပ်တွင် ပါရှိသော စာတို့ကို ရေးသားရာ၌ အကူအညီပေးသော ဦးလေးမြိုင်(ငွေတာရီ)ကိုလည်းကောင်း၊ ဦးလတ်ဆောင်းပါးရေးရာ၌ အကူအညီပေးကြသော ဦးကြီးမောင်(ကြေးမုံ)၊ ဦးသော်ကောင်း(တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်)၊ ဦးမောင်မောင်(တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်)၊ ဦးစံလွင် (စာပေဗိမာန်)၊ ဒေါ်သန်းညွန့်(ဦးလတ်၏တူမ) တို့ကိုလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ ဤစာအုပ်ကို စေတနာထား၍ ထုတ်ဝေသော ပုဂံစာအုပ်တိုက်ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

၁၉၆၆ခု၊ ဩဂုတ်လ

တိုက်စိုး၊ မင်းယုဝေ

မာတိကာ

[ပထမတွဲ]

ကိုးခန်းပျို့နှင့် မြန်မာ့အသက်သွေးခဲ	... မင်းယုဝေ	၁၁
တောင်ပေါ်သားနှင့် ရှင်ဥတ္တမကျော်	... ။	၁၆
ဦးကုလားနှင့် ပုံသကူမထေရ်	... ။	၂၀
ပဒေသရာဇာနှင့် ထန်းတက်သမား	... ။	၂၇
အားမာန်နှင့် မြန်မာကဗျာ	... တိုက်စိုး	၃၂
ဦးဩ၏ စစ်ချီရတု	... မင်းယုဝေ	၃၈
မောင်းထောင်းသီချင်းများ	... ။	၄၃
ပါပဟိန်	... တိုက်စိုး	၅၀
တောင်ပေါ်သားနှင့် ဦးကြင်ဥ	... မင်းယုဝေ	၅၄
ဦးပုညနှင့် ကာကဝလီယမယား	... တိုက်စိုး	၅၉
ဦးပုည၏ တေးထပ်တစ်ပုဒ်	... မင်းယုဝေ	၆၃
ဥတုဘောဇနကျမ်းနှင့် သိပ္ပံစကားပြေ	... ။	၆၇
ဘိုးဝဇီရနှင့် သူ့ခေတ်	... တိုက်စိုး	၇၃
ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မိုင်းနှင့်		
မစ္စတာမောင်မိုင်း	... မင်းယုဝေ	၇၇
ဦးဖိုးကျား၏စာ	... တိုက်စိုး	၈၂
မြန်မာ့မျက်ပွင့်	... ။	၈၈
ပထမမြန်မာ ခေတ်စမ်းကဗျာ	... မင်းယုဝေ	၉၄
ဇော်ဂျီ၏ ဘဝအမြင်	... ။	၁၀၁
မင်းသုဝဏ်၏ ကျေးတောကဗျာများ	... ။	၁၁၃
မောင်ထင်နှင့် တောဖွဲ့	... တိုက်စိုး	၁၄၁
ဝတ္ထုတိုဆရာ သိန်းဖေမြင့်	... ။	၁၄၆
မောင်ထင်၏ 'ငဘ'	... ။	၁၅၁
အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားမှု	... ။	၁၅၆

[ဒုတိယတွဲ]

ပုဂံသားနှင့် စကားအသုံးအနှုန်း	...	တိုက်စိုး	၁၆၄
ရွှေစက်တော်သွားတောလား	...	။	၁၆၉
ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံကျမ်း	...	မင်းယုဝေ	၁၇၃
ပထမ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ဆရာ	...	။	၁၈၀
ဦးလတ်	...	တိုက်စိုး	၁၈၆
သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်	...	မင်းယုဝေ	၂၀၆
ရှားလော့ဟုမ်းနှင့် မောင်စံရှား	...	။	၂၂၃
ပိမိုးနင်း၏ စာပေအမြင်	...	တိုက်စိုး	၂၂၉
ဇေယျနှင့် အညတရ	...	မင်းယုဝေ	၂၃၆
သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စေတနာ	...	တိုက်စိုး	၂၄၃
လူငယ်ကြိုက်နှင့် လူကြီးကြိုက်	...	။	၂၄၈
ဇော်ဂျီနှင့် ဟာသ	...	။	၂၅၆
ဗေဒါလမ်း	...	။	၂၆၃
ဇော်ဂျီနှင့် အားမာန်	...	မင်းယုဝေ	၂၆၈
ဖိုးမောင်လာပြီ	...	တိုက်စိုး	၂၇၇
မင်းသုဝဏ်၏ လယ်တောနှင့်			
လယ်သမား ကဗျာများ	...	မင်းယုဝေ	၂၈၁
အရှေ့ကနေဝန်းထွက်သည့်ပမာ	...	။	၂၉၃
တွေးတစ်မိမိမှ မိန်းမဖွဲ့	...	။	၃၀၃
ဝတ္ထုတိုဆရာ သော်တာဆွေ	...	။	၃၁၁
လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကဗျာဆရာများ	...	။	၃၁၉
ဖက်ဆစ်မှတ်တမ်း	...	တိုက်စိုး	၃၃၁
မြန်မာ့ပုံပြင်များ	...	။	၃၃၇

ပထမတွဲ

mgyc.com

mgyc.com

ကိုးခန်းပျို့နှင့် မြန်မာ့အသက်သွေးခဲ

မင်းယုဝေ

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ကိုးခန်းပျို့သည် အရေးပါသော အခန်းမှ ပါဝင်သည်။ မြန်မာစာပေကို လေ့လာလိုက်စားသူတိုင်းပင် ကိုးခန်းပျို့ကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြရသည်။ အကယ်၍ စာပေသမားတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ကိုးခန်းပျို့ကို လျစ်လျူရှုထားအံ့၊ ထိုသူအား မြန်မာစာပေကို တကယ်တမ်း လေ့လာလိုက်စားသူဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြမည် မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းမူကား ကိုးခန်းပျို့သည် မြန်မာစာပေ၏ သော့ချက်သဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ကိုးခန်းပျို့ကို သေချာစွာ လေ့လာလျှင် မြန်မာကဗျာသဘော၊ အလင်္ကာသဘောတို့ကို ကောင်းစွာမြင်လာနိုင်သည်။ ဝေါဟာရဖွဲ့ထုံးနည်း၊ စကားသုံးနှုန်းနည်း၊ သဒ္ဒါနည်း၊ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းနည်းတို့ကိုလည်း စနစ်တကျ သိရှိလာနိုင်ပေသည်။

ယနေ့တိုင် မြန်မာတို့ လက်သုံးပြုနေကြသည့် ‘ပညာရဲရင့်ပွဲလယ်တင့်’ဟူသော စကား၊ ‘သားတို့ရုပ်ရည်၊ သီတာမည်သား၊ ရေကြည်ချမ်းမြ၊ တစ်ပေါက်ကျက၊ မိဘတို့ဝမ်း၊ ငြိမ်းစတမ်းဖြင့်’ ဟူသောစကား၊ ‘ဃရာဝါသ၊ သမ္မာဖြင့်၊ ဒုက္ခဖွဲ့နှောင်၊ လူတို့ဘောင်ဝယ်’ဟူသော စကား စသည်တို့သည် ကိုးခန်းပျို့လာစကားများပင် ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ ထင်ရှားသော ကိုးခန်းပျို့ကို ဖွဲ့ဆိုသူကား အခြားသူမဟုတ်။ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရမထေရ်ပင်တည်း။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် အင်းဝခေတ်စာဆို ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၀ တွင် ဖွား၍ ၈၉၂ ခုတွင် လွန်တော်မူသည်။ ဤကိုးခန်းပျို့ကို ၈၈၅ ခု၊ သက်တော် ၅၅ နှစ်အရွယ်တွင် စတင်ဖွဲ့ဆိုသည်။ တိုင်းပြည် မငြိမ်မသက် ဖြစ်နေသဖြင့် ၃ နှစ်အကြာ ၈၈၈ ခုနှစ်တွင်မှ ပြီးစီးလေသည်။

ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေတွင် 'ပျို့' သည် ခေတ်စားသော ကဗျာအဖွဲ့အနွဲ့ပင် ဖြစ်သည်။ ဘုရားဟောကျမ်းဂန်လာ ဗုဒ္ဓဝင်ဇာတ်တော် နိပါတ်တော်များမှ ကောင်းနိုးရာရာ ဝတ္ထုကြောင်းတို့ကို ထုတ်နုတ်လျက် လေးလုံးစပ်လင်္ကာဖြင့် နှစ်သက်စဖွယ် ဝေဝေဆာဆာ ချဲ့ထွင်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းကို 'ပျို့' ဟူ၍ ခေါ်ကြသည်။ ကိုးခန်းပျို့သည် ၅၅၀ ဇာတ်လာ ဟတ္ထိပါလဇာတ်ကို ဖွဲ့ဆိုချက် ဖြစ်သည်။ ဟတ္ထိပါလ၊ အဿပါလ၊ ဂေါပါလ၊ အပေါလ ညီနောင် လေးဦးတို့ လောက စည်းစိမ်ကိုမမင်ဘဲ တောထွက်ခန်းအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤပျို့၏ အဓိက တင်ပြချက်သည် ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူသင့်သည်။ သို့သော် ထူးခြားသည်ကား ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် တရားသဘောကို တင်ပြရာတွင် လောကီလူသားတို့၏ အမှုကိစ္စတို့ကို လျစ်လျူပြု၍မထား။ အခွင့်သင့်တိုင်း ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုခြင်းပြုလေသည်။

ဟတ္ထိပါလတို့၏မိခင် ပုဏ္ဏေးမကြီး မယားဝတ္တရားကျေပွန်ပုံကို တင်ပြရာ၌ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက ပုဏ္ဏေးမကြီးသည် မျိုးတို့ကို ရေစိမ်ရန်၊ ထွန်ရန်၊ ကြိရန်၊ ကောက်စိုက် ပျိုးနုတ်ရန်၊ ကျွဲနွားတို့ကို ခြေမှ ထုတ်ရန်၊ လယ်တွင် ခူများ မောင်းများဖြင့် ရေသွင်းရန်၊ ဆန် စပါးတို့ကို ဖွပ်ထောင်းရန် အစရှိသော တောင်သူ လယ်သမား ကိစ္စအဝဝတို့ကို ခင်ပွန်းလင်အား မခိုင်း။ မယားကောင်းပီပီ မိမိကိုယ်တိုင် ငယ်သားတို့ ဆောင်ရွက်အောင် ကောင်းစွာကြည့်ရှုစီစဉ် ဆော်သြ တတ်ကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ လွန်စွာနှစ်သက်ဖွယ်ရာ ဖြစ်လေသည်။

လင်ကိုမခိုင်း၊ နေ့တိုင်းညဉ့်က
နိုးလုံ့လလျက်၊ စိမ်ထ မျိုးပဲ
ထွန်ကြိတ်ကြိတ်၊ ကောက်စိုက်ပျိုးနုတ်
ခြေထုတ်ကျွဲနွား၊ လယ်အားရေလောင်း
သွန်းခူမောင်းနှင့်၊ ဖွပ်ထောင်းချက်ပြုတ်

နှုတ်မည့်လျှင်း၊ ဆော်ဖန်ပြင်းသည်
မြော်တင်း စီရင်ရန်၏တည်း။

ထို့နောက် ပုဏ္ဏားမကြီး၏အိမ်ဝယ် ဝါဖန်သံ၊ ဝါကြိတ်သံ၊ ချည်ဝင့်သံတို့ဖြင့်
တစ်ရံမပြတ် တည်ညံ့ရှိပုံ၊ ချည်သွတ်ခြင်း၊ ချည်စာတင်ခြင်းတို့ဖြင့် အိမ်သားများ
မအားမလပ်ရှိကြပုံ၊ ချည်ချခြင်း၊ ရက်ကန်းရှယ်ခြင်း၊ ရက်ကန်းရက်ခြင်း အမှု
သုံးပါးလုံး စုံလင်စွာ လုပ်ကိုင်ကြပုံတို့ကိုလည်း ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ လွန်စွာ
အသက်ပါလှသည်။

ဗိုင်းမှု ဝါမှု၊ ညီစေတုသို့
ဖန်ပြု ဖျစ်ကြိတ်၊ အိမ်လုံးထိတ်မှု
မဆိတ်မည်၊ ချည်ငင်သံလည်း
တစ်ရံမပြတ်၊ ချားရဟတ်နှင့်
ချည်သွတ်မချာ၊ ချည်စာယူထ၊ မအားကြသည်
ချည်ချ ချည်ရှယ်၊ လုပ်ဖွယ်မပျက်
လက်ရက်ယဉ်ခုံ၊ သုံးပါးစုံလျက်။

ဧသုကာရိမင်းကြီးနှင့် ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးတို့က ဂေါပါလသတို့သားကို နောင်
တော် နှစ်ဦးနည်းတူ တောမထွက်ရန် ပြောသည်။ အကယ်၍ တောမထွက်ပါက
မင်းစည်းစိမ်ကို အပ်နှင်းမည့်အကြောင်းလည်း ပြောလာကြသည်။ ထိုအခါ
ဂေါပါလက လက်မခံ။ တော၌ပျောက်သော နွားကို ရှာဖွေသကဲ့သို့ ကုသိုလ်
တရားကို ရှာဖွေရန် ရသေ့ရဟန်းပြုအံ့ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ဆိုရာတွင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ
သည် တောင်သူလယ်သမားတို့ နွားကို ချစ်ခင်ပုံ၊ လယ်ကိုခင်ပုံ၊ စိုက်ပျိုးမှု၌
စိတ်ဝင်စားပုံတို့ကို ထိမိပိုင်နိုင်စွာ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။

မိုးရွာထစ်အုန်း၊ လုပ်ဆောင်တုန်းဝယ်
လျှိုပုန်းစုံပြား၊ ပျောက်သည့်နွားကို
ယောက်ျားနွားရှင်၊ ဖွေမြင်၍
ထွန်ချင်ငမ်းငမ်း၊ လယ်မှာလွမ်းလျက်

တသမ်းလျှောက်လျှောက်၊ တချောက်ချားချား
ဖွေကြည့်များသော်
နွား၏ခြေရာ၊ မြင်သောခါ၌
မျက်နှာရွှင်ပျ၊ စိတ်ကြွကြွလျှင်
မရမချင်း၊ ရှာဖွေပြင်းသို့။

ဤအခန်း၌ပင် ဂေါပါလသတို့သားက ပညာ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ဟိရိတရား၊
သုတတရားတို့ကိုဆောင်လျက် ဝိရိယစိုက်ထူကာ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
စီးဖြန်းခြင်း၊ သဒ္ဓါတရားပွားများခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ကြောင်း ဆိုထားသည်။
သို့ဆိုရာတွင် တောင်သူလယ်သမားတို့ စွဲကိုင်သော ကိရိယာတန်ဆာပလာများ
ကိုလည်းကောင်း၊ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာတို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ ဥပမာ ဥပစာပြု၍ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ ဖွဲ့ဆိုထားလေသည်။

ပညာထွန်တုံး၊ ကျည်လုံးထမ်းပိုး
ထွန်ညင်းပိုးလျက်၊ စွဲကြိုးကိုင်ပဲ့
ပန်းဖွဲ့အဟန်၊ မြဲစိတ်မွန်ဖြင့်
ထွန်သန်ထွန်ကိုင်၊ တုနှိုင်းဟိရိ
သတိတရား၊ ထွန်သွားလှင်ကန်
သင့်ကြန်စုံပြီး၊ တက်စီးကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆော်သံမွန်းလျက်၊ ရဟန်းဝိရိယ
ထွန်နွားက၍၊ သီလပဇ္ဇန်
မိုးရွာဟုန်ဝယ်၊ မအုန်မအောက်
သွေ့ခြောက်လှန်းမာ၊ သဒ္ဓါစေ့မျိုး
ကြဲထွန်ပျိုးမှ၊ ဖြိုးဖြိုးပြည့်ဝန်
မြိုက်နိဗ္ဗာန်ဟု၊ သီးခွန်တက်ပွား
မမွတ်ရှားသည်
ဂုဏ်အားမယုတ်၊ မကြိုတည်း။

ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေလောကတွင် စာဆိုများစွာတို့သည် ထီးမှုနန်းရာ တို့ကိုသာ အသားပေးဖွဲ့ဆိုကြသည်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် စာဆိုအနည်းငယ်တို့သာ ဗိုင်းမှု၊ ဝါမှု၊ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမှုတို့ကို အလေးပေး ဖွဲ့ဆိုကြသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် လယ်ယာကိုင်ကျွန်း ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်းကောင်း၊ ဗိုင်းမှု၊ ဝါမှု ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်းကောင်း ကြီးပြင်းလာခဲ့ရသူမဟုတ်ပေ။ အဖမှာ ဟံသာဝတီဘုရင်မကြီး ရှင်စောပု၏အနွယ် ဖြစ်သည်။ အမိမှာ အင်းဝ မြို့တည် သတိုးမင်းဖျား၏အနွယ် ဖြစ်သည်။ ထီးရိပ်နန်းရိပ်တွင်သာ ကြီးပြင်း လာခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်။ နောင်အခါတွင်လည်း ရဟန်းဘဝဖြင့် အရိုးထုတ်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သို့စဉ်လျက် ဆရာတော်သည် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမှုကို မြတ်နိုး၏။ ဗိုင်းမှု၊ ဝါမှုကို နှစ်သက်၏။ ဤအမှုတို့သည် မြန်မာတို့၏ အသက်သွေးခဲ ဖြစ် သည်ကို ကောင်းစွာဆင်ခြင်မိ၏။ ဤအမှုနှင့် ဤအမှုပြုသူတို့ကို ချစ်ခင်လေးစား၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းတို့ကို လျစ်လျူမပြု၊ သေချာစွာ ဂရုတစိုက်လေ့လာလျက် တရား တော်ကို အဓိက ဖွဲ့ဆိုရသော ဤပျို့၌ပင် အခါအခွင့်သင့်တိုင်း ထည့်သွင်း ဖွဲ့ ဆိုခြင်း ပြုခဲ့ပေသည်တကား။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

တောင်ပေါ်သားနှင့် ရှင်ဥတ္တမကျော်

မင်းယုဝေ

ရှင်ဥတ္တမကျော်သည် ရဟန်းစာဆိုဖြစ်၍ အင်းဝခေတ်၌ ထွန်းကားသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၁၅ ခု၌ ဖွားမြင်၍ သက်တော် ၈၉ နှစ်အရွယ် သက္ကရာဇ် ၉၀၄ ခုတွင် ပြန်လွန်တော်မူသည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ရှင်ဥတ္တမကျော်သည် ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စသည်တို့နှင့် တစ်ခေတ်တည်း ထွန်းကားသည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသနှင့် ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းပင် ဖြစ်ခဲ့ဖူးလေသည်။ သို့ရာတွင် ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရတို့ကဲ့သို့ မင်းနေပြည်ဝယ် သီတင်းသုံးခြင်းမပြုခဲ့။ မင်းဆရာ မလုပ်ခဲ့။ ဆရာတော်ကို အင်းဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်နှင့် သားတော် ရွှေနန်းကြော့ရှင် ဘုရင် နရပတိတို့က မင်းနေပြည်တော်မှာပင် သီတင်းသုံးလျက် မင်းဆရာလုပ်ရန် အကြိမ်ကြိမ်တောင်းပန်လျှောက်ထားဖူးသည်။ ဆရာတော်သည် လက်မခံခဲ့။ သာယာစည်ကားသော မင်းနေပြည်ကို ခွာခဲ့သည်။ ရွှေကျောင်း အုတ်ကျောင်းတို့ကို ကြည့်ခဲ့သည်။ အနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော ဆွမ်းခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တို့ကို စွန့်ခဲ့သည်။ လူများစုနှင့် အလှမ်းဝေးရာဖြစ်သည့် တောတောင်အရပ်ဒေသ၌ တစ်ကိုယ်တည်း လှည့်လည်သီတင်းသုံးနေထိုင်ခဲ့သည်။ ဝါးကျောင်းငယ်၌ သီတင်းသုံးလျက် တရားအားထုတ်ခြင်း၊ ကဗျာဖွဲ့ဆိုခြင်းတို့ကို ပြုခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ရေးဖွဲ့ခဲ့သော စာတို့အနက် နှောင်းသူတို့ အခိုင်အမာ ရှာဖွေ မတွေ့ရှိဘဲ တိမ်မြုပ်နေသော ဆရာတော်၏စာများ ရှိလိမ့်ဦးမည်ဟု ပညာရှင်

အချို့က ခန့်မှန်းကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုတော်လား ၉ ပုဒ်ဖြင့်ပင် ဆရာတော်သည် မြန်မာစာပေလောက၌ ထင်ရှားနေလေပြီ။ နောက်နှောင်းစာဆိုများ၏ ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်နေလေပြီ။ နဝဒေး၊ နတ်ရှင်နောင်၊ ရှင်သံခို၊ ဖိုးသူတော်ဦးမင်း၊ လူဦးမင်း အစရှိသော စာဆိုများစွာတို့သည် ဆရာတော်၏ တော်လားထဲမှ အဖွဲ့အနွဲ့အချို့ကို နည်းမှီအတုယူခဲ့ကြလေသည်။ ယခုအခါ ဒေါက်တာဘဟန်က ဆရာတော်၏ တော်လား ၉ ပုဒ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီးလေပြီ။

ဆရာတော်သည် တော်လား ၉ ပုဒ်အနက် နောက်ဆုံးတစ်ပုဒ်တွင် မိမိဘုရားဆုကိုပန်ကြောင်း ဖွဲ့ဆိုသည်။ အခြားရှစ်ပုဒ်တွင်ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသခင်ကပိလဝတ်ပြည်ကို ဝင်တော်မူရာတွင် တောခြေစုံတစ်ခွင်ကို ဖြတ်သန်းကြွချီပုံ ဖွဲ့ဆိုသည်။ သို့ဖွဲ့ဆိုရာ၌ ဘုရားသခင်အား လောကဓာတ်အလုံး ညွတ်ပျောင်းပူဇော်ဟန်ကို ပြဆိုလိုသဖြင့် တော၊ တောင်၊ ရေမြေ၊ သစ်ပင် ပန်းမန် စသော သဘာဝအလှတို့ကို အသားပေးဖွဲ့ဆိုလေသည်။

ဆရာတော်သည် တောတောင် ဒေသတစ်ခွင်တွင် လှည့်လည်သီတင်းသုံးသူဖြစ်ရာ သဘာဝအလှကို ကောင်းစွာခံစားသိရှိသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်သဘာဝအလှကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် စာတွေ့ကို ဖွဲ့ဆိုသည်မဟုတ်။ ငါတွေ့ဖြစ်သော မိမိကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ခံစားမိသည့် သဘာဝအလှကိုသာ ဖွဲ့ဆိုသူဖြစ်သည်။ ဖွဲ့ဆိုရာ၌ လွန်စွာ ပိုင်နိုင်ထိမိလှသဖြင့် ပညာရှင်များက ဆရာတော်ကို သဘာဝစာဆို ဟူ၍ပင် ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြလေသည်။

ဆရာတော်သည် သဘာဝအလှကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အဆင်းပါအောင်လည်း ဖွဲ့နိုင်သည်။ အသက်ပါအောင်လည်း ဖွဲ့နိုင်သည်။ အသံပါအောင်လည်း ဖွဲ့နိုင်သည်။ အနံ့ပါအောင်လည်း ဖွဲ့နိုင်သည်။ ထိုအချက်တို့ကို 'လေခ မြေသက်၊ ဈာန်ဝိတက်သို့၊ သစ်ရွက်ရော်ရီ၊ ဣန္ဒနီဝယ်' ဟူသော အဖွဲ့၌လည်းကောင်း၊ 'မတန်ယဉ်ဆုံး၊ အင်ဂမုန်းနှင့်၊ နန်းသုံးသခင်၊ ကြိုင်သင်းရွှင်၍' ဟူသော အဖွဲ့၌လည်းကောင်း ဆင်ခြင်ကြည့်နိုင်ပေသည်။

ဆရာတော်၏ ကဗျာစွမ်းရည်သည် အံ့ချီးဖွယ်ကောင်းလှသည်။ ကောင်းကင်၌ အရောင်အမျိုးမျိုး၊ အသွင်အမျိုးမျိုး၊ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုး ပြောင်းနေသော တိမ်တို့၏ တင့်တယ်ဟန်ကို 'တိမ်ညိုမိလ္လာ၊ တိမ်စူကာနှင့်၊ တိမ်ပြာရောယှက်၊ မရန်းဖက်၍၊ တိမ်သက်တံရောင်၊ အဝါပေါင်ဝယ်၊ မှောင်ခဲ့တစ်ခါ၊ ပြာခဲ့တချို့၊ ညိုခဲ့တလီ၊ ရီခဲ့တစ်ပုံ၊ မှုန်ခဲ့တစ်ချက်၊ ယုဂန်ထက်က၊ လေးဘက်လုံးခြုံ၊ တိမ်

ဂဠုန်လည်း၊ နဂါးရုံကြွေ၊ ရန်ချင်းတွေ့သော်၊ ခိုးငွေလွတ်ပြိုင်၊ ဂုဏ်ချင်းဆိုင်ခဲ့' ဟူ၍
ဖွဲ့ဆိုထားရာ ပန်းချီဆရာများပင် နည်းမှီးအတုယူခဲ့ရပေသည်။

ဆရာတော်သည် သဘာဝစာဆို ဖြစ်သည်နှင့်အညီ သဘာဝအလှကို ရေး
ဖွဲ့ခဲ့ငြားလည်း လူသားတို့ကိုကား မပစ်ပယ်ခဲ့။ အထူးသဖြင့် လမ္ဗယ်သမား၊ ယာ
သမားများကို မပစ်ပယ်ခဲ့။ သူ့ကဗျာတွင် တောတောင်အရပ်ဒေသ၌ သူ့နည်းတူ
မထင်မရှားနေကြသော တောင်ပေါ်သား ယာသမားများ၏ အမူအရာကို ထည့်သွင်း
ဖွဲ့ဆိုထားပေသည်။

ဆရာတော်သည် တောတောင် အရပ်ဒေသ၌ လှည့်လည်သီတင်းသုံး နေ
ထိုင်စဉ် ကရင်တောင်သူများကိုလည်း မြင်တွေ့ရာသည်။ ပလောင်တောင်သူများ
ကိုလည်း မြင်တွေ့ရာသည်။ စိုက်ပျိုးမှုလုပ်ငန်းကို ထိုတောင်သူတို့ အလေးအမြတ်
ပြုကာ ပျော်ရွှင်စွာ လုပ်ကိုင်နေကြသည်ကို သတိပြုမိရာသည်။ ထိုအခါ ဆရာ
တော်စိတ်၌ မည်သို့ ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း။ သူတို့လည်း သူတို့ဘာသာအလျောက်
ကြီးပမ်းကြပေသည်တကား၊ သူတို့၏အမူအရာသည်လည်း နှစ်သက်ဖွယ်ပါတကား
ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်မိရာသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ထိုစိတ်စေတနာကို ကဗျာ၌ ထည့်
သွင်းဖွဲ့ဆိုခြင်းပြုသည်ဟု ယူဆမိပေသည်။

ကဗျာ၌ တောင်ပေါ်သားတို့ တောကြီးတောင်ကြီးထဲ၌ ပျော်ရာပျော်ကြောင်း
ကြိဖန်လုပ်ကိုင်စားသောက်နေကြဟန်၊ တောင်သူတို့သဘာဝ မီးရှို့ထားပြီးဖြစ်
သော ယာမြေ၌ မျိုးစေ့များကို တပျော်တပါး စိုက်ပျိုးကြဟန် ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ

ဝသန်ကာလ၊ ရာသီစဝယ်
ထွန်ချမင်္ဂလာ၊ တောင်သူမှာလည်း
ဘာသာစလေ၊ ပျော်မွေ့စိုက်ပျိုး၊ ကောက်ပဲမျိုးကို
အားကြိုးလုံ့လ၊ ဂုဏ်စွမ်းပြလျက်။

ထို့ပြင် တပေါင်းလတွင် ဖက်ဆွတ်မိုးသည် တောတွင်းရှိ သစ်ပင်မှ ဖက်
များ၊ အရွက်များကို တွန့်ခွေ ကျိုးကျသွားအောင် ရွာချဟန်၊ ထိုမိုးသည် ရွက်
ကျင် ရွက်နာများကို ရေရိုးတစ်လျှောက် ယူဆောင်သွားဟန်၊ ထိုရာသီ ထိုအချိန်တွင်
ပလောင်လူမျိုးများသည် တောင်ယာလုပ်ကိုင်ကြရန် တောင်စောင်း တောင်ခါး
ပန်းများကို တသသ ပြုပြင်မွမ်းမံကြဟန် ဖွဲ့ဆိုလေသည်။

မြိုင်ခြေအပြင်၊ စုံတစ်ခွင်က
 ရွက်ကျင်ခွေကျိုး၊ ဖက်ခြေမိုးမှု
 ရေရိုးယူဆောင်၊ မိန်တန်ဆောင်မှ
 ပလောင်တောင်သ၊ ချိန်တမျှကို။

ဤအဖွဲ့အနွဲ့တို့တွင် တောင်ပေါ်သား တောင်ယာသမားများ၏ အမူအရာကို အထင်အရှား မြင်နိုင်သည်။ သူတို့သည် တောင်ယာလုပ်ငန်းကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးစွာ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်သည်ကိုလည်း မြတ်နိုးဂုဏ်ယူတတ်ကြသည်။ သူတို့သည် တောင်ယာလုပ်မည့် တောင်စောင်း၊ တောင်ခါးပန်းများကိုလည်း တသသ ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းလည်း ပြုတတ်ကြသည်။ ချစ်ခင်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ အမူအရာတို့ပင်တည်း။ ထိုအမူအရာတို့ကို ဆရာတော် မြင်တတ်သည်မှာ ချီးကျူးဖွယ်ပင်။ တစ်ဖန် ထိုအမူအရာတို့ကို ကဗျာ၌ ပါရှိအောင် ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုနိုင်သည်မှာလည်း ချီးကျူးဖွယ်ပင်။

စင်စစ် တောလားဆိုသည်မှာ တောတောင်၏ အခြေအနေအလားအလာကို ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာသာ ဖြစ်သည်။ ဤတွင် တောတောင်ရေမြေတည်းဟူသော သဘာဝအလှကို ဖွဲ့နွဲ့မှုသည် အဓိကဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ယခုတောလားတွင် ဆရာတော်မဏ္ဍိုင်ပြုထားသော အကြောင်းအရာမှာလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသခင်က ကပိလဝတ်ပြည်သို့ တောလမ်းတစ်လျှောက် ဖြတ်သန်းကြွချီပုံ အကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ သို့စဉ်လျက် ဆရာတော်သည် သူတွေ့မြင်ဆက်ဆံခဲ့ဖူး၍ လေးစားချစ်ခင်ခြင်းရှိခဲ့သော တောင်ပေါ်သား တောင်ယာသမားတို့၏ လေးစားချစ်ခင်ဖွယ် အမူအရာတို့ကို သူ၏တောလားတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုခြင်း ပြုခဲ့ပေသည်။ ဆရာတော်ကို ထူးချွန်ပါပေသည်၊ ဉာဏ်ခံကြီးကျယ်ပါပေသည်၊ စေတနာမွန်မြတ်ပါပေသည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။

မြန်မာစာပေလောကတွင် တောင်ပေါ်သား တောင်ယာသမားတို့၏ အမူအရာကို ဖွဲ့ဆိုသော စာဆိုတို့ နည်းပါးခဲ့သည်။ ထိုနည်းပါးသော စာဆိုတို့တွင် ရှင်ဥတ္တမကျော်သည် ရှေ့ပြေးဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပေသတည်း။

မင်းယုဝေ
 [၁၉၆၄]

ဦးကုလားနှင့် ပုံသကူမထေရ်

မင်းယုဝေ

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခု၌ နန်းတက်သော အင်းဝဘုရင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက်တွင် ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးကို ရေးလေသည်။ ဦးကုလားသည် မဟာ ရာဇဝင်ကြီးအပြင် ရာဇဝင်လတ်၊ ရာဇဝင်ချုပ်တို့ကိုလည်း ရေးလေသည်။ မဟာ ရာဇဝင်ကြီးတစ်စောင်တည်းနှင့်ပင် ဦးကုလားကို ထူးချွန်သူဟု ခေါ်ဆိုသင့်ပေ သည်။

ဤသို့ဆိုသည်မှာ အကြောင်းနှစ်ချက် ရှိသည်။ ပထမအချက်မှာ ဦးကုလား သည် မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားတွင် ထူးချွန်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ မဟာရာဇဝင်ကြီးပါ ဦးကုလား၏ စကားပြေ အရေးအသားသည် စံတင်ထိုက်သည်။ ရှင်းလင်းသည်။ ပြတ်သားသည်။ ကျစ်လျစ်သည်။ သိပ်သည်းသည်။ သိလွယ်၊ မြင်လွယ်၊ ထင်လွယ်သဖြင့် လူများစု (၀၁) လူထုနှင့် နီးစပ်သော အရေး အသား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဒုတိယအချက်မှာ အတိတ်ကာလမှ မြန်မာတို့အကြောင်း ဆန်းစစ်ဖော်ပြရာ တွင် ဦးကုလားသည် အကောင်းအဆိုးကို ကောင်းစွာသိမြင်ခဲ့ခြားဖော်ထုတ် နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် ဤသူ ကား အများပြည်သူ ကောင်းကျိုးဆောင်သူတည်း၊ ဤသူကား အများပြည်သူ

ဆို ကျိုးပြုသူတည်း ဟူ၍ လက်ညှိုးညွှန်ပြဘိအလား မှန်ကန်စွာ ခွဲခြားဖော်ပြထား ပေသည်။

ထို့နောက် ပြည်သူ့ကောင်းကျိုးဆောင်သူတို့ကို အလေးအနက်ချီးကျူး၍ ပြည်သူ့ဆိုးကျိုးပြုသူတို့ကို ထိထိမိမိ ကဲ့ရဲ့ထားသည်မှာလည်း လွန်စွာ ပြောင် မြောက်လှပေသည်။

ဦးကုလား၏ ဉာဏ်စွမ်းနှင့် ကံကုလက်စွမ်းကို သိရှိရန် ပုံသကူမထေရ် အကြောင်း ဖော်ပြချက်ကို ယခုတင်ပြလိုပေသည်။ ပုံသကူမထေရ်ခေါ် ပုံသကူ ငစွယ်ရှင် မထေရ်ကား အခြားသူမဟုတ်။ အလောင်းစည်သူမင်းလက်ထက် ရှင်အရဟံမထေရ် ပျံလွန်တော်မူသောအခါ ပုဂံပြည်၏ သာသနာ့ဦးဆောင်အဖြစ် ဆက်ခံရသူဖြစ်သည်။ ဆရာတော်သည် အကျင့်သိက္ခာနှင့် လွန်စွာပြည့်စုံသည်။ လူအများလှူဒါန်းသော ကထိန်သင်္ကန်းကိုပင် လက်မခံ။ သုသာန်၌ စွန့်ပစ်ထားသော လူသေကောင်တို့အား ဖုံးလွှမ်းသော အဝတ်တို့ကိုသာ ကောက်ယူလျက် သင်္ကန်း အဖြစ် ဝတ်ရုံသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပုံသကူမထေရ်ဟူ၍ အမည်တွင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့အကျင့်သိက္ခာနှင့် ပြည့်စုံသည်နှင့်အမျှ ပြည်သူတို့ကိုလည်း လွန်စွာ ချစ်မြတ်နိုးသည်။ မတရားမှု၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု၊ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုတို့ကို စိုးစဉ်း မျှ မလိုလား။ ထိုအမှုတို့ကို တွေ့ကြုံပါက တော်လှန်သည်သာ ဖြစ်လေသည်။

ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် ဘုရင်နှစ်ဦးအား ဆရာတော် တော် လှန်ပုံကို ပိုင်နိုင်ထိမိစွာ ဖော်ထုတ်ထားသည်။ ဆရာတော်သည် ဘုရင်နှစ်ဦးကို အဘယ်ကြောင့် တော်လှန်ပါသနည်း။ တစ်ဦးက ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ၍၊ တစ်ဦး က ပြည်သူတို့ကို ညှဉ်းပန်းသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤမင်းဆိုးနှစ်ဦးကို ဆရာတော် သည် မည်သို့တော်လှန်ခဲ့ပါသနည်း။ သာသနာ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သဖြင့် လက်ရုံးရည်ဖြင့် ကား မတော်လှန်။ နှုတ်ရေးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒပြ၍လည်းကောင်း တော်လှန် ခဲ့ပေသည်။

သက္ကရာဇ် ၄၇၄ ခုနှစ်တွင် ပုဂံပြည်ကို အုပ်စိုးသော အလောင်းစည်သူမင်း၌ သားတော် သုံးဦး ရှိသည်။ အကြီးမှာ မင်းရှင်စော ဖြစ်သည်။ အလတ်မှာ နရသူ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါသော် မင်းကြီးမျက်သဖြင့် မင်းရှင်စောသည် ပြည်နှင့်ဒဏ် ခံရသည်။ အကြောင်းရင်းကား တစ်နေ့တွင် မင်းရှင်စောသည် ခမည်းတော်ထံ ခစားဝင်သောအခါ မင်းကြီးနှင့်အတူထိုင်နေသော ပဋိက္ကရားကုလားမင်းသမီးသည် သလွန်မှမဆင်းဘဲ ရှိနေသည်။ မင်းရှင်စောလည်း မကျေမချမ်းဖြစ်ကာ မင်းကြီး

ကို မခစားဘဲ ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ကြိမ်တွင်လည်း အထိန်းတော်သား အနန္တသူရိယ ကို မင်းကြီးက မင်းသားတို့ဝတ်သော ဝတ်လုံကို ပေးခဲ့သည်။ အနန္တသူရိယလည်း ထိုဝတ်လုံကို ဝတ်၍ မင်းပွဲသို့တက်လာ၏။ ထိုအခါ မင်းရှင်စောက အရာဌာန မဟုတ်၊ အဝတ်နှင့်မတန်ဟုဆိုကာ ချွတ်လဲစေခဲ့သည်။

သို့ဖြင့် မင်းကြီးမျက်ကာ မင်းရှင်စောကို ပုဂံမှ နှင်ထုတ်ခဲ့သည်။ မင်းရှင် စောလည်း ယခု မန္တလေးအရှေ့ဘက် ထွန်တုံးပူတက်အရပ်သို့ ထွက်ခွာသွားကာ ပြည်ရွာတည်ထောင်နေရ၏။ မင်းရှင်စောမရှိသော် မင်းကြီးသည် တိုင်းရေးပြည်မှု တို့ကို စီမံရန် နရသူကို လွှဲအပ်သည်။ နရသူကား သူသွမ်းတည်း။ ရက်စက်သည်။ ကောက်ကျစ်သည်။ အလိုရမ္မက်ကြီးသည်။ ထီးနန်းကိုလိုသဖြင့် မကျန်းမမာဖြစ် နေသော ခမည်းတော်အား ရွှေကူဘုရားသို့ပို့ကာ မျက်နှာကို အဝတ်တို့ဖြင့် ဖိသတ်လေသည်။

ခမည်းတော်မရှိပြီဟုကြားသော် မင်းရှင်စောသည် ထီးနန်းကိုယူရန် ပုဂံသို့ အလုံးအရင်းနှင့် ချီလာသည်။ နောင်တော်၏အင်အားကို နရသူသည် မတုပြိုင် နိုင်သဖြင့် အကောက်ကြံလေတော့သည်။ ကြံပုံကား ပုဂံပြည်၏ သာသနာ ဦးဆောင်ဖြစ်သော ပုံသကူမထေရ်ထံ ချဉ်းကပ်လျက် နောင်တော်ကို မိမိနန်းတင် ပါမည်။ နောင်တော်တစ်ဦးတည်း ကြွရောက်လာရန် ခေါ်ပါချေ။ ညီနောင်နှစ်ဦး စစ်ခင်းနေပါက ပြည်ရေးမသာ ဖြစ်တော့မည်ဟု ဆိုလေသည်။ ဆရာတော်ကလည်း နရသူသည် ဆိုတိုင်းမပြုသော် မိမိသည် ရဟန်းတရားနှင့်မညီ ရှိတော့မည်ဟု မိန့်တော်မူသည်။ နရသူလည်း နောင်တော်ကို အကယ်ပင် နန်းတင်ပါမည်ဟု သစ္စာပြု၏။ ဆရာတော်လည်း သစ္စာပြုသည်ကို ယုံကြည်သဖြင့် မင်းရှင်စောကို သွားရောက်ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မင်းရှင်စောရောက်သော် နရသူသည် သစ္စာပြုသည့် အတိုင်း နန်းကား တင်ခဲ့၏။ သို့သော် ဘိသိက်သွန်းပြီးညမှာပင် နောင်တော်ကို အဆိပ်ကျွေးသတ်ကာ နန်းကိုယူလိုက်၏။

ထိုအကြောင်းကို ပုံသကူမထေရ်ကြားသော် အသို့ပြုလေသနည်း။ ဆရာတော် သည် နရသူမင်းထံကြွရောက်လျက် ထိုမင်းကို မင်းဆိုးမင်းညစ်ဟူ၍လည်း ခေါ် ခဲ့သည်။ ဆိုးရွားသူ၊ ညစ်ညမ်းသူ ဟူ၍လည်း ခေါ်ခဲ့သည်။ မင်းပျက်တကာတို့တွင် အပျက်ဆုံးသော မင်းပျက် ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဆိုခဲ့သည်။ အရှည်ကိုမမြင် စည်းစိမ် စံမြန်းမှုလောက်ကိုသာမြင်သော ထိုမင်း၏ မိုက်မဲမှုကိုလည်း ဖော်ထုတ်၍ မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့မိန့်ဆိုခြင်းတို့သည် နရသူကို ဆရာတော်က နှုတ်ရေးဖြင့်

တော်လှန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ဆရာတော်သည် ထိုသို့ နှုတ်ရေးဖြင့် တော်လှန်ရုံမျှမက နရသူမင်းပြုရာအရပ်ကို စွန့်ခွာလျက် သီဟိုဠ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံးခြင်းဖြင့်လည်း ဆန္ဒပြု တော်လှန်ခဲ့လေသည်။ ထိုအကြောင်းတို့ကို ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် ထက်မြက်စွာ ဖော်ထုတ်လျက် ရေးခြယ် ပြထားသည်။ နရသူမင်းအား ဆရာတော် နှုတ်ရေးဖြင့် တော်လှန်ပုံကို ဦးကုလားက ရေးခြယ်ပြထားသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းပင်။

မင်းရှင်စော အနိစ္စရောက်တော်မူလျှင် ကုလားကျ ထိုနှစ်တွင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုသို့ ဆေးခတ်၍ အနိစ္စရောက်ကြောင်းကိုပုံသကူ မထေရ် ကြားတော်မူသော် နန်းတော်သို့သွား၍ “ဟယ် မင်းဆိုးမင်းညစ်၊ နင်ကား သံသရာဝယ် ခံရအံ့သော မကောင်းမှုကို မကြောက်။ ဤ စည်းစိမ်ကိုရလျှင် နင်၏ကိုယ်ခန္ဓာသည် မအို မသေပြီ ဟူ၍ မှတ်သည် လော။ လောကတွင် နင်ထက်ပျက်သော မင်းမည်သည်ကားမရှိ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ကုလားကျလည်း “အရှင်မြတ်သို့ သစ္စာခံသည့်အတိုင်း နောင်တော် သန်လျက်ကိုထမ်း၍ နန်းတင်ပါ၏တကား” ဟူ၍ ဆို၏။ သခင်မြတ်လည်း “လူ့ပြည်တွင် နင့်ထက် ဆိုးရွားညစ်ညမ်းသောသူမရှိ” ဟု မိန့်တော်မူခဲ့၍ သိန်းခိုကျွန်းသို့ ကြွတော်မူလေ၏။

ဆရာတော်၏ နှုတ်ရေးထက်မြက်ဟန်ကို ဦးကုလားက ဤသို့ရေးခြယ်ပြ ထားသည်မှာ လွန်စွာ ထိမိလှသည်။ သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင် ဖြစ်လင့်ကစား မင်း စည်းစိမ်တို့မည်သည် မည်မျှ တန်ဖိုးရှိပါသနည်း။ အိုခြင်းကို တားဆီးနိုင်ပါ သလော။ မတားဆီးနိုင်။ သေခြင်းကို တားဆီးနိုင်ပါသလော။ မတားဆီးနိုင်။ သို့ပါလျက် ဤစည်းစိမ်အတွက် မကောင်းမှုတို့ကိုပြုသည်မှာ မိုက်မဲလှသည်တကား ဟု ဆိုသည်မှာ လွန်စွာထက်မြက်သော အဆိုအမိန့်ပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် “နင့်ထက်ပျက်သော မင်းမည်ကား မရှိ” ဟူ၍ ဆိုသော စကားသည် လည်း အလွန်ထက်မြက်လှသည်။ ပျက်သည်ဆိုသည်ကား အဘယ်နည်း။ တရား ပျက်သည်ဟုယူသော် ရအံ့ထင်သည်။ သိက္ခာပျက်သည်ဟုယူသော် ရအံ့ထင်သည်။ သစ္စာပျက်သည်ဟုယူသော် ရအံ့ထင်သည်။ အမူအရာပျက်သည်ဟုယူသော် ရအံ့ထင် သည်။ အကျင့်ပျက်သည်ဟုယူသော် ရအံ့ထင်သည်။ သည်လိုပျက်ရာတွင်လည်း

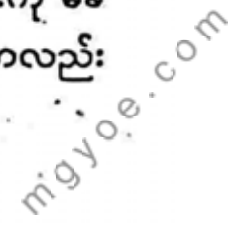
နရသူသည် အပျက်တကာအပျက်ဆုံးမင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ထိုမျှမကသေး၊ လူ့လောကတွင် အဆိုးရွားဆုံး၊ အညစ်ညမ်းဆုံး သူသွမ်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုခဲ့ ပြန်သည်။ ဆရာတော်၏ တော်လှန်မှုသည် ထက်မြက်လေစွ။ ထိုတော်လှန်မှုကို ဦးကုလားက ရေးခြယ်ပြထားသည်မှာလည်း ပိုင်နိုင်လေစွ။

ဤသို့ ပုံသကူမထေရ်မြတ်သည် နရသူမင်းဆိုးကို တော်လှန်၍ ကြွသွားတော် မူသောအခါ ပြည်သူတို့သည် ဘုရင့်အပေါ် ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့လာကြသည်။ မကျေ မနပ်ဖြစ်လာကြသည်။ မကြာမီပင် နရသူမင်းလည်း ကုလားတို့ လုပ်ကြံ သတ် ဖြတ်ခြင်းကို ခံရကာ ရာဇဝင်တွင် ကုလားကျမ်းဟူ၍ အမည်တွင်ခဲ့လေသည်။

ပုံသကူမထေရ်အရှင်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် နှစ်လအတန်ကြာ သီတင်း သုံး နေထိုင်ခဲ့ရာမှ နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံပြည်သို့ ပြန်လည်ကြွလာ တော်မူခဲ့လေသည်။ ဤတွင် ဆရာတော်၏ ဒုတိယတော်လှန်ရေးသည် ပေါ်ပေါက် ခဲ့ရလေသည်။ ပေါ်ပေါက်ရခြင်းအကြောင်းရင်းမှာ ပြည်သူတို့ကိုဘုရင်က ညှဉ်းပန်း သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

တစ်ခါသော် နရပတိစည်သူမင်းသည် စူဠာမဏိစေတီတည်ရန် ကြီးမား လှသော ချောက်ကြီးတစ်ခုကို ပုဂံပြည်သူတို့အား အပြင်းအပြ မြေဖို့စေ၏။ ဘုရင့်ဓားကိုကြောက်၍သာ စေခိုင်းတိုင်း လုပ်ကြရသည်။ ပုဂံပြည်သူတို့မှာ လွန်စွာပင်ပန်းဆင်းရဲကြသည်။ အလုပ်အကိုင်ပျက်ကြသည်။

ဤသို့ဖြစ်ရသည်ကို ပုံသကူမထေရ်မြင်သော် ပြည်သူတို့ကို များစွာကရုဏာ ဖြစ်မိသည်။ သာသနာတော်အတွက်ပြုသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု ဖြစ်သည်ကားမှန် သည်။ သာသနာ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သော မိမိအနေဖြင့် ဝမ်းသာလှိုက်လှဲ ကြိုဆိုရမည့် အမှုလည်း ဖြစ်သည်ကား မှန်သည်။ သို့သော် ဤအလှူသည် အနှစ်သာရ ရှိပါ သလော။ မရှိ။ တစ်ဖက်ပြည်သူတို့ကို ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်စေလျက် ပြုသော အလှူမျိုးသည် အဘယ်မှာ အနှစ်သာရရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့ ဆရာတော် က ရဲဝံ့စွာမြင်ခဲ့သည်။ မြင်ရုံမက အနှစ်သာရကင်းမဲ့သော အလှူကိုလည်း တော် လှန်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်သည် နရပတိစည်သူမင်းထံကြွလျက် မင်းကြီး၏အလှူ သည် ကောင်းမှုမဟုတ်၊ မကောင်းမှုသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။ ရဲဝံ့လှပါ ဘိ။ အံ့ဩကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှပါဘိ။ ထို့ပြင် ထိုအနှစ်သာရကင်းမဲ့သော အလှူကို နှုတ်ရေးဖြင့် တော်လှန်ရုံဖြင့် မပြီးသေး။ မင်းကြီးလှူသောဆွမ်းကို မခံ ယူဘဲ သပိတ်မှောက်ဆန္ဒပြ၍လည်း တော်လှန်ခဲ့ပြန်သည်။ ဘုရင်ကလည်း

တော်လှန်သူ ဆရာတော်ကို ဖိနှိပ်ခြင်း ပြုခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကို ပုဂံပြည်မှ နှင်ထုတ်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်လည်း သီဟိုဠ်သို့ ကြွသွားရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စွယ်ကြိုအရပ် တောကြီးဝယ် ခေတ္တပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံးနေရလေသည်။ ထို အကြောင်းကို ဦးကုလားက ရေးသားတင်ပြထားသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းပင်။

ထိုအခါ စာရိတ္တ သီလနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ပုံသကူ ငွေယံ ရှင်မဟာထေရ်သည် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ “မင်းကြီး ကောင်းမှု ဖြစ် စိမ့်မည်ဟူ၍ ယခုပြုသော အမှုသည်ကား ကောင်းမှုမဖြစ်၊ မကောင်းမှု သာဖြစ်သည်”ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလှူတော်မူသော ဆွမ်းကိုလည်း မခံနေတော်မူလေ၏။ နရပတိစည်သူမင်းကြီးလည်း “ဘုန်းတော်ကြီး ငါ့ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မမူသော် ငါ့ပြည်တွင် နေတော်မမူသည်ဖြစ်မှ လွတ်တော်မူမည်။ ပြည်သူတို့လှူသော ဆွမ်းသည်လည်း ငါ့ဆွမ်းမဟုတ် တုံလော”ဟု မေးတော်မူ၏။ သခင်မြတ် ပုံသကူထေရ်လည်း ဤသို့ ဆိုတပြီးကား ဟူ၍ သိန်းခုံကျွန်းသို့ ကူးတော်မူမည် အကြံတော်ရှိ၍ စွယ်ကြိုအရပ် တောကြီးဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ပြည်သူတို့ မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်လာကြသည်။ ဘုရင့်အပြုအမူကို ကန့် ကွက်သောအားဖြင့် ဆန္ဒပြမှုများပင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဤတွင် ဘုရင်လည်း စိုးရွံ့လာကာ အမတ်တို့အား ဆရာတော်ကို လိုက်၍ ပင့်ခေါ်စေရသည်။

ဆရာတော်ကား ကြံ့ခိုင်လှသည်။ အမတ်တို့ အကြိမ်ကြိမ်လာပင့်သော်လည်း မလိုက်ပါခဲ့။ နောက်ဆုံး တုရင်ပစ္စည်းအမတ် ဉာဏ်ဆောင်၍ပင့်မှ လိုက်ပါတော် မူခဲ့သည်။ ဉာဏ်ဆောင်ပုံကား တုရင်ပစ္စည်းသည် ဘုရားရုပ်တုတစ်ဆူကို လှေ တွင်တင်၍ ဆရာတော်ထံသွား၏။ ရောက်သော် “လှေတွင် ဘုရားသခင်ပါသည်။ အရှင်မြတ် ကြွလာစေသတည်း”ဟု လျှောက်၏။ ဆရာတော်လည်း ဘုရားကို ရိုသေမှုဖြင့် လှေပေါ်သို့ကြွ၍ ဦးခိုက်၏။ ထိုအခိုက် တုရင်ပစ္စည်းသည် လှေကို ခွာ၍ အပြင်းလှော်လျက်ထွက်လေရာ ဆရာတော်လည်း ပုဂံသို့ ပါလာခဲ့ရလေသည်။ နပရတိစည်သူလည်း မိမိအပြစ်ကို ဆရာတော်ထံ ဝန်ချတောင်းပန်ရလေသည်။ ဤတွင်မှ ဆရာတော်သည် ပုဂံမှမခွာဘဲ နေတော်မူ၏။

ဤသို့လျှင် ဦးကုလားသည် မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် အကောင်းအဆိုးကို

ဝေဖန်ပိုင်းခြားလျက် ပုံသကူမထေရ်၏ ကြည်ညိုဖွယ်အမှုအရာတို့ကို ချီးကျူး၍
မင်းဆိုးမင်းညစ်တို့၏ ရွံရှာဖွယ်အမှုအရာတို့ကို ကဲ့ရဲ့ထားပေသည်။ အသိအမြင်
ထူးရှိ၍ ကံကုလက်စွမ်း ထက်မြက်လှသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင်တည်း။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

ပဒေသရာဇာနှင့် ထန်းတက်သမား

မင်းယုဝေ

ပဒေသရာဇာသည် ညောင်ရမ်းခေတ်၌ ထွန်းကားသော စာဆိုဝန်ကြီး ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ ခုတွင် ဖွားမြင်၍ ၁၁၁၆ ခုတွင် ကွယ်လွန်သည်ဟု ဆိုသည်။ အင်းဝ၌ စိုးစံကြသော မင်းရဲကျော်ထင်၊ စနေမင်း၊ တနင်္ဂနွေမင်း၊ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိမင်း (ဟံသာဝတီပါမင်း) ပေါင်း မင်းလေးဆက်ကို မိသည်။ ဟံသာဝတီမင်းကို မွန်တို့ သန်လျင်သို့ခေါ်ဆောင်သွားသောအခါ ပဒေသရာဇာလည်း ဘုရင့်အပါးမှ အတူပါလာခဲ့လေသည်။ သို့သော် သန်လျင်သို့အရောက်တွင် လူကြီးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့လေသည်။ သန်လျင်မြို့ ကျိုက်ခေါက်ဘုရားအနီးရှိ အရိုးဂူမှာ ပဒေသရာဇာ၏ဂူ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုကြသည်။

‘စာပေဝတ္ထု၊ ရတုကဗျာ၊ ပျို့လင်္ကာနှင့်၊ သာသည့်သီချင်း၊ အဲစောင်းငြင်းကို၊ မကင်းမပြတ်၊ ဖတ်ရွတ်လေ့ကျက်၊ တီးမှုတ်လျက်သာ၊ နေကောင်းစွာ’ဟူ၍ ဆိုခဲ့သူကား ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာပင်တည်း။ သို့ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ပဒေသရာဇာသည် ဘုရင့်အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ရင်း တစ်ဖက်မှ စာပေဂီတ အနုပညာတို့ကို လေ့လာလိုက်စားခဲ့လေသည်။

မြန်မာစာပေလောက၌ အထူးထင်ရှားသော သူဇာပျို့သည် ပဒေသရာဇာ ဖွဲ့ဆိုသောပျို့ ဖြစ်လေသည်။ ဝန်ကြီးသည် ထိုပျို့အပြင် ကျေးဇူးတော်ပျို့၊ ကုမ္မာ

ဘယပျို၊ ယိုးဒယားသံရောက်ပျို၊ နုအူပျို၊ ကြာနတ်ကေသာပျို၊ စသောအခြားပျို ၁၃စောင်ကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ မဏိကန် နန်းတွင်းဇာတ်ကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။ ဧချင်းများ၊ ရတုများ၊ တျာချင်းများ၊ သီချင်းများကိုလည်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ဤစာတို့သည် မြန်မာစာပေနှင့် ဂီတလောကတွင် ယနေ့တိုင် ထင်ရှားဆဲ ဖြစ်လေသည်။ အထူးသဖြင့် ဝန်ကြီး၏ တျာချင်းများသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် တစ်ကဏ္ဍအဖြစ် အံ့ချီးဖွယ် သီးခြားရပ်တည်နေပေသည်။

ဝန်ကြီး၏ တျာချင်းများသည် ရှေးခေတ် သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်အောက်ရှိ ပစ္စည်းမဲ့၊ အာဏာမဲ့တို့၏ ဘဝကို သနားချစ်ခင်ဖွယ် ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီက ဝန်ကြီး၏ တျာချင်းများကို 'ရှေးက မြန်မာစာပေသစ်' ဟူ၍ မှတ်ချက်ချထားပေသည်။

ထိုခေတ်အခါက များသောအားဖြင့် စာဆိုတို့သည် ဇာတကဝတ္ထုကိုတန်ဆာဆင်၍ ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာမျိုးကို ရေးဖွဲ့တတ်ကြ၏။ ဘုရားစေတီ ကျောင်းကန် ဧရပ်တို့အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာမျိုးကို ရေးဖွဲ့တတ်ကြ၏။ မင်းနေပြည်သာယာပုံ၊ တောတောင်ရာသီဥတုတို့ သာယာပုံ၊ မင်းသားမင်းသမီးတို့ လွမ်းဆွတ်ကြပုံ ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာမျိုးကို ရေးဖွဲ့တတ်ကြ၏။ ဆင်းရဲသားအလုပ်သမားတို့၏ ဘဝကို ဖော်ကျူးသည့် တျာချင်းများကိုကား ရေးဖွဲ့လေ့မရှိကြပေ။ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာက ဆင်းရဲသားလူထု၏ဘဝကို ဖော်ကျူးသည့် တျာချင်းများကို ရေးဖွဲ့လိုက်ရာ ထိုကျမ်းတို့သည် ဖွဲ့ရိုးဖွဲ့စဉ် ကဗျာများနှင့်မတူ၊ တစ်မျိုးထူးခြားနေလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီက ထိုကျမ်းတို့ကို 'ရှေးကမြန်မာစာပေသစ်' ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာဖွဲ့ဆိုသော တျာချင်းများမှာ ရှာဖွေတွေ့သမျှ ၅ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ထို ၅ပုဒ်လုံးပင် ချွေးတလုံးလုံးနှင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ လုပ်ကိုင်ရှာဖွေအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှာသော ဆင်းရဲသားလယ်သမား၊ ထန်းတက်သမား၊ ပိန်းကောလှေသမား၊ နွားဝန်တင်သမား၊ အညာလှေကြီးသမားတို့၏ ဘဝကို ဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းတို့ ၅ပုဒ်အနက်မှ ထန်းတက်သမားဖွဲ့ တျာချင်းကို ယခုတင်ပြလိုပေသည်။

ထန်းပင်သည် လူတို့အတွက် အသုံးဝင်သော အပင်တစ်မျိုးဖြစ်ပေသည်။ ထန်းရည်ကို သောက်နိုင်သည်။ ထန်းလျက် ချက်နိုင်သည်။ ထန်းသီးစားနိုင်သည်။ မုန့်လုပ်နိုင်သည်။ ထန်းရွက်ကို အမိုးအကာလုပ်နိုင်သည်။ ပေ၊ ယပ်တောင်၊

ဗျာ၊ တောင်း ပလုံး၊ ဦးထုပ် လုပ်နိုင်သည်။ ထန်းလက်ကို ကြီးလုပ်နိုင်သည်။ ထန်းသားကို တိုင်၊ ရေတံလျှောက်၊ လှေ စသည်တို့ လုပ်နိုင်သည်။ အိမ်တစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်ရာ၌ အခြင်တန်းနှင့် ကြမ်းခင်းမှတစ်ပါး ကျန်ပစ္စည်းများကို ထန်းပင် မှရသော ပစ္စည်းများဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟူ၍ပင် အဆိုရှိလေသည်။

ဤသို့ အသုံးဝင် အဖိုးတန်သော ထန်းပင်များသည် မြန်မာပြည်တွင် အနှံ့အပြားပေါက်ရောက်သည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းတွင် အများအပြား ပေါက်ရောက်သည်။ ထန်းနှင့် မြန်မာတို့မှာ အထူးရင်းနှီးသည်။ မြန်မာစကားတွင် ‘ထန်းသီးကြော့ခိုက် ကျီးနင်းခိုက်’၊ ‘ထန်းရေမူးတော့ ကျွဲခိုးပေါ်’၊ ‘ထန်းသမားဖို့ ထန်းနို့ကယိုသည်’ စသော ထန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် စကားပုံများလည်း အများအပြားရှိသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထန်းပင်ကို ဥပမာဆောင်၍လည်း စကားပြောဆိုတတ်ကြသေးသည်။ ဥပမာ...ရှင်ရဋ္ဌသာရ၏ ပျို့လင်္ကာတို့သည် လောကုတ္တရာနှင့်ယှဉ်တုံ၊ လောကုတ္တရာမှ ကွာတုံ ဖြစ်သည်ကို ‘ရှင်ရဋ္ဌသာရ၏ စာတို့သည် ထန်းတက်သမား၏ ရင်ဘတ်နှင့်တူသည်’ဟူ၍ ရှေးသူဟောင်းတို့ ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။ ထန်းတက်သမား၏ ရင်ဘတ်သည် ထန်းပင်နှင့် ထိတုံ၊ ထန်းပင်မှ ကွာတုံ ဖြစ်သည်ကို ဥပမာဆောင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထန်းနှင့် မြန်မာတို့ ရင်းနှီးသည်နှင့်အမျှ မြန်မာ့စီးပွားရေးနှင့် ထန်းသည် အရေးပါသောအပင်တစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။ ထန်းကို မြန်မာတို့ သင့်ရာ သင့်ရာ အသုံးပြုကြသည့်နည်းတူ ထန်းဖြင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူတို့လည်း အမြောက်အမြားရှိလေသည်။ ထိုသို့အားဖြင့် ထန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူတို့တွင် ထန်းတက်သမားများသည် လွန်စွာကရုဏာသက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း လုပ်ကိုင်ရသည်နှင့်အမျှ သူတို့မှာ လွန်စွာလည်း ပင်ပန်းဆင်းရဲကြလေသည်။ ယခုခေတ်တွင် ထန်းတက်သမားတစ်ဦးသည် ထန်းခိုင်ကို လှီးဖြတ်ခြင်း၊ ထန်းရည်ယူခြင်း၊ မြူအိုးအသစ်လဲလှယ်ခြင်းပြုရန် တစ်နေ့လျှင် ထန်းပင် ၅၀ မှ ၆၀ အထိ တက်ကြရသည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာတို့ခေတ်တွင်လည်း ထန်းတက်သမားများသည် ဤသို့ပင် စွန့်စားလုပ်ကိုင်ရမည်မှာ မုချဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲခြင်းမှာမူ ယခုခေတ်ထက်ပင် ပိုကောင်းပိုပေဦးမည်။ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် အသည်ဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ဖူးရာ အင်းဝတစ်ဝိုက်ကို အသည်ဝန်ကြီးဘဝဖြင့် လှည့်လည်သွားလာခဲ့ရဟန်တူသည်။ ထိုသို့လှည့်လည်သွားလာစဉ် ထန်းတောများသို့ ရောက်ရာသည်။ ထန်းတက်သမား

mgyoe.com

တို့ကို မြင်တွေ့ရာသည်။ ထိုသူတို့နှင့် ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံဖူးရာသည်။ ထိုသူတို့၏ဘဝကို ကောင်းစွာခံစားသိမြင်မိရာသည်။ ဤတွင် ထန်းရည်ရရှိအောင် ကြိုးပမ်းကြသော ထိုသူတို့အပေါ် ကျေးဇူးတင်ခြင်းလည်း ဖြစ်မိရာသည်။ ထိုသူတို့၏ လုံ့လကို ချီးကျူးခြင်းလည်း ဖြစ်ရာသည်။ ပင်ပန်းဆမ်းရဲလှသော ထိုသူတို့ဘဝကို သနားချစ်ခင်ခြင်းလည်း ဖြစ်မိရာသည်။

ထို့ကြောင့် နွေဦးအချိန်သို့ ရောက်သောအခါ ထန်းတက်သမားသည် သူ၏ လက်သုံးတန်ဆာပလာဖြစ်သော ရင်းထောင် (ထန်းတက်လှေကား)၊ ရင်းဆွဲ (အပင်ဖျားတွင်ထားသော လှေကားငယ်)၊ မြူအိုး၊ ထားနှီး၊ ကလိုင် (ထန်းပင်ကြား၌ ထိုး၍ ထိုင်ရသော တုတ်ချောင်း) စသည်တို့ကို ဆောင်ယူလျက် ထန်းတက်ရသည်။ ထန်းတက်သမားက အပင်ပေါ်တွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ် မယားဖြစ်သူက အပင်အောက်ရှိ မြူအိုးတို့ကို သိမ်းဆည်းရသည်။ ထိုအခိုက် သားမြေးများက ပုတတ်၊ ယုန်၊ ခါ၊ ငုံး၊ ကြွက်၊ မြွေ စသည့် ဟင်းလျာလုပ်၍စားနိုင်သော သတ္တဝါတို့ကို ခြောက်လှန့် ဖမ်းဆီးကြသည်။ အလုပ်ပြီးသောအခါ ထန်းတက်သမားမိသားစုတို့သည် ထန်းရည်နှင့်တကွ ဖမ်းမိထားသော တောသတ္တဝါများ၊ ခူးထားသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို သယ်ဆောင်ကာ အိမ်သို့ ပြန်ကြသည်။ အိမ်သို့ရောက်သော် ထိုသတ္တဝါတို့ကို ထန်းလျက်ချက်သော မီးဖို၌ ဖုတ်ကင်ချက်ပြုတ်ကြသည်။ ထို့နောက် အုန်းခွက်၊ ဒေါင်းလန်း စသည်တို့တွင် စားစရာတို့ကို ထည့်ကာ မိသားစုအားလုံး အလှအယက် တိုးတေစားသောက်ကြသည်။ စားသောက်ပြီးသောအခါ ခွက်တို့ကို ဆေးရန်မလို၊ အိမ်၌ မွေးကျွေးထားသော ခွေးက ခွက်တို့ကို စင်အောင်လျက်လိုက်ပေသည်ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပေသည်။

နွေဦးကာလ၊ မြူထသောအခါ၊ ရင်းတောင်ရင်းဆွဲ၊ ဆောင်မြဲအိုးလွယ်ကာ၊ ထားနှီးထက်စွာ၊ ခါးမှာချုပ်လျက်၊ ထန်းပွင့်ထန်းခိုင်၊ ရွန်းမြိုင်မြိုင် ကလိုင်လွယ်၍ တက်သည်နှင့်လေး။

ထန်းပင်ထန်းလက်၊ ထန်းရွက်ကယ်ဝေဝေ၊ စင်အောင်ခုတ်ထစ်၊ နုမြစ်ကယ် ထန်းဦးရေ၊ မယားငယ်ဆွေ၊ ထန်းရေသိမ်းဆည်း၊ သားမြေးဟစ်ကြော်၊ ခွေးဝက်ကယ်ခေါ်၊ ထန်းလျော်သာ ယုန်ပိုက်စည်းငယ်နှင့်လေး။

ခေါ်သံရိုက်ဟည်း၊ လူလည်းကြော်ငြာ၊ ခွေးဟစ် လူဟစ်၊ ခတ်ပစ်

ကယ် ခြောက်သောအခါ၊ ပုတတ်ယုန်ခါ၊ တောမှာရှိကြ၊ ငုံးကြွက်ကယ်
ဖွတ်မြွေ ဝံပုလွေ မနေထွက်လာကြသည်တည့်လေး။

ဝမ်းသာအားရ၊ မယားကတသွယ်၊ ဟင်းရွက်ဆိုးကောင်း၊ သောင်း
ပြောင်း ရော့ရှ်လွယ်၊ လင်ကတစ်သွယ်၊ ယုန်ငယ်ကစ၊ တော သတ္တဝါ၊
တွေ့တိုင်းကိုသာ၊ အိတ်မှာသာယူ၍ ချသည်နှင့်လေး။

အိမ်ပြန်ရောက်က၊ ခဏအောင့်လျှင်၊ တံစိုထက်နှင့် ထန်းလျက်ဖို
မှာကင်၊ ဟင်းအိုးဆူလျှင်၊ အကင်ခတ်ပြီး၊ အိုးခင်းနှင့်လှော်၊ ရေနင့်ကြော်၊
မိုးမျှော်ငရုတ်သီးငယ်နှင့်လေး။

နှီးဒေါင်းလန်းကြီး၊ ခူးပြီးသောအခါ၊ သမီးနှင့်သား၊ များလို့မဝင်
သာ၊ ခူးတစ်ဖက်ဟာ၊ တွန်းကာဖယ်လျက်၊ သူ့ထက်ငယ်လေ၊ စားတော့
မည်စေ၊ စပေသာလှ၊ အုန်းခွက်ကယ်နှင့်လေး။

ငုံလျက်ကိုယ်စီသာ ဆုပ်ကာ လွေးတော့သည်။
ပြီးလျှင် ရေမရှာ၊ ခွေးသာကျွေးတော့သည်။

ဤတျာချင်းတွင် ထန်းတက်သမား၏ လုပ်အားကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။
အဖက ထန်းရည်ခံလျက်၊ အမိက ထန်းရည်သိမ်း၍၊ သားမြေးတို့က အမဲလိုက်
ကြကာ တစ်အိမ်သားလုံး အလုပ်လုပ်ကြရသော ထန်းတက်သမားတို့၏ ဘဝကို
လည်း မြင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ အလုပ်လုပ်ကြပါသော်လည်း လုံ့လထုတ်သလောက်
အကျိုးခံစားခွင့်မရ။ ဖြစ်သလိုနေ၊ ဖြစ်သလိုစား၊ ဖြစ်သလိုပျော်မွေ့ရရှာသော
ထန်းတက်သမားတို့၏ သနားချစ်ခင်စဖွယ် အမူအရာကိုလည်း မြင်နိုင်ပေသည်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် ထန်းတက်သမားတို့၏ လုပ်အားကို လေးစားခြင်း
ရှိ၍ သူတို့၏ပင်ပန်းဆင်းရဲလှသောဘဝကို သနားကြင်နာ ချစ်ခင်ခြင်းရှိ သည်နှင့်
အမျှ သူ၏ ခံစားမှု၊ သူ၏ စိတ်စေတနာတို့ကိုလည်း ကဗျာတွင် သရုပ်ပေါ်အောင်
ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပေသည်ကား။

မင်းယုခေ
[၁၉၆၄]

အားမာန်နှင့် မြန်မာကဗျာ

တိုက်စိုး

လူ့ဘဝသည် အားမာန်နှင့်ကင်း၍ မရပ်တည်နိုင်။ ချစ်ရေးကြိုက်ရေးတွင်လည်း အားမာန်ပါသည်။ တိုင်းရေးပြည်ရေးတွင်လည်း အားမာန်ပါသည်။ စားရေးသောက် ရေးတွင်လည်း အားမာန်ပါသည်။

အားမန်တို့၏သဘောသည်လည်း အသွင်အမျိုးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် မိမိ၏ဆန္ဒ နှင့် ဖိလာဖြစ်သောကြောင့် မခံချင်စိတ်ကြွကာ ပေါက်ထွက်လာသော အားမာန်၊ အခက်အခဲကို အဖွဲ့လိုက် အသင်းလိုက် ကြိုတွေ့ရ၍ ထိုအခက်အခဲကို သူ့ရော ကိုယ်ပါ စု၍ တင်း၍ ရင်ဆိုင်သော အားမာန်၊ ဘဝကို စိုးရွံ့ခြင်းမရှိဘဲ ရဲရဲနေ ခြင်းဖြစ်သော အားမာန်ဟူ၍ အကြမ်းအားဖြင့် ခွဲခြားနိုင်လေသည်။ ခွဲခြားချက်ကို ပေါ်လွင်အောင် မြန်မာကဗျာသုံးခုမှ ကျွန်တော် ကောက်နုတ်ပြပါအံ့။

ပထမကဗျာသည် ရှင်ငြိမ်းမယ်ရေး 'ရှင်လူထွက်သစ်' ချီ အိုင်ချင်းဖြစ်လေ သည်။ ရှေးအခါက လူပျိုသည် အပျိုအိမ်သို့ ညပိုင်းတွင် လည်လေ့ရှိသည်။ ထိုအခါ အပျိုက ဝိုင်းငင်ရင်း၊ ချားလှည့်ရင်း ဧည့်ဝတ်ပြုလေ့ရှိသည်။ အိုင်ချင်းပါ ဇာတ်ကြောင်းတွင် ထိုသို့ တွေ့ကြုံဧည့်ခံရင်းက အပျိုနှင့် လူပျိုတို့ ချစ်ကြိုက် နေကြသည်။ သို့ရာတွင် မိဘထွေးတော်များက သဘောမတူသောကြောင့် အပျို သည် လူပျိုနှင့် နောက်ထပ် မတွေ့ရ ဖြစ်လေသည်။ ရစ်ကို တောင်ကာ ထားရ

သည်။ တစ်နေ့တွင် နှစ်ဦးသား ရွာတစ်နေရာတွင် ရုတ်တရက် ဆုံမိကြ၏။
ထိုစဉ်ကြိုက်ကို ကဗျာတွင်ဆိုထားသည်မှာ-

စောင်းလျားခြံနှင့်၊ လက်ပံပင်ရှေ့၊ ကျဉ်းမြောင်းကျွေမှာ၊ တွေ့သော
အခါ၊ ပဝါရက်သစ်၊ မယ်ကပေးတဲ့ ပိုးသေးမဲပါ၊ ခေါင်းပေါင်းပြာ၊
လည်မှာရစ်လို့၊ ဖွင့်လှစ်ကယ်မဆို၊ ပခုံးဘယ်တင်၊ မယ်ကျောပြင်
လက်တင်ရပ်လို့၊ မတ်တတ်ကယ်ငို၊ မောင့်ကိုစိမ်ကား၊ မယ်နှမက
ဆိုသလား။

ဖြစ်၏။ ကြည့်ပါ။ ကိုလူပျိုသည် မယ်အပျိုက တယုတယ ရက်ပေးသော
အမည်းရောင်ဖောက် ပိုးခေါင်းပေါင်းပြာကို လည်မှာရစ်ထားသည်။ တွေ့ကြရာတွင်
စကားပင်မဆို၊ အပျို၏ပခုံးပေါ်လက်တင်ကာ ငိုလေတော့သည်။ ယောက်ျား
နှင့်မိန်းမတွင် အစဉ်အလာအားဖြင့် ယောက်ျားက စိတ်မာန်ကြီးသည်။ အခက်အခဲ
တွေ့လျှင် ကျားဟူသော မာန်ဖြင့် မဆုတ်မနစ် ကြိတ်တတ်သည်။ မိန်းမမှာ ပျော
နွဲ့တတ်သည်။ သူတစ်ပါးကို အားကိုးတတ်သည့်အစား ဖြစ်သည်။ ယခုအခြေအနေ
တွင်ကား ကျားနှင့်မ ကပြောင်းကပြန်ဖြစ်လေသည်။ ယောက်ျားက အားပေးရ
မည့်အစား မိန်းမကပင် အားပေးနေရသည်။ အားပေးပုံရသည်။

မောင့်ကိုစိမ်ကား၊ မယ်နှမက ဆိုသလား။

ဟူသော အပိုဒ်တွင် ထင်ရှားနေလေသည်။ အပျိုသည် လူကြီးမိဘများက ခွဲ
ထားသည့်တိုင်အောင် လူပျိုအပေါ်တွင် အချစ်လည်းမပျက်၊ အခက်အခဲကြောင့်
စိတ်လည်းလျှော့ချင်ဟန်မတူ။ သို့ဖြင့် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ-

တို့ချစ်ခြင်း၊ ကွင်းအောင်တစေ၊ နေ့တွင်းမွေတဲ့၊ သက်ကြီးဝန်တို့၊
မြင်တိုင်းမုန်းစရာ၊ ကုန်းမအို၊ ရေလိုခန်းခြောက်ပါစေသား။

ဟူ၍ပင် ကျိန်ဆဲလိုက်သေးသည်။
ဤသည် အဖိအနှိပ်အကျပ်အတည်းကြောင့် ကြိတ်မနိုင်ခဲမရဖြစ်သော

ဒေါသကဲနေသော အားမာန်ဖြစ်လေသည်။ အဖိအနှိပ်ဟု မဆိုသာသော်လည်း အကျပ်အတည်း အခက်အခဲကို ကြုံတွေ့ရသည်တွင် ထိုအကျပ်အတည်း အခက်အခဲနှင့်ယှဉ်သော အားမာန်တစ်မျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုအားမာန်သည် အကျပ်အတည်း အခက်အခဲကို သည်းမခံနိုင်သော အားမာန်ဖြစ်လေသည်။ ဤသဘောကို စိန္တကျော်သူရေး 'ဓနုဖြူတွင်' ချီရတုတွင် တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ ရတုပါ ဇာတ်ကြောင်းကား ဤသို့ဖြစ်၏။ အင်းဝပြည်ကြီးသည် မွန်တို့လက်ထက်တွင် ပျက်စီးတိမ်းယိမ်း၍ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိမင်းလည်း ဟံသာဝတီသို့ပါရသည်။ ထိုစဉ်တွင် အထက်မြန်မာပြည်မှ အလောင်းမင်းတရား၊ အောက်မြန်မာပြည်မှ ဗညားဒလတို့သည် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်မှုကို လုကြလေတော့သည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ အုပ်စုလည်း ဒညိုသို့ ချီလေသည်။ သို့ချီရာတွင် ဓနုဖြူ၌ စခန်းချကြရ၏။ စခန်းချချိန်သည် ညအချိန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်၌ မိုးကသည်း၊ လေကထန်၊ လှိုင်းက ကြွနေသဖြင့် လှေများ ကမ်းသို့အကပ်တွင် တလှေနှင့်တလှေ တိုက်မိကြ၏။ ရေထဲသို့ လိမ့်ကျသူက ကျ၏။ ထို့ပြင် ညစာလည်း မစားကြရ ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဖရိုဖရဲ ဖြစ်နေပုံကို-

လေပြင်းလှိုင်းရိုက်၊ ဝဲဝိုက်ကလိုင်
မနိုင်ခိုင်းမက်၊ ပဲ့တက်မစား
ထိုးဝါးမမိ၊ ခတ်ချီမပါ
ရေကြီးရာတွင်၊ ရှုပ်လာလှေချင်း
ဦးသွင်းပဲ့ဆုတ်၊ ချိတ်ကုတ်မမြဲ
ရေထဲကူးသန်း၊ မြုပ်မွမ်းစုပ်ဖွား
ကြိုးဖျားငင်နှံ့၊ ခုန်ဆွဲဘောင်ကိုင်း
ကမ်းယံခိုင်း၍၊ လှေတိုင်းပဲ့ပန်း
စခန်းမလှ၊ ဆိုက်ကြရသည်။

ဟူ၍လည်းလည်းကောင်း

ဘယ်တွင်မလပ်၊ လှေချင်းကျပ်၍
ကမ်းရပ်မှိတွဲ၊ ဆိုဆဲမနာ

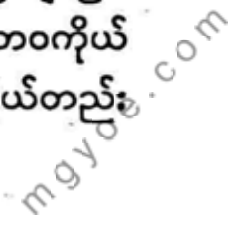
စိတ်ကူးချီချီ

ညစာဝေးလံ၊ မြစ်ယံကမ်းမှေး
 ရွံ့စေးထူထပ်၊ မြေလပ်ကုန်းခင်
 မမြင် မြောက်တောင်၊ ညဉ့်မှောင်ရီနက်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကဗျာတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဓနုဖြူဒေသသည် အောက်ပြည် အောက်ရွာ ဖြစ်လေသည်။ မိုးကြီး၍ ခြင်ထူသည့်အရပ် ဖြစ်လေသည်။ ရွှေဘို သားတို့သည် အလောင်းမင်းတရား၏ ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် အထက်အညာမှ ဆင်းလာကြရသည်။ ယခုအခါတွင်မူ မကြံ့ဖူးသောအဖြစ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရ၏။ ရင်ဆိုင်နေရသော်လည်း တစ်နိုင်ငံလုံးကို တစည်းတလုံးတည်း ဖြစ်စေချင်သောစိတ်၊ ဖန်တီးချင်သောစိတ်က ဆောင်နေသောကြောင့် အချင်းချင်းအနာမယူဘဲ ဒုက္ခ သုခကို ခံကြလေသည်။ သို့ခံရရာတွင် ဤမျှနှင့် မတန်သေးဘဲ-

နေဝင်မိုးသောက်၊ နှင်ချောက်မဆုတ်
 မှက်ခြင်ဖြုတ်လည်း၊ ကိုက်စုတ်သွေးရဲ
 ဆုပ်၍ကြံသို့၊ ထူထဲခြင်ရန်၊ ကာတန်မလုံ၊ ဆင်းရဲပုံခဲ။

ဟူ၍ မှက်ဒဏ်၊ ခြင်ဒဏ်၊ ဖြုတ်ဒဏ်တို့လည်း ထပ်လောင်းပါပြန်လေသည်။ ဆိုခဲ့သမျှကို ပြန်ကောက်ရသော် လူသည် အာရုံကို ညွတ်မြဲဖြစ်၏။ ထို အာရုံသည် ခဏတစ်ဖြုတ်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ အကြာအရှည်လည်း ရှိတတ် သည်။ တစ်ဖန် အာရုံနောက်သို့လိုက်ရင်း အဖျက်အဆီး အတားအဆီးဟူ၍ ဝင် တတ်သည်။ ထိုအခါ၌သော် အာရုံတွင် စူးစိုက်နေသူသည် စိတ်ဆင်းရဲ၊ ကိုယ် ဆင်းရဲဖြစ်ရလေသည်။ ထိုဆင်းရဲမှုမှ ရုန်းကန်လိုသော အားမာန်သည် ပထမ အားမာန်ပင်ဖြစ်သည်။ စိတ်ဆင်းရဲကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ရာက ထိုဆင်းရဲမှုကို အောင့် ခံနိုင်သော အားမာန်သည် ဒုတိယအားမာန်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအားမာန်နှစ်ခုနှင့် သဘာဝချင်းမတူသော (ဝါ) ဆင်းရဲမှုနှင့် မယှဉ်သော အားမာန်မျိုးကိုလည်း ကျွန်တော် အဆုံးသတ်ပြရဦးမည်။ ထိုအားမာန်ရှိသူသည် မည်သည့်ကာလ ဒေသနှင့် ဆုံရဆုံရာ၊ မည်သည့်ဝန်ပင် ထမ်းရထမ်းရ အနေကျ အခြေကျ ဖြစ် လေသည်။ သူနှင့်ဘဝသည် သဟဇာတ ဖြစ်လေသည်။ သူသည် ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ကိုယ့်အင်အားဖြင့် ဆောက်တည်နိုင်သူ ဖြစ်လေသည်။ မိမိ တစ်ကိုယ်တည်း

ချည်းပါကလားဟူ၍လည်း အားမငယ်။ အစုအရုံး အပေါင်းအဖော်ကို အပိုဟူ၍လည်း မပစ်ပယ်။ တွေ့သမျှ ကြိုသမျှကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပွေ့ပိုက်နိုင်သော၊ နှလုံးသွင်းနိုင်သော အားမာန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့သော အားမာန်သဘောကို ပဒေသရာဇာရေး 'ပိန်းကောလှေရှင်' ဘွဲ့ တျာချင်းတွင် အထင်အရှားပြလေသည်။

ပိန်းကောလှေရှင်သည် ပန်းလှိုင်မြစ်ကြောင်း သွားလာ၏။ သူသည် ဆား၊ ငါးပိ၊ ပဲတို့ကို လှေတွင်တင်ကာ ဖောက်ကားရောင်းဝယ်၏။ သို့ရောင်းဝယ်ရာတွင် အဖော်မပါ၊ တစ်ကိုယ်တည်းသာ ဖြစ်လေသည်။ တစ်ကိုယ်တည်းဖြစ်သည့်အတိုင်း ခရီးရောက်အောင် လှေကိုလည်း ထိုးဝါးထိုးရသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း လှေဆိုက်လျှင် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ထမင်းအိုး တည်ထားရသည်။ ထိုအဖြစ်သည်-

ထိုးဝါးကိုယ်မှာ၊ ဘယ်ညာပခုံး
ခြေနှင့်ကျောက်ကန်၊ တွန်းလိုက်လှန်
အားအန် လွန်ကြီးဆုံးငယ်နှင့်လေး။
ခါးတောင်းကျိုက်လုံး၊ ပခုံးခဲတွေ
ချွေးကလည်းစီး၊ တီးတီးကျသည့်ရေ
စားဖိုမှာပေ၊ ချက်လေထမင်း၊
မနပ်နိုင်ပြီ၊ တစ်စီ
နန်းနီသာမီးအိုးကင်း ငယ်နှင့်လေး။

ဟူ၍ ကိုယ့်အား ကိုယ့်အင်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသုံးချမှုတွင်လည်းကောင်း၊ ကူဖော်လောင်ဖက်မရှိသဖြင့် လေတဟူးဟူးတွင် မီးတောက်တခြား၊ ထမင်းအိုး တခြား ဖြစ်ရသော်လည်း မညည်းမညူ တော်သလိုစီမံမှုတွင်လည်းကောင်း ပေါ်လွင်နေလေသည်။ ထမင်းကျက်သော်လည်း အငွေတထောင်းထောင်းထွက်နေသော ထမင်းအိုးကို လှေ၏ ဝမ်းခေါင်းသို့ ယူသွင်းသည်။ ပြီးနောက် စလောင်းဖုံးထဲ၌ ငါးပိကိုထည့်၍ ကင်ပြန်သည်။ လှေဆိုက်သော် ထမင်းခူးကာ ရိုးရာကိုလည်း ပသ၏။ လှေဆိပ်တို့၌တွေ့ရသော အခြားလှေသမားများကိုလည်း မိမိနှင့်အတူတူ စားရန် နှစ်လိုကြည်ဖြူစွာ ဖိတ်ခေါ်၏။ ထို့နောက်တွင်ကား မြိန်ရေရှက်ရေ ထမင်းစားလေတော့သည်။ ဤသဘောကို ရေးဖွဲ့ပြန်သည်မှာ-

လှေဆိုက်တည့်လျှင်၊ ကြေးလင်နှင့်ကျင်း၊
 ရိုးရွက်ကယ်ဖူးခေါင်၊ အာပါးကိုလောင်
 ချဉ်ပေါင်ပူလှသည့် ဟင်းငယ်နှင့်လေး။
 တစ်ယောက်ချင်းသည်၊ ထမင်းခူးသော်
 တစ်ဆုပ်ကယ်နေတိုင်း၊ လမိုင်းရှိပူဇော်
 သွေးသောက်ကယ်ခေါ်၊ အဖော်ပေါင်းညှိ၊
 ငုံ့ကာငုံ့ကာ၊ ဝပ်၍သာ
 ဆုပ်ကာ လွေးလိုက်ဘိသည်နှင့်လေး။

ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ပိန်းကောလှေရှင်အဖို့ တစ်ကိုယ်တည်း မညည်းမညူ မိမိဘာသာ
 ပဲ့ကိုင်း၊ မိမိဘာသာ ထိုးဝါးထိုး၊ မိမိဘာသာ ထမင်းဟင်းချက်၊ ထို့နောက် ထမင်း
 စားရာတွင် အခြား လှေသမားများကို ဖိတ်ကြား၍ ပျော်ပျော်စားနိုင်လောက်သော
 အဖြစ်သည် ဘဝတွင် အသားကျနေသော၊ ဘဝက ထားရာတွင် နေရဲသော
 အားမာန်၏ ပုံသဏ္ဍာန်ပင် ဖြစ်သတည်း။

တိုက်စိုး
 [၁၉၆၂]

ဦးဩ၏ စစ်ချီရတု

မင်းယုဝေ

မြန်မာစာပေလောကတွင် ရတုကဗျာများသည် အများအပြား ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ တောင်ငူခေတ်စာဆို နဝဒေးကြီးတစ်ဦးတည်းကပင် ရတုပုဒ်ရေပေါင်း ၂၃၆ ပုဒ် ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤအရေအတွက်မှာလည်း နှောင်းသူတို့ ရှာဖွေ တွေ့ရှိရသမျှသာ ဖြစ်သည်။ မတွေ့ရှိလိုက်ရဘဲ တိမ်မြုပ်နေဦးမည့် နဝဒေး၏ ရတုများ ရှိကောင်းရှိပေဦးမည်။ နဝဒေးနည်းတူ နတ်သျှင်နောင်၊ ရှင်သံခို၊ မင်းဇေယျရန္တမိတ်၊ စိန္တကျော်သူ၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ အစရှိသော စာဆိုများသည်လည်း ရတုပေါင်းများစွာ ဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ထိုရတုတို့ကို အဖွဲ့မျိုးမည်အရပိုင်းခြားကြည့်လျှင် အကြမ်းသဘော ခုနစ်မျိုး ထွက်လာနိုင်သည်။ ယင်းတို့ကား (၁) စစ်ချီရတု၊ (၂) ကျေးစေ၊ သာလိကာစေ ရတု၊ (၃) မိုးတောရတု၊ (၄) ဘုရားတိုင်၊ သိကြားတိုင်ရတု၊ (၅) မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ မြို့ဖွဲ့၊ ပန်းဖွဲ့ရတု၊ (၆) ဥဒေါင်းဖိုမ၊ ဝမ်းဘဲဖိုမ မေးဖြေရတု၊ (၇) တောလား ရေလားရတုတို့ ဖြစ်လေသည်။

ဤခုနစ်မျိုးတွင် စစ်ချီရတုများသည် အရေအတွက်မနည်းခဲ့။ အများအပြား ထွန်းကားခဲ့သည်။ နဝဒေးကြီးတစ်ဦးတည်းကပင် စစ်ချီရတုပုဒ်ရေ ၇၀ နီးပါး ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်ဟု ဆရာမင်းသုဝဏ်က ဆိုထားပေသည်။ စစ်ချီရတုကား အဘယ်နည်း။ စစ်ချီရတုမှာ များသောအားဖြင့် စစ်ချီသူမောင်က ကျန်ရစ်သူမယ်ကိုသော်လည်း

ကောင်း၊ ကျန်ရစ်သူမယ်က စစ်ချီသူမောင်ကိုသော်လည်းကောင်း လွမ်းဆွတ်ဟန်၊ တမ်းတဟန် ဖွဲ့ဆိုသောရတုပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစစ်ချီရတုတို့တွင် ဦးဩ၏ ‘ဓနုဖြူတွင်’ ချီ စစ်ချီရတုသည် အခြားစာဆိုများ၏ စစ်ချီရတုတို့နှင့်မတူ၊ တစ်မူ ထူးခြား ဆန်းသစ်နေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ဦးဩကား အခြားသူမဟုတ်။ စိန္တ ကျော်သူဘွဲ့ခံ စိန္တ ကျော်သူဦးဩပင်တည်း။ ဦးဩသည် ကျမ်းတတ် ပေတတ် တစ်ဦးလည်းဖြစ်၏။ စာဆိုကောင်း၊ စာရေးကောင်းတစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။ မြန်မာစာပေလောက၌ ထင်ရှားသော ‘ကဝိလက္ခဏသတ်ပုံသံပေါက်’ ကျမ်းကို ပြုစုသူမှာ ဦးဩပင်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်က ဦးဩသည် အသက် ၁၅ နှစ်သားအရွယ်မျှသာ ရှိသေးသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုကျမ်းအပြင် ရတုများ၊ လူးတားများနှင့် ဩဝါဒထူးပျို့ စသည်တို့ကိုပါ ရေးဖွဲ့ခဲ့လေသည်။

ဦးဩသည် ရှေးဦးစွာ အင်းဝဘုရင် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ၏ ဘထွေးတော် စဉ်ကိုင် ဘုရင်ခံထံတွင် အမှုထမ်းသည်။ သို့သော် ကြာရှည်ထမ်းခွင့်မရရှာ။ နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ခန့် ငြိမ်းချမ်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံသည် တစ်စတစ်စ အားနည်းလာရာမှ ဦးဩတို့၏ သခင် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိမင်းလက်ထက်တွင် ဖရိုဖရဲ ဖြစ်လာလေတော့သည်။ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိမင်းသည် သူတစ်ပါး၏ ကုန်းချောစကားကိုယုံမိသဖြင့် မှူးကောင်း မတ်ကောင်းအချို့ကို ကွပ်မျက်မိသည်။ အကွပ်မျက်ခံကြရသော မှူးမတ်တို့အထဲတွင် ဝန်ကြီးဦးပုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း ပါခဲ့သည်။ ဦးပုသည် တိုင်းရေးပြည်ရေးနှင့် စစ်ရေးစစ်ရာတို့၌ အလွန်ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်သည်။ အကွပ်မျက်ခံရခါနီးတွင် ဝန်ကြီးဦးပုက ‘ငါတို့ မှူးမတ်တစ်စု သေကြရသည်ထက်၊ နိုင်ငံပျက်မည်ကို ငါသနားလိုက်ပါ၏’ ဟု အမိန့်ရှိသွားလေသည်။ မကြာမီတွင် မဏိပူရ ကသည်းစော်ဘွားသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကို ထိပါးလာသည်။ ကသည်း မြင်းသည်တော်တို့သည် မြေဒူးမြို့၊ စစ်ကိုင်းမြို့ထိ ဝင်လာ၍ ရွာများကို မီးရှို့ကြသည်။ လူသူကျွဲနွားများကို ဖမ်းယူကြသည်။ ထို့နောက် ပြန်သွားတတ်ကြသည်။ ထိုအခိုက် အထက်အညာတစ်ခွင်၌ မိုးခေါင်သဖြင့် ဆန်စပါးသီးနှံများ အလုံအလောက်မစိုက်နိုင် ဖြစ်လာပြန်သည်။ အစားအစာရှားပါး၍ ခိုးသားဓားပြ ထူထပ်လာသည်။ တိုင်းပြည်ချောက်ချား၍ အင်းဝဘုရင်ကို ပုန်ကန်မှုတို့ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ နိုင်ငံ ဖရိုဖရဲဖြစ်လာလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် အင်းဝထီးနန်းကိုသိမ်း၍ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံးကို စည်းရုံးအုပ်ချုပ်လိုကြသော အင်အားစုနှစ်စု အပြိုင်ပေါ်လာလေ

သည်။ အင်အားစုတစ်ခုမှာ ဟံသာဝတီမှ ဗညားဒလဦးဆောင်သော ဗညားဒလအစု ဖြစ်သည်။ တစ်ခုမှာ မုဆိုးဘိုမှ အလောင်းမင်း ဦးအောင်ဇေယျဦးဆောင်သော အလောင်းမင်းအစု ဖြစ်သည်။ ထိုအစုနှစ်စုလုံး၌ပင် မွန်၊ မြန်မာ၊ ရှမ်း၊ ကရင် အမျိုးသားတို့ အသီးသီးပါဝင်ကြသည်။ အလောင်းမင်းအစု၌ ချင်း၊ ကချင် အမျိုး သားများပင် ပါလိုက်ကြသေးသည်။

အစတွင် ဗညားဒလ၏စစ်သည်များသည် ဟံသာဝတီမှ အင်းဝအထိ ဧရာဝတီမြစ်စဉ်တစ်လျှောက် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ အင်းဝဘုရင်ကို ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့ သည်။ ထိုအခါ ဦးဩသည် အလောင်းမင်းအစုသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းထံပါး တွင် စစ်မှုလည်းထမ်း၍ စာဆိုခြင်းလည်း ပြုလေသည်။

ဗညားဒလ စစ်သည်တို့သည် အင်းဝကိုသိမ်းပြီးသောအခါ အထက်သို့ ဆန်တက်ပြန်၍ အာဏာဖြန့်ကြဲပြန်သည်။ ထန်းလုံးတပ် ပတ်လည် ဝန်းရံထားသော အလောင်းမင်း၏ မုဆိုးဘိုမြို့ကို တိုက်ခိုက်သောအခါ၌ကား မအောင်မြင်၊ အရေး နိမ့်လေတော့သည်။ ထိုမှစ၍ ဆက်လက်အရေးနိမ့်ခဲ့ရာ ဟံသာဝတီအထိ ဆုတ်ရ လေသည်။ အလောင်းမင်း၏ စစ်သည်တို့လည်း ဧရာဝတီမြစ်ကို စုန်ဆင်းလျက် ဟံသာဝတီတိုင်အောင် ချီတက်သိမ်းယူကြသည်။ သို့ ချီတက်သိမ်းယူစဉ် လမ်း တွင် ဓနုဖြူမြို့၌ ခေတ္တစခန်းချကြသည်။ ဦးဩသည် ထိုစစ်သည်တို့တွင် တစ်ဦး အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ‘ဓနုဖြူတွင်’ချီ ရတုကား အလောင်းမင်း စစ်သည်တို့ ဓနုဖြူ၌ စခန်းချရပ်စဉ် ဦးဩကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို ဖော်ကျူးဖွဲ့ဆိုထားသော ရတုပင်တည်း။

အလောင်းမင်း ရေတပ်သည် ဓနုဖြူတွင် စခန်းချရပ်ရန် ဆိုက်ကပ်ချိန်မှာ ညအချိန်ဖြစ်သည်။ မှောင်နှင့်မည်းမည်း ဖြစ်နေသဖြင့် လှေတို့မှာ မမြင်မကန်း ဖြစ်နေကြသည်။ အချင်းချင်း တိုက်မိ ထိမိကာ အရောရောအထွေးထွေး ဖြစ် ကြသည်။ ထိုအခိုက် မိုးသက်မုန်တိုင်း ကျလာသဖြင့် လှိုင်းကြီးလာသည်။ ဝဲထ လာသည်။ လှေတို့မှာ ပို၍ ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရ ဖြစ်လာသည်။ ပဲ့တက်လည်းမတတ် သာ။ ချိတ်လည်း မကူနိုင်။ ထိုးဝါးလည်း မထောက်နိုင်။ ကြီးစွာသော အခက် အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ အချို့လှေတပ်သားများ လှိုင်းထဲရေထဲသို့ဆင်းလျက် ကူးခပ်ကြရသည်။ အချို့ ရေမြုပ်ကြ၊ ရေမွမ်းကြနှင့်။ အချို့ သင်ဘောင်းပင် ကိုင်းပင်များကို ဆွဲငင်ကြရသည်။ အမျိုးမျိုးဒုက္ခခံ၍ ကြီးပမ်းရသည်။ မကြာခဏပင် လှေချင်းတိုက်မိကြသည်။ လူချင်းခိုက်မိကြသည်။ ထိုအခါ အချင်းချင်း ဆဲဆို

တိုင်းထွာမိကြသည်။ သို့ ဆဲဆို တိုင်းထွာမိကြငြားလည်း အပြစ်အနာအဆာကား မယူကြ။ နောက်ဆုံး ရွံ့ညွန်ပေါ်၌ စခန်းချကြရသည်။ ညစာကား လုံးဝမစားကြရ။ ဝန်းကျင်ကို မျှော်ကြည့်လိုက်ပါလျှင်လည်း ဘာမျှမမြင်ရ။ မှောင်မည်း၍သာ နေသည်။ စိတ်အားငယ်ဖွယ်ပင်။ ထိုအတွင်း မိုးနှင့်လေတို့ကလည်း အောက်မိုး အောက်လေ ပီသစွာ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ရွာသွန်းသည်။ တိုက်ခတ်သည်။ အချမ်း အအေးဒဏ်က ညှဉ်းဆဲလေပြီ။ ထိုမျှသာလော၊ မဟုတ်သေး။ မှက် ခြင် ဖြုတ် တို့က တစ်ညလုံး ကိုက်ခဲကြပြန်ပြီ။ သွေးစုပ်ကြပြန်ပြီ။ မည်သို့မျှ နှင်မောင်း ၍မရ။ ကာကွယ်၍မရ။ ကြီးစွာ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရပေသည်။

ထိုအဖြစ်အပျက်တို့ကို ကိုယ်တိုင်ခံစားသိရှိခဲ့သူ ဦးဩက သူ့ရတုတွင်-

ဓနဖြူတွင်၊ ထွက်သိုက် ဝင်လျှင်၊ စက်ရှင်ရွန်းတောက်၊ စံ ကွန်းထောက်ကာ၊ တောင်မြောက်အုပ်မှိုင်း၊ ရှေ့အတိုင်းလျှင်၊ မှီခိုင်းကမ်းရပ်၊ တင်းကျမ်းစပ်မျှ၊ မလပ်ဆိပ်ခင်း၊ လေပြင်းလှိုင်းရိုက်၊ ဝဲဝိုက်ကလိုင်၊ မနိုင်ခိုင်းမက်၊ ပဲ့တက်မစား၊ ထိုးဝါးမမိ၊ ခတ်ချိမပါ၊ ရေကြီးရာတွင်၊ ရှုပ်လာလှေချင်း၊ ဦးသွင်းပဲ့ဆုတ်၊ ချိတ်ကုတ်မမြဲ၊ ရေထဲကူးသန်း၊ မြုပ် မွမ်းစုပ်ဖွား၊ ကြီးဖျားငင်နွဲ့၊ ခုန်ဆွဲတောင်ကိုင်း၊ ကမ်းယံခိုင်း၍၊ လှေတိုင်း ပဲ့ပန်း၊ စခန်းမလှ၊ ဆိုက်ကြရသည်၊ ချုပ်ညှပ်မိုင်းဝေရီတော့၏။

ဟူ၍လည်းကောင်း-

တစ်စုလူရှင်၊ အထင်တင်တီ၊ ဘယ်တွင်မလပ်၊ လှေချင်းကျပ်၍၊ ကမ်းရပ် မှီတွဲ၊ ဆိုဆဲမနာ၊ ညစာဝေးလံ၊ မြစ်ယံကမ်းမှေး၊ ရွံ့စေးထူထပ်၊ မြေလပ်ကုန်းခင်၊ မမြင်မြောက်တောင်၊ ညဉ့်မှောင်ရိနက်၊ ဗိုလ်ရဲမက်တို့၊ စိတ်စက်ကွဲပြီ၊ ရှိသည်ကိုလည်း၊ တိမ်ညိုရှက်စေ၊ မိုးလုံးငေ့၍၊ ညဉ့်နေ့မစဲ၊ ဖြန့်ကြဲဆွတ်ရွမ်း၊ အလွမ်းရှိဟောင်း၊ အချမ်းလောင်းခဲ့၊ သိန်းသောင်းလူမျိုး၊ မရွှင်ညှိုးသည်၊ အောက်မိုး အောက်လေ ပီတော့၏။

နေဝင်မိုးသောက်၊ နှင်ချောက်မဆုတ်၊ မှက်ခြင် ဖြုတ်လည်း၊ ကိုက်စုပ်သွေးရဲ၊ ဆုပ်၍ကြသို့၊ ထူထဲခြင်ရန်၊ ကာတန်မလုံ၊ ဆင်းရဲပဲ့ခဲ့။

ဟူ၍လည်းကောင်း ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။

ဤရတု၌ မြန်မာနိုင်ငံကို တတိယအကြိမ် စည်းရုံးမိအောင် အလောင်းမင်းက ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဓိက ပါဝင်ခဲ့ကြသော တပ်မတော်သားများ၏ အမှုအရာကို အထင်အရှား မြင်နိုင်သည်။ သူတို့သည် နိုင်ငံစည်းရုံးရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံပျား အမှုထမ်းကြသည်။ ပင်ပန်းဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုး ခံကြရသည်။ ရန်သူတို့၏ လက်နက်ဘေးရန်နှင့်သာမက မိုး၊ ရေ၊ လေ အစရှိသော သဘာဝဘေးရန်တို့နှင့် လည်းကောင်း၊ မှက်၊ ခြင်၊ ဖြုတ် အစရှိသော ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်များ၏ ဘေးရန်နှင့် လည်းကောင်း ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ မိကွဲ ဖကွဲ ချစ်သူကွဲ ဖြစ်ရသည်သာမက အစားမဲ့၊ အနေမဲ့၊ အအိပ်မဲ့လည်း ဖြစ်ရသည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ၊ သူတို့သည် ဇွဲသတ္တိကို သုံးသည်။ ရဲဘော်စိတ်ဓာတ်ထားရှိသည်။ ဤသို့လျှင် ဦးဩသည်သူ၏ ရဲဘော် တပ်မတော်သားတို့ကို ရတုဖြင့် ချီးကျူးခဲ့သည်။ အလေးအမြတ်ပြုခဲ့သည်။ ချစ်ခင်ကြင်နာခဲ့သည်။ စင်စစ် တပ်မတော်သားဆိုသော်လည်း အချို့သာလျှင် မင်းမှုထမ်းများဖြစ်သည်။ အများအပြားမှာမူ အရေးတော်ပုံမတိုင်မီကာလက အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ အရေးတော်ပုံပေါ်၍သာ ဓားဆွဲ၍ ဝင်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်သား လုပ်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အရေးတော်ပုံပြီးသောအခါ သူ့လယ်၊ သူ့ယာ၊ သူ့အလုပ်ခွင်သို့ ပြန်ကြမည့်သူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသူတို့၏ အင်အားကို ဦးဩမြင်တတ်သည်မှာလည်း အံ့ချီးဖွယ်ပင်။ ထိုသူတို့၏ စွမ်းရည်ကို ဦးဩချီးကျူးခြင်းပြုသည်မှာလည်း မြတ်နိုးဖွယ်ပင်။ ထိုသူတို့၏ ဒုက္ခကို ဦးဩက ကရုဏာဖြစ်မိသည်မှာလည်း လေးစားဖွယ်ပင်။

များသောအားဖြင့် စစ်ချီရတုတို့တွင် မယ်မောင်၏ အချစ်ကိစ္စ၊ အလွမ်းအဆွေးကိစ္စများကို ဆော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စများကိုဆော်လည်းကောင်း အဓိကထား၍ ဖွဲ့ဆိုခြင်းပြုသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ ယခု ဦးဩ၏ ‘ဓနုဖြူတွင်’ ချီ စစ်ချီရတုတို့ကား မယ်မောင်ကိစ္စ၊ အလွမ်းအဆွေးကိစ္စများကို အသားမပေး။ အဓိကထား။ ယင်းကိစ္စတို့ကို ရတု၌ ပါသည်ဆိုရုံကလေးမျှသာ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုပြီးလျှင် တပ်မတော်သား လူများစု၏ အရေးကိစ္စသာ အဓိကထား၍ ဖွဲ့ဆိုခြင်းပြုပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဦးဩ၏ ‘ဓနုဖြူတွင်’ ချီ စစ်ချီရတုသည် အခြားစာဆိုများ၏ စစ်ချီရတုများနှင့်မတူ၊ တစ်မူကွဲပြား ဆန်းသစ်ခြင်းရှိသည်ဟု ဆိုရပေသည်တကား။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

မောင်းထောင်းသီချင်းများ

မင်းယုဝေ

အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ယိုးဒယား၊ ဂျပန် အစရှိသော အာရှတိုက်သားများသည် ဆန်ကို နေ့စဉ် အာဟာရအဖြစ် စားသုံးသူများဖြစ်ကြသည်။ ထိုနည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံသားများသည်လည်း ဆန်စားသူများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဆန်ကို စပါးမှရ၏။ စပါးကို ဆန်စက်၌ကြိတ်လျှင် ဆန်ရရှိပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆန်စက်များ မပေါ်မီအခါက ဆန်ရအောင် ဆန်ဖွပ် မောင်းထောင်းခြင်း ပြုရသည်။ သို့ပြုရာ၌ ရှေးဦးစွာ စပါးကို လက်ကြိတ်ဆုံဖြင့်ကြိတ်၍ အခွံချွတ်ရသည်။ အခွံချွတ်ပြီးစပါးကို 'လုံးတီး' သို့မဟုတ် 'လုံးစိမ်း' ဟု ခေါ်သည်။ ထိုလုံးတီးဆန်ကို မောင်းထောင်းရပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဆန်ဖြူကို ရလေသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆန်စက်များ တွင်ကျယ်နေပြီဖြစ်ရာ စပါးကို ဆန်စက်များ၌သာ ကြိတ်ကြလေတော့သည်။ စက်ဖြင့် ကြိတ်သောဆန်ကို 'စက်ဆန်' ဟုခေါ်သည်။ မောင်းဖြင့် ထောင်းသော ဆန်ကိုကား မောင်းထောင်းဆန်ဟု ခေါ်သည်။ စင်စစ် မောင်းထောင်းဆန်သည် စက်ဆန်ထက် ပို၍အာဟာရဓာတ်ပါရှိ၏။ ဆန်ကို စက်ဖြင့်ကြိတ်ရာတွင် အာဟာရဓာတ်များ အများအပြား လွင့်ပါး ကုန်ဆုံးသွားသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

မောင်းထောင်းဆန်သာ ရရှိနိုင်သော ခေတ်အခါက ဆန်ကို ယခုခေတ်ကဲ့သို့

ဝယ်ယူလေ့မရှိကြပေ။ ကိုယ့်အိမ်မိသားစုအတွက် ကိုယ့်ဘာသာ ဆန်ဖွပ် မောင်းထောင်းခြင်း ပြုကြလေသည်။ အလှူအတန်းလုပ်၍ ဆန်အများအပြား လိုလာသောအခါတွင်ကား ရွာရှိ လုံမပျိုတို့ ဝိုင်းဝန်းစုပေါင်းလျက် ဆန်ဖွပ် မောင်းထောင်းခြင်း ပြုကြလေသည်။

မောင်းထောင်းသီချင်းများမှာ ထိုသို့ လုံမပျိုတို့ စုပေါင်းလျက် ဆန်ဖွပ် မောင်းထောင်းစဉ် အမောပြေ အပန်းပြေ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုသော တေးသီချင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ အိုင်ချင်းများ၊ ကောက်စိုက်တေးသီချင်းများကဲ့သို့ မောင်းထောင်းသီချင်းများကိုလည်း ပြည်သူပြည်သား တေးကဗျာဟုခေါ်သော် ရနိုင်မည် ထင်မိသည်။ မောင်းထောင်းသီချင်းများသည် ရှေးယခင်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ အနှံ့အပြား အများအပြား ပေါ်ထွက်ခဲ့ဟန် တူပေသည်။ သို့သော် ထိုခေတ်အခါက ထီးဟန် နန်းဟန်ပါသော တေးသီချင်းများသာ အရေးပေးခံရသည်။ ပေမူတင်ခံရသည်။ မောင်းထောင်းသီချင်းများကိုကား တောသံပါသည်။ ရိုင်းစိုင်းသည်ဟု လွဲမှားစွာ အထင်ရောက်လေသလားမသိ။ ပေမတင်ခဲ့ကြ။ ပေမတင်၍လည်း သားစဉ်မြေးဆက်တို့၏ နှုတ်ဖျားတွင် သီဆိုလာကြရင်း တစ်စတစ်စ တိမ်ကောသွားဟန် တူပေသည်။

မောင်းထောင်းသီချင်းများအနက် အထက်အညာဒေသက ရွှေနှောင်သူတို့ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုခဲ့သည်ဟု ယူဆရသော မောင်းထောင်းသီချင်းအချို့သည် ယခုတိုင် မပျောက်မပျက် ရှိနေပေသေးသည်။ ယင်းသီချင်းများကို လေ့လာလျှင်ပင် မောင်းထောင်းသီချင်းများ၏ အရသာကို လုံးဝမဟုတ်သည့်တိုင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အားဖြင့် ခံစားနိုင်မည် ထင်သည်။ ယင်းသီချင်းတို့မှာ ပါဠိ၊ သက္ကတတို့၏ ပယောဂနှင့်ကင်းသည်။ မြန်မာ့မြေမှ မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့မူစစ်စစ်ဖြင့် ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်သူပြည်သားတို့၏ နှလုံးသားမှ ယိုစီးကျလာသော စေတနာ ပါရှိသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ ဖွဲ့နွဲ့ရာ၌လည်း ဟိတ်ဟန်မပါ။ စာကြီးပေကြီးသံမပါ။ အလုပ်သမား လယ်သမားဖြစ်သည့် လူများစု သုံးစွဲပြောဆိုသော အကြောင်းသင့် အရိုးခံစကားတို့ဖြင့် သဘာဝကျစွာ သုံးနှုန်းဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ဤတေးသီချင်းတို့တွင် ရှေးခေတ် အညာကျေးရွာရှိ လုံမပျိုတို့၏ ချစ်စဖွယ်အမူအရာကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။ လုံမပျိုတို့၏ ထက်မြက်သောစိတ်ဓာတ်ကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။ ထိုလုံမပျိုတို့၏ ဘဝအခြေအနေနှင့် ထိုခေတ် အခြေအနေကိုလည်း အကဲခတ်နိုင်ပေသည်။

mgjoe.com

ကောင်းပြီ။ ထိုတေးသီချင်းများကို နားထောင်ကြည့်ကြပါစို့။ ရွှေနှောင်ရွာတွင် တစ်ခုသော အိမ်၌ အလှူလုပ်တော့မည်။ တစ်ရွာလုံး ဝိုင်းဝန်းကူညီနေကြပြီ။ အလှူအတွက် မဏ္ဍပ်ဆောက်သူကဆောက်၊ ပစ္စည်းရှာသူကရှာ၊ လိုအပ်သည်ကို ပြင်ဆင်သူက ပြင်ဆင်၊ စီမံခန့်ခွဲသူက ခန့်ခွဲနှင့် တစ်ရွာလုံး အလုပ်ရှုပ်နေကြသည်။ သူတို့အထဲတွင် ရွှေနှောင်သူ လုံမပျိုတစ်သိုက်လည်းပါသည်။ သူတို့က မည်သို့ကူညီကြပါသနည်း။ သူတို့သည် ဝိုင်းဝန်းစုပေါင်းလျက် ဆန်ဖွပ်မောင်းထောင်းပေးကြသည်။ သို့ ဆန်ဖွပ်မောင်းထောင်းစဉ် သူတို့သည် စပ်မိစပ်ရာ စကားတို့ကို ပြော၍ အမောပြေ အပန်းပြေ တေးသီချင်းများလည်း သီဆိုကြပေသည်။ သူတို့ကိုကြည့်ရသည်မှာ မောမှန်းမသိ ပန်းမှန်းမသိ။ ကုသိုလ်ရေးအတွက် ပျော်မဆုံး ဖြစ်နေဟန်တူသည်။ သူတို့၏ မောင်းထောင်းသံ၊ စကားပြောသံ၊ တေးဆိုသံတို့ကား တည်ညံ့ရှိလှပါဘိ။ အထူးသဖြင့် မောင်းထောင်းသံကို အဝေးက အတိုင်းသားကြားနေရသည်။ ထိုသို့ပျော်ရွှင်ဖွယ်၊ ချစ်ခင်လေးစားဖွယ် အမူအရာတို့သည် သူတို့ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုသော မောင်းထောင်းသီချင်းများတွင် အထင်အရှားပါရှိလာလေသည်။

လက်ဆုံတွေချပါလို့၊ ဟန်ကျအောင်စီ၊ ရွှေနှောင်သူ ပျိုအပေါင်း
 ရယ်၊ မောင်းကျောက်ကိုချို၊ ချိုကျူးငယ်သီ၊ ညီအောင်ပေါ့ အချက်ပေး။
 ပျော်ရွှင်ရွှင်ယဉ်ယဉ်တွဲပါလို့၊ နွဲ့ကြစို့လေး။
 ဟိုရှေ့က ဆူဆူညံ၊ ဘာသံလို့မေး၊ မေးပါနဲ့အေ၊ ရွှေနှောင်သူ
 အလှူပေးတယ်၊ မောင်းသံတဲ့လေး။

သို့ မောင်းထောင်းနေစဉ် ရွာဦးကျောင်းက သံဃာတော်တို့ ဆွမ်းခံကြွလာ သဖြင့် သူတို့ကပင် ဆွမ်းလောင်းသူတို့ကို လှမ်းခေါ်ကာ ကုသိုလ်ရေးအတွက် နှိုးဆော်ပေးလိုက်ရသေးသည်။ သို့ နှိုးဆော်ဟန်သည် သူတို့ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုသော တေးသီချင်းများတွင် လာ၍ ပဲ့တင်ထပ်ပြန်သည်။

ဟိုရှေ့ကနီရွှေရွှေ၊ နေထွက်ပြီလေး၊ ဟုတ်ပါဘူးအေ၊ ဖန်ဆွတ်ရေ
 သင်္ကန်း။ ရဟန်းတွေ ဆွမ်းခံကြွတယ်၊ လောင်းလာကြစမ်း။

ရွှေနှောင်သူ လုံမပျိုတို့သည် မောင်းထောင်းစဉ် လူစုံသည့်အခိုက် စကား

စုံလည်း ပြောကြသည်။ သူတို့ပြောသောစကားများတွင် ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ်လည်း ပါသည်။ ရယ်စရာ ရွှင်စရာလည်း ပါသည်။ လွမ်းစရာ ဆွေးစရာလည်းပါသည်။ အတင်းအပျင်းလည်းပါသည်။ ထိုစကားတို့တွင် သူတို့၏ဘဝ အခြေအနေကို လည်းကောင်း၊ သူတို့၏ စိတ်နေစိတ်ထားကိုလည်းကောင်း၊ သူတို့၏ အလေ့အထ အမူအရာကိုလည်းကောင်း အကဲခတ်နိုင်ပေသည်။ သူတို့စကားပြောသည်ကို နားထောင်ကြည့်ပါဦး။ တစ်ဦးက ချစ်သူနှစ်ဦးပေါင်းသင်းရ၍ ဘုရားတည် ကျောင်းဆောက်သောအခါ ကျောင်းတိုင်အဖြစ် အသုံးပြုရန် အိမ်စွန်းရှိ ကျွန်းပင် များကို မပျက်စီးရအောင် စောင့်ရှောက်ပါဟု ပြောသည်။ တစ်ဦးက ယင်းမာ ပန်းတို့မည်သည် မပွင့်ခင် ဆွတ်ခူးလျှင် ညှိုးရော်ပျက်စီးတတ်သည်ဟု သတိပေး သည်။ (ဤနေရာ၌ အမျိုးသမီးများ စောင့်ထိန်းအပ်သော အရေးကိစ္စတစ်ခုခုကို တင်စား၍ ဆိုသည်ဟု အချို့က ယူဆကြသည်) တစ်ဖန် တစ်ဦးက မည်သည့် အဆင်မျိုး ရက်ကန်းရက်ပါသနည်းဟု တစ်ဦးကိုမေးသည်။ အမေးခံရသူက ငွေကုန်ကြေးကျလည်းသက်သာ၍ လက်လည်းမဝင်သော တင်းတိမ်ဆင်အရွက် ကျဲကျဲကို ရက်သည်ဟု ပြန်ဖြေသည်။ တစ်ဦးက ဟို တစ်နေ့က စာလွှာရောက် လာသည်မှာ ဘာစာတုံးဟု တစ်ဦးကို စပ်စုသည်။ အမေးခံရသူက တစ်မြေ ရပ်ခြားသို့ သွားနေသော ချစ်သူက ပါးလိုက်သည့် လွမ်းစာဖြစ်သည်ဟု ညှိုး ငယ်စွာ ပြန်ဖြေသည်။ တစ်ဦးက သူ ပိန်းတန်းဖိနပ် အနီကလေးတစ်ရန် ဝယ်၍ သိမ်းထားကြောင်း၊ ချစ်သူနှင့် လက်ထပ်ရသောအခါတွင်မှ ထိုဖိနပ်ကို ထုတ်စီး မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ထိုအကြောင်းတို့သည် သူတို့ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုသော ဤတေးသီချင်းများတွင် ဝဲပျံလာပေသည်။

ပျိုလေးတို့ အိမ်စွန်း၊ ကျွန်းဆယ့်နှစ်ပင်၊ စောင့်ရှောက်စေချင်။
 မငြိုငြင် ရှင်အောင်ပါ့မွေး။ မယ်နှင့်မောင် ကံဆိုင်ကြရင်၊ ကျောင်းတိုင်ဖို့လေး။
 မလေးစိုက်၍၊ နှစ်ခြိုက်စရာ၊ ပန်းရွှေယင်းမာ။ ဖူးငုံငယ်ဖြာ၊
 ညှာတံကသေး။ မပွင့်ခင် အလျင်ချိုးရင်၊ ညှိုးတတ်တယ်လေး။
 ပျိုလေးရက်တဲ့ ရက်ကန်းစင်၊ ဘာဆင်လို့မေး၊ မေးပါနဲ့အေ၊
 တို့တစ်တွေ ချွေတာခြင်းကြောင့်၊ တင်းတိမ်တဲ့လေး။
 ပျိုလေးတို့ အိမ်ခေါင်မိုး၊ ထိုးလာတဲ့ စာလွှာ၊ ဘာစာလို့မေး။
 မေးပါနဲ့ဆို၊ ပျိုတို့မောင် စိကာရေးတယ်၊ လွမ်းစာကွဲ့လေး။

ပိန်းဖိနပ်တဲ့ အနီထယ်၊ စီးမယ်လို့ဝယ်၊ ခုနှယ်ခါ မယ်မစီးသေး၊
မောင်နှင့်မယ် တကယ်ရမှာ၊ စီးပါ့မယ်လေး။

သူတို့ လုံမပျိုတစ်သိုက် ဤသို့ တေးဆိုလျက်၊ စကားပြောလျက် မောင်း
ထောင်းနေကြစဉ် ကာလသား ယောက်ျားအချို့သည် အနီးအနားမှ လူယောင်
လာပြနေဟန်တူသည်။ တရစ်ဝဲဝဲလုပ်နေဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ဖွဲ့နွဲ့
သီဆိုသော တေးတို့တွင် ယောက်ျားတို့ကို လှမ်း၍ စကားဆိုဟန် ပါရှိနေခြင်း
ဖြစ်သည်ဟု ယူမိသည်။ ယောက်ျားတို့ကို သူတို့မည်သို့ စကားဆိုပါသနည်း။
ဂုဏ်ရှိန်မြင့်သော လုံမပျိုတစ်ဦးက သူထံလာရန် မဝံ့မရဲဖြစ်နေသော ယောက်ျားကို
နည်းပေးလမ်းပြလုပ်သည်။ တစ်ဦးက ဘိန်းပြတ်၍ ငေးငိုင်းနေသူ ချစ်သူကို
စေတနာဗရပွဖြင့် ကူညီမည့်အကြောင်း အားပေးသည်။ အချို့က ဟန်ရေးများသော
ယောက်ျားကို လှောင်ကြသည်။ ဤအမူအရာတို့မှာ ရယ်ဖွယ်၊ ရွှင်ဖွယ်လည်း
ဖြစ်သည်။ ထက်မြက်၍ ချစ်ခင်ဖွယ်ဖြစ်သော သူတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြ
သကဲ့သို့လည်း ရှိပေသည်။

မီးတိုင်နှင့် တထိန်ထိန်၊ ကျွန်းပျဉ်ထောင်အိမ်၊ မိဘရဲ့အရှိန်၊
ဂုဏ်သိန်ကမသေး။ ပျိုထံကို လာရန်ကြောက်ရင်၊ ချောထောက်ခဲ့လေး။
ယိမ်းယိုင်တဲ့ ယိမ်းယိုင်၊ ပျိုတို့မောင် ဆောင်တော်ထပ်ကာ၊
ဘိန်းပြတ်လို့မှိုင်။ မမှိုင်ပါနဲ့ ရွှေသျှောင်စောင်း၊ ပျိုပန်ပါတဲ့ စိန်နားငောင်းကို၊
ဖိုးဆိုလို့ရောင်း။

ဟိုနားက ယောင်ပေယောင်ပေ၊ သားတစ်ယောက်အဖေ။ ခေါင်း
ပေါင်းစရွှေ၊ ဟန်နေကကြော့၊ လူပျိုပုံလာမလုပ်နဲ့၊ ရွာရွပ်တယ်တော့။
ခေါင်းပေါင်းစ ရှည်ရှည်ချလို၊ မိန်းမလှကိုရှာ။ ချောင်းကြည့်
ပြုံးပြန်နှင့်။ အတန်တန် ဟန်တွေလုပ်ပေမဲ့၊ ကျိုးယုတ်မည်သာ။ ကိုဟဝါ၊
လိုတာမရ။ ပျိုအိမ်မှာ ခွေးပိန်မနှင့်၊ ညားစေ့မယ်ပါ။

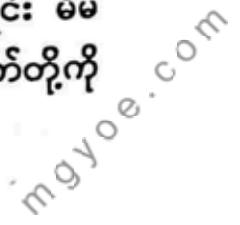
ထိုခေတ် ထိုအခါက အောက်သူအောက်သားတို့သည် အထက်သူအထက်သား
တို့ထက် ပို၍လူရည်လည်ဟန်တူသည်။ ယခုခေတ် မြို့ကြီးသားများသည် ကျေး
တောသားထက် ပို၍လူရည်ကြသော သဘောမျိုးပင် ဖြစ်တန်ရာသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ

အထက်သူအထက်သားတို့သည် အောက်သူအောက်သားတို့၏ လှည့်ဖြားခြင်းကို ခံရဟန်တူသည်။ ထိုအကြောင်းတို့ကို ရွှေနှောင်သူတို့သည် အောက်ပြည်အောက် ရွာသို့ စီးပွားရှာသွားသူများမှတစ်ဆင့် ကြားမိရာသည်။ ထို့ပြင် ကျည်းကန်ရှင်ကြီး မေတ္တာစာလာ 'ထန်းလျက်နှင့် တူသည်လို့၊ ကျောက်ဖြူကိုလည်း မနမ်းနှင့်။ ကျွမ်းလျက်မြူသည်သို့၊ အောက်သူကိုလည်း မစမ်းနှင့်။ ကျောက်ဖြူကိုနမ်းလျှင် ဖုန်ကပ်သည်။ အောက်သူကိုစမ်းလျှင် ကုန်တတ်သည်' ဟူသော သဘောမျိုး သက် ရောက်သည့် စကားမျိုးကိုလည်း ကြားမိရာသည်။ ထိုစကားတို့တွင် အချို့မှန်ကန် သည်လည်းရှိ၍၊ အချို့ ပိုကဲသည်လည်း ရှိကောင်း ရှိပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရွှေနှောင်သူတို့ကား ထက်မြက်သူတို့ပီပီ၊ ထိုခေတ်ကာလက အောက်သူအောက်သား တို့အပေါ် အစွမ်းပြချင်နေပြီ။ ထို့ကြောင့် တစ်ဦးက အောက်သူကို ခေါ်လာခဲ့ရန် လည်းကောင်း၊ အောက်သူ ရောက်လာပါက အစွမ်းကုန် ခိုင်းပြလိုက်မည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ကြိမ်းပသည်။ တစ်ဦးကလည်း အောက်သားများလာလျှင် ကောင်း ကောင်း လက်စွမ်းပြလိုက်မည့်အကြောင်း ဒေါမာန်ပါပါ ကြုံးဝါးသည်။ တစ်ဦးကမူ ရှမ်းမြေ ရှမ်းရွာတွင် လေလွင့်နေသော အောက်သားများ အပြန်ခက်ကာ ကသီ လင်တဖြစ်နေပုံကို ဖောက်သည်ချသည်။ ထိုအကြောင်းတို့ကို မောင်းထောင်းသီချင်း များတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားသည်။ အပြစ်ယူဖွယ်ရာမဟုတ်။ ရယ်ဖွယ်ရွှင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်၍ ထိုခေတ်အခြေအနေနှင့် သူတို့၏ ပွင်လင်းသော၊ ထက်မြက်သော စိတ် ဓာတ်ကို တစေ့တစောင်း လေ့လာဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေသည်။

အောက်ပြည်စုန် ပျို့မောင်လှ၊ မှာလိုက်ရမယ်၊ မယားရရင်
မလျော်ခဲ့နဲ့၊ ခေါ်ခဲ့ပါကွယ်၊ အိမ်ထောင်ဝယ် လုပ်ဆောင်ဖွယ်အရေး၊
ထင်းခွေ ရေခပ်နှင့် ဆန်ဖွပ်ပါ နေရာတိုင်းမှာ၊ ခိုင်းလိုက်မယ်လေး။
အောက်သားတွေလာ၊ ဖျာစုတ်ကိုခင်း၊ သုံးတောင်ထွာ ခုံဖိနပ်နှင့်၊
ရင်ဘတ်ကိုနင်း။

အောက်သားတွေ၊ ရှမ်းမြေမှာ လေလွင့်လို့၊ ပြန်ခွင့်မရ။ ဆန်
အစေးငယ်နှင့်၊ ကြေးမသင် ငါးပိခါးကို၊ စားလို့မဝ။

ဤသို့လျှင် ရွှေနှောင်သူ လုံမပျိုတစ်သင်းသည် မောင်းထောင်းရင်း မိမိ တို့ပတ်ဝန်းကျင်၌ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ မြင်ရ၊ တွေ့ရ၊ ကြားရသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို

စပ်မိစပ်ရာ ပြောဆိုရာမှ၊ တေးသီရာမှ၊ နောက်ဆုံး အလုပ်သိမ်းကြလေပြီ။ အိမ်
ပြန်ရန် ပြင်ကြလေပြီ။ သို့အိမ်ပြန်ရန် ပြင်သည်ကိုလည်း ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုလိုက်ကြ
ပြန်သည်မှာ-

တန်ကြစို့အေ၊ ပြန်ကြစို့အရေး။ တို့မွေးမေ ရွှေလည်မော့လို့၊
မျှော်ရှော့မယ်လေး။

ဤကား မြန်မာစာပေ ချစ်မြတ်နိုးသူ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့၏ ရှာဖွေစုဆောင်းမှုကြောင့်
မပျောက်မပျက် ရမိလိုက်သော ရွှေနှောင်သူတို့၏ မောင်းထောင်းသီချင်းများ
ဖြစ်ပေသည်။ ထီးခေတ် နန်းခေတ်တွင် ဤတေးသီချင်းတို့သည် မထင်ပေါ်ခဲ့
သော်လည်း ယခုကဲ့သို့သော ပြည်သူပြည်သားခေတ်တွင်မူ ဤတေးသီချင်းမျိုးသည်
ထင်ပေါ်လျက်ရှိမည်သာတည်း။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

ပါပဟိန်

တိုက်စိုး

ကျွန်တော်သည် ရသစာပေကို ဖတ်ရသည့်အခါ၊ အထူးသဖြင့် ပြဇာတ်ကို ဖတ်ရသည့်အခါ၊ အချက်တစ်ခုကို အလွန်အရေးစိုက်လေ့ရှိသည်။ ထိုအချက်သည် အခြားမဟုတ်။ ပြဇာတ်ပါ ထိုဇာတ်ကောင် ဤဇာတ်ကောင်၏ စရိုက်ကို ပြဇာတ်ဆရာက မည်သို့မည်ပုံ ဖွဲ့နွဲ့ပြသည်ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက် အချိတ်အဆက် ကျွန်တော်ကြိုက်တတ်ပါ၏။ ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက်ကို အထောက်အပံ့ပြုသော ကာလဒေသ အခင်းအကျင်းကိုလည်း ကြိုက်တတ်ပါ၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးကား ဇာတ်ကောင်၏ ဘဝအဖွဲ့ပင်တည်း။

ပြဇာတ်မည်သည် ဇာတ်စင်ပေါ်တွင် ကြည့်ရမှ ကောင်းသည်။ ဇာတ်စင်ပေါ်တွင် ကြည့်ရမှ ထိုဇာတ်ကောင် ဤဇာတ်ကောင်၏ ဝမ်းနည်းစရာ၊ ဝမ်းသာစရာ၊ ချစ်စရာ၊ မုန်းစရာ၊ ထိတ်လန့်စရာ၊ အံ့ဩစရာအမူအရာများ၊ ထိုအမူအရာများက ရုံးပေါင်းဖော်ပြသော လောကီထုပ္ပတ် လူတို့ဇာတ်ကို လှုပ်လှုပ်ရှားရှား မြင်ရမည် ဖြစ်သည်။ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား မြင်ရ ကြားရမှလည်း ကြည့်သူ နာသူ၏ သန္တာန်တွင် ခံစားချက် ပြင်းပြင်းပြပြရှိမည်မချ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် နှင့်ပတ်သက်နေသော ပြဇာတ်တို့သည် ဦးပုည၊ ဦးကြင်ဥတို့ရေးသည့် ပြဇာတ်တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုပြဇာတ်တို့ကို ရှေးမြန်မာဘုရင်များလက်ထက်တွင် ကပြခဲ့ဖူးသည်ဟု စကားစဉ်ရှိပါ၏။ ဟုတ်မဟုတ်ကိုမူ ဆိုင်ရာပါရဂူများက ပို၍ပြောနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်တွင်ကား ထိုပြဇာတ်များမှာ ကျောင်း၌

သင်စရာ၊ စာပေမွေ့သူတို့အတွက် အိမ်တွင်ဖတ်စရာတို့သာ ဖြစ်နေလေသည်။
 သင်စရာ ဖတ်စရာ ဖြစ်နေသော်လည်း ပြဇာတ်မည်သည် ဇာတ်စင်ပေါ်တွင်
 ခင်းကျင်းပြသရန်ဟူသော မူလသဘောကို ကျွန်တော်မမေ့နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်
 ပြဇာတ်တွေကို ဖတ်ကြည့်ရင်း မည်သည့်ဇာတ်လာ ဇာတ်ကောင်၏ လှုပ်ရှားမှုသည်
 မည်မျှကြည့်ကောင်းလေမည်နည်း။ မည်မျှ နားထောင်ကောင်းလေမည်နည်းဟူ၍
 ကျွန်တော် တွေးတွေးကြည့်မိသည်။ စိတ်မျက်စိတွင် ကျွန်တော် ထင်ထင်ကြည့်မိ
 သည်။ ထိုသို့ တွေးကြည့်မိ၊ မြင်ကြည့်မိသည့် ဇာတ်ကောင်ထဲတွင် ဦးကြင်ဥ၏
 အဓိကဇာတ်ကောင်ဖြစ်သူ ပါပဟိန်သည် ကျွန်တော့်စိတ်နှင့်အတွေ့ဆုံး ဖြစ်သည်။
 အကြောင်းကိုမေးလျှင် ကျွန်တော် ဤသို့ဖြေမည်။ ထိုဇာတ်တွင် ဇာတ်ကောင်၏
 သရုပ်သည် အလွန်ပေါ်သည်။ သရုပ်ဖော်စာသားသည် ရွတ်ရချောသည်။ အဖြတ်
 အတောက် ကျနသည်။

ဇာတ်ကွက်မှာ ဤသို့တည်း။ ပါပဟိန်သည် မြောက်နန်းမိဖုရား၏သား
 ဖြစ်လေသည်။ ထိုမိဖုရား၏ ကျေးဇူးသည် ဘုရင့်အပေါ်၌ရှိ၏။ ရှိသဖြင့် ဘုရင်က
 မိဖုရားကို လိုရာဆုတောင်းပါဟု ခွင့်ပြုခဲ့ဖူးရာ မိမိ၏သားကို ဘုရင်အဖြစ် ဆက်ခံ
 ခွင့်ပေးရန် လျှောက်ခဲ့လေသည်။ ဘုရင်ကလည်း တောင်နန်းဖွားသားတော်ကြီး
 ရှိလျက်နှင့် မြောက်နန်းမိဖုရားတောင်းသည့်အတိုင်း ကတိပြုခဲ့ဖူးသည်။ သို့ရာတွင်
 ပါပဟိန် အရွယ်ရောက်၍ မိခင်မှတစ်ဆင့် အကယ်ပင်တောင်းခံသည့်အခါ ပါပဟိန်
 မှာ ယစ်ထုတ်ဖြစ်နေ၍တစ်ကြောင်း၊ တောင်နန်းဖွား၏ သားတော်ကြီးလည်း
 ရှိနေ၍တစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ယခင်ကထားခဲ့သော ကတိကို ဖျက်ခဲ့လေသည်။
 ထိုအချက်ကို ပါပဟိန်သည် အခဲမကျေဖြစ်လေသည်။ မိခင်က နားချသည်ကိုလည်း
 နားမဝင်နိုင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်နန်းဖွား၏သား ထီးနန်းဆက်ခံသည့်
 အခါ၊ အခစားမဝင်နိုင်ဘဲ ရှိနေလေသည်။ ဘုရင်သစ်လည်း ညီပါပဟိန်ကို
 တစ်ခါခေါ်မရ နှစ်ခါခေါ်မရ ဖြစ်နေလေတော့ရာ (ပါပဟိန်ကို) ရာထူးမှချ၍
 ဆင်တင်းကုပ်၌ထားလေသည်။ ပါပဟိန်သည် ထိုအကျဉ်းအကျပ်မှ လွတ်ထွက်ကာ
 ဘုရင်၏ သီလဝင်သန်လျက်ကိုခိုး၊ ထီးနန်းကိုလုရန် မြို့ရိုးကို ကျော်ဝင်သည်။
 ဘုရင်လည်း မြို့စနည်းနာရန် ထွက်အလာ၊ ပါပဟိန်ကို တွေ့၍ ဖမ်းမိလေသည်။
 ထိုအခါ ဘုရင်နှင့် တစ်မိပေါက်တည်းဖြစ်သော ညီငယ်မင်းသားက ပါပဟိန်ကို
 အသက်ချမ်းသာခွင့်ပေးရန် တောင်းပန်သည်။ ဘုရင် သဘောတူ၍ ပါပဟိန်သည်
 ရပ်ဝေးသို့ ရွှေ့လေသည်။ ပါပဟိန်လည်း လူသူစုဆောင်း၍ နေပြည်တော်ကို

လုပ်ကြံသည်။ လမ်းတွင် နောင်တော်ဘုရားအတွက် မရိုးလောင်းရှာရန် ထွက်လာသော ညီငယ်မင်းသားကိုတွေ့၍ အကြောင်းရှာပြီး သတ်ပစ်သည်။ ထို့နောက် ပါပဟိန်လည်း အနိုင်ရ၍ ထီးနန်းစိုးစံရသည်။

ဤတွင် ပါပဟိန်၏စရိုက်သည် ဇာတ်ကြောင်းအရ အကြမ်းဖျင်းပေါ်နေပြီ။ သို့စရိုက်ကို နှုတ်အမှုအရာဖြင့် ဖော်ပုံကို အနည်းငယ် နားထောင်ကြည့်ပါဦး။ ပါပဟိန်သည် သေသောက်ကျူး၏။ ထီးနန်းကိုမရမနေစိတ်ရှိ၏။ လိုရာကိုတစိုက် မတ်မတ်သွားတတ်၏။

ပိုကယို
သည်ကိုယ်ငယ် ကြာလျှင် လဲရချည်
သာတွဲထူလှည့်။
ခေါင်ရေပျံ
စိန်မြူခံ လေပေါက်မှာ
ကျမ်းမှောက်ချည်ငဲ့။

ဟူသော အချိုးသည် အမူးသမား၏ဘဝကို လှလှကြီးပြလိုက်လေသည်။ ‘စိန်မြူခံ လေပေါက်’ ဆိုသည့် စကားလုံးကိုပင် ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ နန်းတော် အိမ်တော်တို့တွင် ခြင်္သေ့ရုပ်ခံသော လေသာပြတင်းများ ထားရှိရှိသည်။ ယခု ပါပဟိန်၏ အိမ်တော်ကမူ ခြင်္သေ့အစား ခေါင်ရေမြူအိုးခံသော လေသာပြတင်းသာ ရှိလေဟန် ဆိုခြင်းမှာ အမူးသမားဘဝကို အလွန်အကြူးဆိုလိုက်ခြင်းတည်း။

ပါပဟိန်သည် မူးရူးနေသည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ထီးနန်းကို လိုချင်စိတ်ကား မည်သူဖျက်ဖျက် မပျက်ပေ။ ဤသဘောကို ပေါ်အောင်-

တဝတသီး၊ သားအကြီးအား
နန်းထီးရာခံ၊ အပ်နှင်းပြန်
မမှန်သစ္စာ၊ ယွင်းကွက်သည်။
သစ္စာယွင်းသွေ၊ ပျက်ယွင်းချေမင့်
ပမွေ တိုင်းခန်း၊ ရိပ်ရာနန်းကို
သိမ်းမြန်းလွယ်ကူ၊ ကံပြောင်းကပြန်

တစောင်းညာဏ်နှင့်၊ ကြိမ်ဖန်ယူပမည်။
 တောင်ဇေယျာခိုင်
 သပြေကျွန်းမှာ၊ မော်ကွန်းတွင်
 ရာဇဝင်ထိုးရစ်ပလေစေ မြတ်မယ်တော်။

ဟူ၍ ပါပဟိန်က သူ့မယ်တော်ကို ဒေါနှင့် မာန်နှင့် ပြန်လျှောက်သော စကား
 ဖြင့် ဇာတ်ဆရာက ပြလိုက်လေသည်။
 ဟန်အပါဆုံးနေရာကား ပါပဟိန် မြို့ရိုးကို ခုန်ကျော်သည့် အခန်းပေတည်း။

ရာ သည်တစ်ခါ
 ခိုင်မာစေစပ်၊ မြို့သစ်တပ်ကို
 ကြပ်ကြပ်ခြေစုံ၊ ရပ်တဲ့လို့ ခုန်တော့မည်။

ဟု ကြိမ်းဝါး၍ ပါပဟိန်က ခုန်အဝင်၊ မျက်ခြည်မပြတ် စောင့်ကြည့်နေသော
 နောင်တော်ဘုရင်လည်း

လူမှိုက်မောဟ၊ ငစောရကို
 ဥံဖြဲမမန်း၊ စံနှုန်းနေလ
 ဘုန်းတေဇနှင့်၊ လက်ရဖမ်းတော့မည်။

ဟူ၍ ‘ခါးတောင်းမကျိုက် ဓားမပိုက်ဘဲ’ လိုက်တော့သည်။ ဤအခန်းတွင်
 ပါပဟိန်တစ်လှည့်၊ နောင်တော်ဘုရင်တစ်လှည့်နှင့် တစ်လှည့်စီ ဟန်ပြင်နေပုံသည်
 စိတ်လှုပ်ရှားစရာ ဖြစ်သည်။ ပါပဟိန်ကလည်း ဟန်နှင့်ပန်နှင့်၊ မင်နှင့်မောင်းနှင့်
 ဖြစ်သည်။ နောင်တော်ဘုရင်ကလည်း ထို့အတူ။

ကျွန်တော်သည် ပါပဟိန်၏ဘဝ အဖွဲ့ကို အမြွက်မျှသာ ပြနိုင်ပါ၏။ နား
 အာရုံ၊ မျက်စိအာရုံ ပို၍ခံစားလိုသူများအတွက် ပြဇာတ်တစ်ခုလုံးကို အသံထုတ်၍
 ရွတ်ဖတ်ကြည့်ရင်း စိတ်မျက်စိတွင် ထင်ကြည့်ဖို့ လိုလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသတည်း။

တိုက်စိုး
 [၁၉၆၃]

တောင်ပေါ်သားနှင့် ဦးကြင်ဥ

မင်းယုဝေ

ဦးကြင်ဥသည် ပြဇာတ်ဆရာလည်းဖြစ်၍ ကဗျာဆရာလည်း ဖြစ်သည်။ ပြဇာတ်ဆရာအနေနှင့် တစ်ညဦးအတွင်း၌ ဇာတ်ကွက်လည်၍ ဇာတ်ခန်းဆုံးအောင် ကပြ နိုင်သော ဒဏ္ဍာရီပြဇာတ်များကို တီထွင်ရေးသားသူအဖြစ် ကျော်စောခဲ့သည်။ ဦးကြင်ဥရေးသော ပြဇာတ်များမှာ နှောင်းသူတို့ ရှာဖွေတွေ့ရှိသမျှ ၆ ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် ဒေဝကုမ္ဘဏ်နှင့် ပါပဟိန်ပြဇာတ်တို့မှာ အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည်။ ထိုပြဇာတ် ၂ပုဒ်ကို ဒေါက်တာထင်အောင်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားလေသည်။

ဦးကြင်ဥသည် ကဗျာဆရာအဖြစ်ဖြင့်လည်း ထင်ရှားလေသည်။ ရတုအမျိုးမျိုး၊ သီချင်းဆန်းအမျိုးမျိုးကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ‘ပဒေသာသီချင်းများ’ ဟူ၍ အမည်တွင်သည့် ညည်းချင်းများ၊ လေးချိုးသဖြန်များ၊ ဆိုင်းဆင့်များ စသည်တို့ကိုလည်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ပဒေသာသီချင်းများမှာ ဇာတ်သမားတို့လိုရာအခန်းများကို အသင့်ကောက်ယူ သီဆိုရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ ဤသီချင်းတို့တွင် တပေါင်းလ မိန်ရာသီဘွဲ့၊ ညည်းချင်း ၃ပုဒ်၌ တောင်ပေါ်သားတို့၏ အမူအရာကို ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို ထူးခြားစွာ တွေ့ရလေသည်။

မြန်မာစာပေလောကတွင် ရာသီဘွဲ့ကဗျာများ အများအပြားထွန်းကားသည်။ တပေါင်းလဘွဲ့၊ တန်ခူးလဘွဲ့၊ ကဆုန်လဘွဲ့ စသည်ဖြင့် လအမျိုးမျိုး၊ ရာသီ

အမျိုးမျိုးကို စာဆိုများစွာတို့ ကဗျာဖွဲ့ဆိုကြလေသည်။ အချို့စာဆိုတို့သည် ၁၂လ ၁၂ရာသီလုံးကိုပင် ကဗျာဖွဲ့ဆိုကြလေသည်။ သို့ ဖွဲ့ဆိုရာ၌ များသောအားဖြင့် မည်သည့်လတွင် မည်သည့်ရာသီဥတုအခြေအနေရှိသည်၊ မည်သို့ တောတောင် ရေမြေ အခြေအနေရှိသည်၊ မည်သည့်ပန်းမန်တို့ ဖူးပွင့်ကြသည်၊ မည်သည့် နက္ခတ်တာရာတို့ ထွန်းလင်းကြသည်၊ မည်သည့်ပွဲတော်များ ကျင်းပကြသည်၊ မည်မျှ သာယာကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသည်၊ မည်မျှ လွမ်းဆွတ်ဖွယ်ကောင်းသည် စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိကြသည်။ အချို့ရာသီဘွဲ့တို့တွင်မူ ဤအချက်အားလုံး ပါဝင်၍ အချို့ရာသီဘွဲ့တို့တွင်မူ ဤအချက်အားလုံး မပါဝင်သည့်တိုင် တစ်စိတ် တစ်ဒေသအားဖြင့်ကား ပါဝင်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ပုံစံအဖြစ် ဦးကြင်ဥနှင့် တစ်ခေတ်တည်း ထွန်းကားသော စာဆိုဖိုးသူတော် ဦးမင်း၏ တပေါင်းလဘွဲ့ လေးချိုးတစ်ပုဒ်ကို တင်ပြလိုပေသည်။ ထိုလေးချိုးတွင် တပေါင်းလအခါ၌ သရဖီပန်း၊ ပိတောက်ပန်းတို့ ဖူးပွင့်ဟန်၊ ဥတ္တရာဘရဂုဏ် နက္ခတ်နှင့် လမင်းတို့ ယှဉ်ပြိုင်ထွန်းလင်းကြဟန်၊ လေပြည်လေညင်း တိုက်ခတ်ဟန်၊ မြစ်တွင်း၌ သောင်များထွန်းဟန်၊ သာသာယာယာရှိသဖြင့် ရေညိုညိုသောင်စပ်၌ ဝမ်းဘဲငှက်၊ စင်ရော်ငှက်တို့ မြူးပျော်ဟန် ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို မြင်နိုင်ပေသည်။

ပန်းရွှေဖီ ကြိုင်လှောက်လို့ ပိတောက်ကယ်တဲ့ သင်းချို။
 ဥတ္တရာဘရဂုဏ်က၊ တိမ်ဘုံမှာ ရောင်ခြည်လင်းလို့
 လမင်းသော်တာနှင့်၊ တူမကွာထိန်ဝါလဲ့၊ ထွန်းတဲ့ခါကို။
 သောင်သဲငယ်မို့၊ ရေညိုရစ်မို့။
 လေညင်းငယ်လာ၊ စုံဟေမာမြိုင်ထဲက၊
 ဝမ်းဘဲ စင်ရော်တို့၊ ဖော်ခေါ်သံ
 မောင်မယ်ကျူးတယ်၊ မြူးပျော်ကြလို့။

ဦးကြင်ဥ၏ ရာသီဘွဲ့များကို ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင်လည်း အထက်ပါသဘော တို့ကိုပင် အခြေပြုထားသည်ကို မြင်နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ‘ဪ ဂိမာန် အတာ’ချီ တပေါင်းလဘွဲ့၊ ‘ဪ ခါချိန်အစဉ်’ချီ မိန်ရာသီဘွဲ့၊ ‘ဪ ဘာသာသောက်စား’ချီ မိန်ရာသီဘွဲ့တို့မှာကား ဤသဘောတို့ထက် ကျော်လွန်လာ သည်ဟု ယူမိသည်။ ထိုကဗျာတို့တွင် အခြားရာသီဘွဲ့ကဗျာများနည်းတူ တပေါင်းလ

မိန်ရာသီအခါ၌ ဥတ္တရာဘရဟ္မာနက္ခတ် ထွန်းလင်းဟန်၊ သဲသောင်များ ပေါ်ထွန်းဟန်၊ မြစ်တွင်းအခြေအနေ သာယာစွာရှိဟန် စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုသည်ကား မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ဤမျှဖြင့် မရပ်တန့်ခဲ့။ တပေါင်းလအခါ၌ တောင်ပေါ်သားတို့ မည်သို့နေထိုင်၍ မည်သို့ လုပ်ကိုင်ကြသည်ဟူသော အကြောင်းအချက်တို့ကိုပါ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားပေသည်။ ဤတွင် ဦးကြင်ဥ၏ တပေါင်းလဘွဲ့ ညည်းချင်း ၃ ပုဒ်သည် အခြားစာဆိုများစွာတို့၏ တပေါင်းလရာသီဘွဲ့များနှင့်မတူ၊ တစ်မူ ထူးခြား ဆန်းသစ်နေသည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ဤကဗျာတို့ကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ ဦးကြင်ဥ တွင် အာရုံပြုမှု ပိုလာသည် (ဝါ) စေတနာပိုလာသည်ဟု ယူဆမိသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဦးကြင်ဥ၏ စေတနာသည် နက္ခတ်တာရာ၊ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်၊ သဲသောင် မြစ်ပြင် စသည်တို့ကို ကျော်လွန်ပြီးလျှင် တောင်ပေါ်ဒေသရှိ တောင်ပေါ်သားတို့ ထံပါးသို့တိုင် ရောက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်ထင်သည်။

ဦးကြင်ဥသည် ဘကြီးတော်ဘုရား၊ သာယာဝတီမင်း၊ ပုဂံမင်း လက်ထက်တိုင် ထွန်းကားသူဖြစ်သည်။ အချို့က ဦးကြင်ဥသည် ဘကြီးတော်ဘုရား၏ မင်းတိုင်ပင် အမတ်ကြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အချို့ကလည်း ဆင်ပေါင်ဝဲဇာတိ၊ ဆင်ပေါင်ဝဲရွာစား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဦးကြင်ဥသည် ခရီးသွားလျက် ဒေသန္တရဗဟုသုတ ရှာမှီးလိုသူကား အမှန်ဖြစ်သည်။ သက်ရွယ်ကြီးရင့်လာသော အခါ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတစ်လျှောက် ခရီးလှည့်လည်ခဲ့သည်ဟု အမှတ်အသား ရှိသည်။ 'ကြံစဖူး၊ မြင်ဖူးမှ ယုံစဖွယ်၊ ဖြူ နီ ဝါပြာတစ်စုနှင့်၊ ခရထွေလာဆန်း၊ ကမ်းကွေ့ပတ်လည်' အစချီသော ကဗျာမှာ ဦးကြင်ဥ ခရီးလှည့်လည်စဉ် ပုသိမ်မြို့ သို့ရောက်ခဲ့ကာ ငါးအမျိုးမျိုး၊ ခရအမျိုးမျိုးကို မြင်တွေ့ရာမှ ဖွဲ့ဆိုသောကဗျာ ဖြစ်လေသည်။

ဦးကြင်ဥသည် ဒေသန္တရဗဟုသုတကို ရှာမှီးသူဖြစ်သည်နှင့်အညီ ဒေသအနှံ့ ခရီးလှည့်လည်သွားလာရာမှ တောင်ပေါ်သားတို့နေထိုင်ရာ အရပ်ဒေသများသို့လည်း ရောက်ရှိဟန်တူသည်။ ထိုအခါ ငွေနားတောင်းပန်တတ်သော၊ ပလောင်းကို နဖူးတွင်လွယ်ကာ ကျောပိုးတတ်သော တောင်ပေါ်သားတို့ကို မြင်တွေ့မိရာသည်။ တောင်ပေါ်သားတို့သည် တောင်ယာလုပ်စားသူများ ဖြစ်သဖြင့် ယာကိုမီးရှို့ခြင်း၊ စူးထိုးကာ ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို စိုက်ပျိုးခြင်း ပြုကြသည်။ ဘာသာဘာဝအလျောက် ကြက်ရိုးထိုး၍ ဗေဒင်တွက်ခြင်း၊ 'ပျော်ရွှင်စွာ ခေါင်ရေသောက်ခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုကြသည်။ ထိုအမှုအရာတို့ကို ဦးကြင်ဥ မြင်တွေ့သောအခါ ချစ်ခင်လေးစားခြင်း

ဖြစ်မိရာသည်။

ထို့ကြောင့် သူ၏ ‘ဪ ဂိမာန်အတာ’ ချီ တပေါင်းလဘွဲ့တွင် တပေါင်းလ အခါ ငွေနားတောင်းပန်ဆင်သူ တောင်ပေါ်သားတို့သည် တောမီးများရှိ၍ ယာ မြေကို ပြုပြင်ကြသည်။ ထိုယာမြေတို့ကို နွား၊ ထွန်တို့ဖြင့် ထွန်ယက်ခြင်း မပြုကြ။ စူးထိုး၍သာ ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ သူတို့သည် ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးစံအလိုက် ကြက်ရိုးထိုး၍ ဗေဒင်ကြည့်ကြသည်။ ပျော်ရွှင်စွာ စုဝေး ဝိုင်း ဖွဲ့လျက် ခေါင်ရည်သောက်ပွဲ ကျင်းပကြသည် ဟူ၍ လွမ်းစဖွယ် ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပေသည်။

ငွေနားပန်ရှင်၊ တောမီးခင်လည်း၊ မနှင်ထွန်တိုက်၊ ချွန်စူးငယ်
စိုက်လို့၊ အလိုက်ကယ်စာရေ၊ စဉ်ဆက်မျိုးလာ၊ ကြက်ရိုးစာနှင့်။ ဘာသာ
ငယ်ပွေသည်၊ ခေါင်ရည်ပျော်ပွဲဖွဲ့ကြတယ်။

တစ်ဖန် ‘ဪ ခါချိန်အစဉ်’ ချီ မိန်ရာသီဘွဲ့၌ တပေါင်းလရာသီမှာ တောင်ပေါ်သားတို့ မြူးထူးပျော်ရွှင်သည့် အချိန်အခါ ဖြစ်သည်။ ပလိုင်းကို နဖူးတွင်လွယ်လျက် ကျောပိုးတတ်သော၊ သင်တိုင်းကြီးများကို ဝတ်ဆင်တတ်သော တောင်ပေါ်သားတို့သည် ယခုအချိန်တွင် ပျော်ရွှင်စွာ ခေါင်ရည်သောက်ကြသည်။ သူတို့သည် ယာမြေကို စူးထိုး၍ စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြသည်။ သူတို့နေထိုင်ရာ ကျောက် တောင်စွယ် တောင်ခါးပန်းများ၌ စိုက်ပျိုးမည့် မြေကွက်များကို မီးတိုက်ရှိကြ သည်ဖြစ်ရာ မီးတောက်မီးလျှံများ ထွန်းလင်းစွာရှိကြသည်ဟူ၍လည်း ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။

လွယ်နောက်ကယ် သိုင်းတင်၊ သင်တိုင်းရှင်လည်း
သဘင်မြူးခိုက်၊ ခေါင်ကြူးခိုက်မို့၊ စူးစိုက်ကယ်စဉ်လာ၊
ကျောက်စွယ်ခါးပန်း၊ သူတို့မြန်းတဲ့၊ တောင်တန်းသာမှာ၊
ဇာလာလျှံပွင့်လန်းတော့တယ်။

‘ဪ ဘာသာသောက်စား’ ချီ မိန်ရာသီဘွဲ့၌လည်း တပေါင်းလရာသီ၌ တောင်ပေါ်သား ကရင်အမျိုးသားတို့သည် ဘာသာဘာဝအလျောက် ခေါင်ရည်

ကဇော်ရည်များကို သောက်စားမူးမော် ပျော်ပါးကြသည်။ သူတို့သည် ယာမြေကို နွား၊ ထွန်သွားတို့ဖြင့် ထွန်ယက်ခြင်းမပြုကြ။ စူးချွန်ဖြင့်ထိုး၍သာ စိုက်ပျိုးကြ သည်ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပြန်သည်။

ဪ ဘာသာသောက်စား၊ သီဝေမူးမော်၊ ခေါင်
ကဇော်၊ ပျော်အပါးနှင့်၊ ထွန်သွားငယ်မပြင်၊ နွားမနှင်သည်၊
ကရင်စူးနဲ့၊ ယာငန်းချဲ့လို့။

ဤသို့လျှင် ဦးကြင်ဥသည် တောင်ပေါ်သားတို့၏ အမူအရာကို ချစ်ခင်ဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ လွမ်းဖွယ်ဖြစ်အောင် ကဗျာဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။ အင်းဝခေတ်တွင် ရှင်ဥတ္တမကျော်သည် တောင်ပေါ်သားတို့ကို စေတနာရောက်ကာ ကဗျာဖွဲ့ခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင်လည်း ဦးကြင်ဥသည် တောင်ပေါ်သားတို့ကို စေတနာ ရောက်ကာ ကဗျာဖွဲ့ခဲ့လေပြီ။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ထိုစာဆိုနှစ်ဦး၏ သူးခြားမွန်မြတ်သော စေတနာသည် ထွန်းပြောင်ဆဲပင်။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ကျေးဇူး ကြောင့် မြန်မာကဗျာနယ်သည် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ကျယ်ပြန့်ခဲ့သည်ဟု ယူသော် ယူ နိုင်မည် ထင်မိပေသတည်း။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

ဦးပုညနှင့် ကာကဝလိယမယား

တိုက်စိုး

ဦးပုညသည် ဝတ္ထုတရားစာ အများအပြား ရေးခဲ့လေသည်။ ထိုဝတ္ထု တရားစာ များတွင်ပါသော ဇာတ်ဆောင်များအနက် ကာကဝလိယမယားသည် စိတ်ဝင် စားဖွယ်ရာ ဖြစ်လေသည်။

ကာကဝလိယဝတ္ထုကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသစီရင်သည် ဥပရိက္ခာသ အဋ္ဌကထာမှ ဦးပုညယူ၏။ ထိုဝတ္ထုတွင် ကာကလဝိယမယား သူဆင်းရဲမက သဒ္ဓါကြည်ညိုသော စိတ်ဖြင့် ရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကို ယာဂုလူလိုက်သော ကုသိုလ်ကံကြောင့် ခုနစ်ရက်အတွင်း ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက် သူဌေးဖြစ်ရကြောင်း၊ သဒ္ဓါတရားလည်း ကောင်း၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကလည်းမြတ်လျှင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အကျိုးပေး နိုင်ကြောင်း သင်ခန်းစာပေးထားလေသည်။ ဤကား ဘာသာရေး(ဆိုင်ရာ)ဝတ္ထု များတွင် ဟောလေ့ဟောထရှိသော တရားတည်း။ တစ်ဖန် ထိုဝတ္ထုတွင် ကာက ဝလိယမယားသည် လှူဒါန်းပြီးဖြစ်၍ ခြောက်ရက်မြောက်သောနေ့၌ ပြည့်ရှင်မင်း ကြီးထံမှ အသပြာတစ်ထောင်ဆုယူ၍ လက်နက်ငါးပါးနှင့်တကွ ယောက်ျားအဝတ် ဆင်ကာ ရာဇဝတ်ကောင်ရှိရာ သုသာန်သို့ ညစာပို့ရန်သွား၊ မြို့ပြင်ရှိ ဒိဃတာလ ဘီလူးနှင့်တွေ့၊ ထိုဘီလူး၏မယားတွင် သားဦးဖွားကြောင်း သတင်းကောင်းကို ဘီလူးကမှာသည့်အတိုင်း ယောက္ခမ နတ်မင်းထံဆောင်၊ သုသာန်ရှိ ရာဇဝတ်ကောင် ကို ထမင်းကျွေး၍ပြန်လာ၊ ဘီလူးများအကျိုးကို သည်ပိုးသည်ဖြစ်၍ (ဘီလူးများ

ထံမှ) ရွှေအိုးရကြောင်း ဇာတ်လမ်းဆင်လေသည်။ ဤကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့ ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကလေးအရွယ်မှစ၍ ကြားရိုးကြားစဉ်ဖြစ်သော ဇာတ်လမ်း တည်း။

ဦးပုညသည် လူအများ နားရည်ဝနေပြီဖြစ်သော ဇာတ်လမ်းကို အဋ္ဌကထာ အဘော်မှ မချွတ်ရအောင် ရေးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်လမ်းလည်းမထူး၊ သင်ခန်းစာလည်းမထူး ဖြစ်လေသည်။ ထူးပေသည်ကား ကာကဝလိယမယား၏ စရိုက်ကို ဖန်တီးရာတွင် ဖြစ်လေသည်။

ဦးပုညသည် ရဟန်းဝတ်ခဲ့ဖူး၏။ ရဟန်းဘဝတွင် မိန်းမပျိုအိုတို့နှင့် အဆက် အဆံ့များလှသည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ မိန်းမများနှင့် သမုတ်ခံရကြောင်းကို ကိုယ် ရေးမေတ္တာစာတစ်ပုဒ်တွင်ပါလေသည်။ အဆက်အဆံ့များနိုင်သောအကြောင်းလည်း ရှိ၏။ စာစပ်လည်းကောင်းသော၊ ဗေဒင်လည်းစွမ်းသော၊ အာဝဇ္ဇန်းလည်းရွှင်သော ဦးပုညကို အဘယ်မိန်းမသည် မခင်မင်မကြည်ညိုဘဲ နေနိုင်ပါမည်နည်း။ ထိုသို့ ဖြင့် မိန်းမများ၏ စိတ်နေသဘောထားကို ဦးပုညသည် များစွာ နားလည်ခဲ့လေရာ ဘတ္တကြောင်းပါ ကာယဝလိယမယားအဖွဲ့တွင် သူသိခဲ့သော မိန်မစရိုက် စိမ့်ဝင် နေသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်လေသည်။

အဋ္ဌကထာတွင် 'ကာဠဝဠိယ (ကာကဝလိယ) မယားသည် သပိတ်ကိုယူ၍ ကျိုထားသော ယာဂုကို အကုန်လုံးထည့်ပြီးလျှင် မထေရ်အား ကပ်လေသည်ဟု သာမည ဆိုလေသည်။ ဦးပုည၏ ကာကဝလိယမယားကား အကင်းပါးသော မိန်းမတည်း။ အကင်းပါးပုံကို ရှင်မဟာကဿပကိုယ်တိုင် ဆွမ်းရပ်သည်မှာ မိမိတို့ကဲ့သို့ သူဆင်းရဲများကို မြှောက်စားလို၍ဖြစ်ကြောင်းကို ရိပ်မိသဖြင့် ည မနက်စာ အကုန်လုံးလောင်းရန် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အမူအရာတွင် ပြလေသည်။

ကာကဝလိယမယားသည် အကင်းပါးရုံသာလော။ မဟုတ်သေး။ ကြံရည် ဖန်ရည်ရှိသူလည်းဖြစ်လေသည်။ မိန်းမတို့တွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အခက်အခဲနှင့် နဖူးတွေ့ ဒူးတွေ့ တွေ့နေကျဖြစ်သူသည် အတွေ့ရဲသည်။ အတိုက်အခိုက်ကို ရှောင်တတ် တိမ်းတတ်သည်။ နှုတ်သီးကောင်းလျှာပါး၊ ကြက်ခေါင်းဆိတ်မခံ ပြောနိုင်စွမ်းရှိသည်။ သို့ရာတွင် ကရုဏာမနည်းတတ်။ အရေးရှိလျှင် မိန်းမဉာဏ် သုံးရန်လည်း ဝန်မလေးတတ်။

ဦးပုညသည် ဤသို့သောသဘောကို ကာကဝလိယမယားတွင် မြင်လေ သည်။ သူ၏အမြင်ကို အဋ္ဌကထာပါ စာသားနှင့်ယှဉ်လျှင် ပို၍ထင်ရှားလိမ့်မည်။

ကာကဝလိယမယားသည် လက်နက်ငါးပါးကိုဆောင်ယူ၍ ယောက်ျားအသွင် ဆောင်ကာ သုသာန်ရှိရာသို့သွားလေသည်။ မြို့ပြင်အထွက် ထန်းပင်သို့ရောက်သော အခါ ထန်းပင်စောင့် ဘီလူး ဒီဃတာလက သူ့အစာဖြစ်ပြီဟူ၍ တားလေသည်။ ကာကဝလိယမယား၏ အဖြေကို အဋ္ဌကထာက 'ငါသည် သင့်အစာမဟုတ်၊ ငါကား ဘုရင့်တမန်တော်ဖြစ်သည်' ဟူ၍သာရေး၍ ဘီလူးက အကျိုးအကြောင်း မေးခန်းသို့ ဆက်လေသည်။

ဦးပုည၏ ဝတ္ထုတွင်ကား-

ဘုန်းဘုရားလက်စွဲ၊ သူရဲကောင်းရွှေဘွဲ့ခံ၊ သံတော်ကြီး တမန်
 တော်ကြီးများကို၊ စားမည် ဝါးမည်ဆိုသည်အချက်၊ နင့်နှုတ်ထွက်သည်၊
 မင်းမျက်မလွတ်ပါတကား။ နင့်စကားအလာ၊ ပုန်စားသံပါသောကြောင့်
 လျှာကို လှီးသင့်လှချေပြီ။ သို့ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ စကားအရာ၊ မလိမ္မာ
 ၍၊ တစ်ခါတစ်ရံ လွန်မိသည်ကံကို၊ သည်းခံလိုက်ဦးမည်။

ဟူ၍ အလုံးအရပ်ထွက်အောင် ပြလိုက်လေသည်။

တစ်ဖန် ဒီဃတာလ၏မယားသည် သားဦးမွေးဖွားကြောင်းကို ယောက္ခမ ဖြစ်သူ သုမနနတ်မင်းထံ မှာသည့်အတိုင်း ကာကဝလိယမယားက ကြွေးကြော် သွားရာ ပထမ ကြားရသည်ကို သုမနနတ်မင်းကြီးက မကျေနပ်သေးဘဲ ခေါ် မေးရာတွင် အဋ္ဌကထာက ဆိုထားသည်မှာ-

လူတစ်ယောက်သည် ငါတို့၏ သတင်းကောင်းကို ယူဆောင်
 လာသည်။ ထိုသူကိုခေါ်ကြဟု (ပြော၍) သတင်းကိုကြားရသဖြင့် စိတ်
 ကြည်နူး ဝမ်းသာသည်ဖြစ်၍။

ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။ ဦးပုည၏ဝတ္ထုတွင်မူ-

သမီးတော် သားဖွားသော စကားကောင်း မင်္ဂလာကို ထပ်ကာ
 ထပ်ကာ ကြားလို၍ လူနားသို့လာပြီးသော် ထပ်ကာတစ်ဖန် မေးမြန်း၏။
 ဆင်းရဲမလည်း ဒီဃတာလ မှာသမျှစကားတွင် ဆယ့်ငါးဆမြောက်မြင့်၍

နှင့် လှအောင်လိမ်၊ နတ်မင်းကြီး နှလုံးအိမ်ကို ဆီစိမ်၍ ထားသကဲ့သို့
အချွဲသား ပြောရာတွင် သဘောတော်တွေ့လှ၍။

ဟူ၍ ချဲ့လိုက်လေသည်။

ဦးပုညသည် ကာကဝလိယမယား၏ စရိုက်ကို မိမိ၏ ဘဝအတွေ့အကြုံယူ၍
ဇာတ်ကြောင်းလည်း မပျက်အောင် ရေးဖွဲ့သည်။ ရေးဖွဲ့ပြရာတွင် ထိုကဲ့သို့သော
မိန်းမမျိုး၏ အပြောအဆိုအမူအရာ၌ နှစ်သက်သောစိတ်လည်း ဖြစ်ခဲ့လေရာ၏။
ရွှင်မြူးသောစိတ်လည်း ဖြစ်ခဲ့လေရာ၏။ လေးစားသောစိတ်လည်း ဖြစ်ခဲ့လေရာ၏။
ရေးဖွဲ့ပြရာတွင် ဦးပုည၏ စကားလုံး စကားဖန်၊ ဦးပုည၏ ကာရန်အချိတ်အဆက်
တို့သည် ဦးပုည၏ စိတ်စေတနာပေါ်အောင် ဖော်ပြခဲ့လေသတည်း။

တိုက်စိုး
[၁၉၆၃]

ဦးပုည၏ တေးထပ်တစ်ပုဒ်

မင်းယုဝေ

မြန်မာစာပေလောကတွင် ဦးပုည နှစ်ဦးရှိသည်။ တစ်ဦးမှာ စလေဦးပုညဖြစ်၍ တစ်ဦးကား ညောင်ပင်သာ ဦးပုည ဖြစ်သည်။ ယခုဆောင်းပါးတွင် စလေဦးပုညကို တင်ပြပါအံ့။ စလေဦးပုညသည် ညောင်ပင်သာဦးပုညထက် ရှေ့ကျသည်။ ပို၍ လည်း ကျော်စောသည်၊ ထင်ရှားသည်။

စလေဦးပုညရေးသော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထု၊ သူအိုမကြီးဝတ္ထု စသည်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ရေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇယပြဇာတ် စသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေါနဆီမေတ္တာစာ၊ လှေအလှူခံမေတ္တာစာ၊ အဘိုးကြီးပေး မေတ္တာ စသည်တို့သည် လည်းကောင်း မြန်မာစာပေလောက၌ ထင်ရှားသော စာများ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးပုည သည် ထိုစာတို့အပြင် မော်ကွန်း၊ ရကန်၊ လေးချိုး၊ တေးထပ် စသည်တို့ကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့လေသည်။ တေးထပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးပုည ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်မှာ အထူး များပြားလှသည်။ မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာသော ဦးပုညတေးထပ်ပေါင်းချုပ် စာအုပ်တွင် တေးထပ်ပေါင်း ၂၆၉ ပုဒ်ကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မှတ်တမ်းမတင်ရသေးဘဲ ကျန်ရှိနေသော တေးထပ်များလည်း အများအပြား ရှိသေးသည်ဟု သိရပေသည်။

ဦးပုညတို့ မန္တလေးခေတ်တွင် တေးထပ်များ လွန်စွာခေတ်စားသည်။ ဦးပုည နှင့် စာပြိုင်ဘက်ဖြစ်သော ဆရာဖေသည်လည်း တေးထပ်ပေါင်းများစွာကို ရေး

ခဲ့လေသည်။ တေးထပ်သည် တေးဖက်သို့ယိမ်းညွတ်သော ကဗျာမျိုး ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အသံ၊ ကာရန်၊ ဝါကျ အသွားအလာ စသည်တို့ အမျိုးမျိုး ညီညွတ်ရသည်။ ပါဒကိုလည်း ကန့်သတ်ရသည်။ ဆုံးသောအခါ၌လည်း ‘လေး’ ထည့်ရသည်။ စည်းကမ်းချက်များလှသည်။ စည်းကမ်းချက်များလွန်းသဖြင့်လည်း စကားပရိယာယ်နောက်သို့ လိုက်နေရသည်။ စေတနာနှင့် အတွေးအခေါ်ဘက်ကို အလေးမပေးနိုင် ဖြစ်ရသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တေးထပ်သည် စကားတန်ဆာ၊ နားတန်ဆာကို အလေးမူသော အဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်ဟုယူသော် ရမည်ထင်သည်။

ယင်းသို့ စကားတန်ဆာ၊ နားတန်ဆာဖြစ်မှုကိုသာ အလေးမူနေရသော ကြောင့်လားမသိ။ မန္တလေးခေတ်ပေါ် တေးထပ်များကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင် များသောအားဖြင့် မောင်မယ်ချစ်ကိစ္စများကိုသာ ဦးတည်လျက် အပြိုင်အဆိုင် ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ဆောင်းပါးတစ်စောင်၌ ဆရာမင်းသုဝဏ်ဆိုထားသည့်အတိုင်းပင် ထိုခေတ် တေးထပ်ဆရာတို့သည် မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ မြောက်ဘွဲ့များကို အပြိုင်ဖွဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် အောင်သွယ်မှာတမ်း တေးထပ်များကို ခပြိုင်ဖွဲ့ကြသည်။ အကြောင်းသင့်သွားလျှင် သစ္စာတိုင်တေးထပ်၊ သစ္စာထားတေးထပ်များကို အပြိုင်ဖွဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမသင့်လျှင် သစ္စာပျက်တေးထပ်များကို အပြိုင်ဖွဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ထိုကိစ္စအတွက် သိကြားမင်းကိုတိုင်တည်သော တေးထပ်များကို အပြိုင်ဖွဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ ချစ်ဒုက္ခကိုခံစားရပြန်လျှင်လည်း လောက ကြီးကို ငြီးငွေ့သော နိဗ္ဗိန္ဒတေးထပ်များ၊ ဧကစာရီတေးထပ်များကို အပြိုင်ဖွဲ့ကြလေ သည်။ ဤသို့လျှင် များစွာသော ထိုခေတ်တေးထပ်ဆရာတို့သည် အချစ်နယ် တစ်ခုတည်းမှာပင် တဝဲလည်လည်ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များကို လေ့လာလျှင်လည်း ထိုသဘောပင် ဖြစ်သည်ကို မြင်နိုင်ပေသည်။ ဦးပုည၏ မှတ်တမ်းတင်ပြီး တေးထပ် ၂၆၉ ပုဒ်အနက် ၉၉ ပုဒ်မှာ ဗေဒင်တေးထပ်များဖြစ်သည်။ ကျန်တေးထပ် ၁၇၀ ကျော်ကို ယေဘုယျ ခြုံကြည့်လျှင် ထိုသဘောမျိုးပင် မြင်နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသဘောမျိုး သက်ဝင်သော တေးထပ်တို့အနက် တေးထပ်တစ်ပုဒ်မှာမူ အထူးနှစ်သက်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်ဟု ယူမိသည်။ ထိုတေးထပ်ကား အခြားမဟုတ်။ ‘လူ့ပြည်မှာ ခုနေရာ၊ မှုပွေလှပါတယ်’ ချီ တေးထပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုတေးထပ်သည် ချစ်ဒုက္ခဖွဲ့ တေးထပ်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အခြားတေးထပ်များနှင့်မတူ တစ်ဘာသာဖြစ်နေသည်။

အချို့သော တေးထပ်ဆရာတို့သည် ချစ်ဒုက္ခနှင့် ကြုံတွေ့လျှင် 'ရွှေမဇ္ဈ၊
 သော်ကကြောင့်၊ ပူပါရခက်တယ်။ ယူလာပါသက်လှယ်ငယ်၊ မျက်နှာငယ်ခက်သား၊
 ကြည်နူးလို့ ရည်စူးပါတယ်၊ သည်ဖူးစာ နီးပါ့မလား' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'သက်
 သာဖွယ် ထင်မြင်လှစေဖို့၊ ဆက်လွှာကွယ် တင်တင်လို့သပါရ၊ ဘဝင်က ဆူတဲ့သူ။
 သည်အချစ်ကိုဖြင့်၊ တစ်ခေတ်တစ်ခါကြိမ်ရ၊ ခန္ဓာအိမ်သေမှ ပြီးလိမ့်မထင့်၊ မီး
 မကပူ' ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွဲ့ဆို ငိုညည်းကြသည်။ အားလျှော့ကြသည်။ ဟင်းချ
 ကြသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်ကား ထိုသို့မဟုတ်။ ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟုမှတ်။ ကြိုးစားမည်၊
 ကြံစည်မည်၊ အောင်ရမည်ဟူသော ဇွဲသတ္တိအားမာန်ပါသည့် တေးထပ်ဖြစ်ပေသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်တွင် မယ့်ကို မေတ္တာရှိရာ၌ မိဘ၊ မောင်ဖား၊ အစ်မ
 များက ကြားထဲက တားဆီးကြဟန်၊ ဝေဘူလတောင်ရှိ ပတ္တမြားကို ကုမ္ဘာတစ်
 ထောင် စောင့်ကြပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မယ်သီတာပတ်လည်တွင် အမတ်
 သူရဲတို့ စောင့်ကြပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မယ့်ကို စောင့်ကြပ်ထားကြဟန်၊ သို့ရာ
 တွင် ယင်းသို့ စောင့်ကြပ်၍ ကာဆီးငြားလည်း မောင်က ရနိုင်သောနည်းဖြင့် အရ
 ယူရန် ကြိုးပမ်းမည့်ဟန်၊ ဒသဂီရိဘီလူးက မယ်သီတာအတွက် ရသေ့ယောင်
 ဆောင်၍၊ ကြံစည်သည့်ထုံးကို နှလုံးမူလျက် မရအရ ကြံစည်မည်ဟူ၍ အားခဲ
 ဟန် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။

လူပြည်မှာခုနေရ၊ မှုပွေလှပါတယ်။ သူ့အမေက အဆာကျယ်၊
 သူ့မောင်ဝယ်တခြား။ အစ်မတော်ကြီးကိုင်တယ်၊ မတိုးနိုင်ဝင်ပေါက်က
 ရှား။ ဝေဘူလတောင်ယံ ရောင်လျှံတော်ပတ္တမြား။ ထောင်ကုမ္ဘာတစ်ဟန်တား
 လို့၊ တန်စားငယ်မတည်။ ဆယ်လှော်ရွှေ ကေသွယ်လျော့နဲ့၊ ဘယ်တော့မှ
 နီးနိုင်ပါ့မည်။ မယ်သီတာပတ်လည်မှာ၊ မတ်ဇာနည်ကာဆီးလို့၊ တကြံ
 တည်းဝင်နိုင်ပေါင်၊ မင်းဒသမောင်။ ချင်းခဏ တွေ့ရအောင်၊ ရသေ့
 ယောင်ဆောင်ဦးမှလေး။

ဤကဗျာတွင် ဦးပုည၏ ဇွဲကိုလည်းမြင်နိုင်သည်။ သတ္တိကိုလည်းမြင်နိုင်သည်။
 အားမာန်ကိုလည်းမြင်နိုင်သည်။ ဦးပုညသည် အလွန်စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သူဖြစ်သည်။
 ကြံနိုင်သူဖြစ်သည်။ သူ၏စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ကျူးပြသောအနေဖြင့် 'ကယ်မပါ၊

ကြည့်ရှုပါ၊ ပြုစုပါ၊ ထောက်ပံ့ပါ၊ မွဲသွေသွေမျက်နှာနှင့်၊ ကိုယ်ချမ်းသာရကြောင်း၊
ငယ်ပေါင်းစုတ်ပဲ၊ နုန့်နဲ့သည့် စကားများကို မေ့မှားလို့ဆိုမိလျှင် လျှာတိုအောင် ရိတ်
ချင်၏' ဟူ၍ပင် ရေးခဲ့ဖူးလေသည်။

ယခုချစ်ဒုက္ခကဗျာတွင် ဤစိတ်ဓာတ်ကို အခြေပြုလျက် ဇွဲသံ၊ သတ္တိသံ၊
အားမာန် သံပါပါဖြင့် ရေးထားသည်မှာ လွန်စွာပိုင်နိုင်လှသည်။ ကျားကျားလျား
လျား ရှိလှသည်။ ဤချစ်ဒုက္ခကဗျာမျိုးတွင် ဇွဲသတ္တိအားမာန်တို့ဝင်လာအောင်
စပ်ဆိုနိုင်သည်မှာ ထူးခြားလှပေသည်။

စာပေသည်လွန်စွာ တန်ခိုးအာနိသင်ရှိသည်။ လူတို့ကို အဆိုးသို့လည်းပို့နိုင်
သည်။ အကောင်းသို့လည်းပို့နိုင်သည်။ စိတ်ဓာတ်ညစ်နွမ်းအောင်လည်း ဖန်တီးနိုင်
သည်။ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်လည်းဖန်တီးနိုင်သည်။ စိတ်ပျက်အားလျော့အောင်
လည်း စွမ်းဆောင်နိုင်သည်။ စိတ်ကြွအားတက်အောင်လည်း စွမ်းဆောင်နိုင်သည်။

ဤတွင်ဖော်ပြပါ ဦးပုည၏ တေးထပ်အာနိသင်ကို ဆန်းစစ်ကြည့်သင့်သည်။
သူ့တေးထပ်အာနိသင်ကား အဘယ်နည်း။ စိတ်အားငယ်သူကို စိတ်အားတက်လာ
အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သည်ဟု ယူဆမိသည်။ ထို့ပြင်ချစ်ဒုက္ခသမားများအတွက်
အားလျှော့စိတ်တို့ကို ပယ်ဖျောက်စေနိုင်သည်။ မိမိကိုယ်ကို အဆုံးစီရင်သည့်အထိ
ယွင်းပါးပျက်ပြားသော စိတ်ဖျင်းစိတ်ညံ့တို့ကိုလည်း ကင်းပျောက်စေနိုင်သည်။
ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟုမမှတ်။ ကြီးစားမည်၊ ကြံစည်မည်၊ အောင်ရမည်ဟူသော ဇွဲသတ္တိ
အားမာန် စိတ်ဓာတ်များ ကိန်းအောင်းလာစေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်သည်ဟူ၍ ယူ
ဆမိပေသည်။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

ဥတုဘောဇနကျမ်းနှင့် သိပ္ပံစကားပြေ

မင်းယုဝေ

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းကို ပြုစုသူမှာ ယောမင်းကြီးဖြစ်သည်။ ယောမင်းကြီးကား ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်တည်း။

မြန်မာ့သမိုင်းနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်၌ စာတင်ထိုက်သူတို့တွင် ယောမင်းကြီးလည်း တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်လေသည်။ ယောမင်းကြီးသည် မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်းတို့ထံတွင် အတွင်းဝန်၊ မြို့စား၊ အတိုင်ပင်ခံပညာရှိ စသော ရာထူးတို့ဖြင့် အမှုထမ်းရွက်သည်။ တစ်ဖက်ကလည်း ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများကို ပြုစုလေသည်။

ယောမင်းကြီးသည် မြန်မာ၊ ပါဠိ၊ သက္ကတဘာသာတို့အပြင် ပြင်သစ်ဘာသာကိုပါ တတ်ကျွမ်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်တို့ကိုသာမက အနောက်တိုင်း ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံပညာရပ်တို့ကိုပါ ကျနစွာ လေ့လာဆည်းပူးသူဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ကနောင်မင်းသားကြီး၏ စီမံကိန်းအရ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီနိုင်ငံများသို့ မြန်မာပညာတော်သင်များ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့အထဲတွင် ယောမင်းကြီး၏ တပည့်များ အမြောက်အမြား ပါဝင်သည်။ ယောမင်းကြီးသည် ထိုသူတို့၏အကူဖြင့် အနောက်တိုင်း ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံပညာရပ်တို့ကို ကောင်းစွာ လေ့လာဆည်းပူးခွင့်ရခဲ့လေသည်။

ယောမင်းကြီးကား ခေတ်သစ်ထူထောင်လိုသူတည်း။ ယောမင်းကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံကို အခြားသော တိုးတက်သည့် နိုင်ငံများနည်းတူ တိုးတက်စေလိုသည်။ ထို့ကြောင့် အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ်၊ အကြံသစ်၊ ဉာဏ်သစ်တို့ ထွန်းကားရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် 'ကမ္ဘာလုံးသည်၊ ပြားသည်' ဟူသော ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ ယောမင်းကြီးသည် 'ကမ္ဘာလုံးသည်' ဟူသော အယူအဆဘက်မှ ရဲဝံ့စွာ မားမားမတ်မတ် ရပ်ခဲ့ကြောင်း မှတ်သားဖူးလေသည်။

အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ် ရှိသူတို့အဖို့ ရှေးရိုးသမားများ၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံရမြဲဖြစ်သည်။ ယောမင်းကြီးသည်လည်း ရှေးရိုးသမားများ၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို မကြာခဏ ခံခဲ့ရသည်။ ယောမင်းကြီး၏ အယူအဆရေးရာတို့ကို ထိုသူတို့သည် ရင်ဆိုင်မငြင်းဝံ့ကြ။ သို့သော် ဘုရင်ကိုကား အမျိုးမျိုး ကုန်းချောနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုသူတို့၏ ပယောဂကြောင့် ယောမင်းကြီးသည် အဖမ်းအဆီးလည်းခံခဲ့ရသည်။ အကျယ်ချုပ်ချထားခြင်းလည်း ခံခဲ့ရသည်။ ရာထူးမှချထားခြင်းကိုလည်း ခံခဲ့ရသည်။

တစ်ကြိမ်တွင် ယောမင်းကြီးက 'ဗျစ်ရည်သည် ဆေးခါးကြီးနှင့် တူသည်' ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုအခါ ရှေးရိုးသမားများက ကုန်းချောကြသဖြင့် မင်းတုန်းမင်းသည် ယောမင်းကြီးကို လူအများ သေအရက် သောက်စားအောင် လှုံ့ဆော်သည် ဆိုကာ ရာထူးမှချထားခဲ့လေသည်။ ယောမင်းကြီးကား မမှု့ခဲ့ပေ။ အသက် ၅၄ နှစ် အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ရာ ကွယ်လွန်သည်အထိ ပြည်သူ့အကျိုး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်လျက် အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ်တို့ ထွန်းကားအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ယောမင်းကြီး ရေးသားပြုစုသော ကျမ်းတို့တွင် သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းနှင့် အလင်္ကာနိဿယသစ်တို့မှာ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမြင်သစ်ကို ဖြစ်စေသော ကျမ်းများ ဖြစ်သည်။ ကာယာနုပဿနာကျမ်း၊ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း၊ စသည်တို့မှာ ဘာသာရေး အယူဝါဒများကို အမြင်သစ်ဖြင့်ပြဆိုသောကျမ်းများ ဖြစ်သည်။ ကာယာနုပဿနာကျမ်းသည် အိတာလျှံဘာသာဖြင့် ရေးထားသော အနာတမိခေါ် ခန္ဓာဗေဒကျမ်းကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားဖြင့် ယှဉ်ပြသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ ဝိမုတ္တိရသကျမ်းတွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အရှေ့တိုင်း၊ အနောက်တိုင်း အယူဝါဒနှင့် ယှဉ်၍ ဆန်းစစ်ပြထားလေသည်။ လိလာဝတီဂဏန်းကျမ်း၊ လောကဓာတ်ဆေး

ကျမ်း၊ လိပိဒိပိကာကျမ်း၊ မဟာသုဇာတကကျမ်း၊ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း စသည်တို့မှာလည်း မြန်မာတို့အား အမြင်သစ်ကို ဖြစ်စေသော သိပ္ပံကျမ်းများ ဖြစ်သည်။ လိလာဝတီဂဏန်းကျမ်းသည် သက္ကတဘာသာမှ ပြန်ဆိုချက် ဖြစ်၏။ လိပိဒိပိကာကျမ်းကား မြန်မာဘာသာဖြင့် ကြေးနန်းရိုက်နည်းကျမ်း ဖြစ်၏။ ထိုကျမ်းကို ထိုစဉ်က မန္တလေးရှိ ဗြိတိသျှကိုယ်စားလှယ် မေဂျာမက်မေဟန်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ လောကဓာတ်ဆေးကျမ်းမှာ နိုင်ငံခြားပြန် ဖန်ချက်ဝန်ထောက် မင်းထင်ပညာသဒ္ဓါကျော်အကူဖြင့် ဓာတုဗေဒ (Chemistry)ကို မြန်မာဘာသာသို့ ဆီလျော်အောင် ပြန်ထားသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ မဟာသုဇာတကကျမ်းမှာမူ ဗေဒင်ပညာရပ်တို့ကို နက္ခတ္တဗေဒ (Astronomy) ပညာနှင့်ယှဉ်၍ ပြဆိုသောကျမ်း ဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီးသည် ဤကျမ်းတို့အပြင် နိုင်ငံရေးအမြင်သစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းကိုလည်း ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းမှာ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ပြုစုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းတွင် သက်ဦးဆံ့ပိုင်ဘုရင်စနစ်အရ အုပ်ချုပ်မှုကို ကြိုဆိုထားသည်။ ထိုကျမ်းပေါ်ထွက်ပြီး မကြာမီပင် ယောမင်းကြီးသည် အကျယ်ချုပ် ချထားခြင်း ခံရသည်။ နောက်ဆုံး ရာထူးမှ အပြီးအပိုင်ချထားခြင်း ခံရလေသည်။ ယောမင်းကြီးကား အံ့ချီးဖွယ်ကောင်းသူပင်။ ဤသို့ဖြစ်ရသော်လည်း ဝမ်းနည်းအား လျော့သည် မရှိခဲ့။ အမရပူရဘက်တွင် အေးချမ်းစွာ ခြံဥယျာဉ်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်လျက် ကျမ်းများကို ဆက်လက်ရေးသားပြုစုခဲ့လေသည်။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းသည် ယင်းသို့ ရာထူးမှကျပြီးနောက် ရေးသား ပြုစုသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ ပါဠိ၊ သက္ကတဆေးကျမ်းများနှင့် အနောက်တိုင်း ဆေးကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းပြုကာ မြန်မာမှု မြန်မာဟန်မပျက် တင်ပြထားသော ဆေးကျမ်း ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ် မြန်မာတို့အတွက် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး လမ်းညွှန်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ထိုကျမ်းကို ယောမင်းကြီးသည် မကွယ်လွန်မီ ၃နှစ်အလို ၁၂၄၃ခုတွင် ရေးသားပြီးစီးသည်။ သူကွယ်လွန်ပြီး တစ်နှစ်အကြာ ၁၂၄၅ခုတွင် သီပေါဘုရင်၏ ပုံနှိပ်စက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့လေသည်။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းသည် ဆေးပညာအနေဖြင့် အဖိုးထိုက်သော ကျမ်းတစ်ကျမ်းဖြစ်သည်။ ထို့အတူ မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားအနေဖြင့်လည်း အဖိုးထိုက်သော ကျမ်းတစ်ကျမ်းဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာကို မြန်မာစကားပြေဖြင့် ရေးသားဖော်ပြရာတွင် စံပြုထိုက်သောကျမ်းပင်ဖြစ်သည်။ အရေးအသားမှာ အပို

အလိုမပါ။ လွန်စွာကျစ်လျစ်သိပ်သည်းသည်။ ဝံ့ကျသည်။ ရှင်းလင်းသည်။
ပြတ်သားသည်။ ဝါကျတိုများကို သူ့နေရာနှင့်သူ ဆီလျော်ပိုင်နိုင်စွာ ထုံးဖွဲ့ထားသည်။
ဖတ်ရသည်မှာ အမြင်လည်းရှင်း၍ အသိလည်း ရှင်းလှပေသည်။

ပုံစံအားဖြင့် ကျမ်းဌာပါရှိသော အောက်ပါစာပိုဒ်ကို တင်ပြလိုပေသည်။
ယင်းစာပိုဒ်မှာ နွားနို့၏အာနိသင်ကို ပြဆိုချက်ဖြစ်သည်။

နွားနို့သည် ချိုဆီမ့်၏။ ဝမ်းမီးချက်ပြီးနောက်လည်း ချိုဆီမ့်၏။
ဇ၏။ အဆီဩဇာဓာတ်ရှိ၏။ မိန်းမတို့၏နို့ရည်ကို ပွားများစေတတ်
၏။ လေ၊ သည်းခြေ၊ သွေးတို့ကိုနိုင်၏။ ကြေခဲ၏။ ဒေါသဓာတ်၊ ကျင်
ကြီး ကျင်ငယ်၊ ချွေးတံတွေး၊ သလိပ်တို့၏ သွားလမ်းကို စဉ်းငယ်ကြွစေ၊
ပူစေတတ်၏။ မှီဝဲသုံးဆောင်သောသူတို့၏ အိုခြင်း၊ နာခြင်းတို့ကို ဖျောက်
၍ အသက်ကို ရှည်စေတတ်၏။ အား၊ သက်၊ ပညာတို့ကို ပွားစေတတ်
၏။ မေထုန်ကို များစွာမှီဝဲစေနိုင်၏။ ရတ္တပိတ်နာကိုနိုင်၏။ အကြော
ကို မလေးစေတတ်။

ဤစာပိုဒ်ကိုလေ့လာလျှင်ပင် ယောမင်းကြီး၏ သိပ္ပံစကားပြေ အရေးအသား
ကို အကဲခတ်နိုင်ပြီ။ သိပ္ပံပညာရပ်ကို ရေးသားရာတွင် ရှင်းလင်းရသည်နှင့်အမျှ
တိကျရသည်။ ပြတ်သားရသည်။ အကြောင်းအချက်မှာ အနက်နှစ်မျိုး ဆောင်မနေ
စေရ။ တက်နိုင်သမျှလည်း ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းမှုရှိရမည်။ ဤသဘောကို
ယောမင်းကြီး ကောင်းစွာဆင်ခြင်မိခဲ့ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် စကားကို အပို
အလိုမရှိစေရဘဲ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းစွာ သုံးထားသည်။ သို့တွင် ‘ပေ၏’ ‘လေ
၏’ ‘ချေ၏’ စသည်ဖြင့်ပင် အဆုံးမသတ်ခဲ့။ ပေ၊ ချေ၊ လေတို့ကိုဖြုတ်ကာ တတ်
စွမ်းသမျှ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းအောင် ရေးထားပေသည်။ ထို့ပြင် ‘နွားနို့သည်’
ဟူသော ကတ္တားကို ကြိမ်ဖန်များစွာမဆို။ ကျစ်လျစ်စွာဖြင့် တစ်ကြိမ်တည်းသာ
ဆိုထားသည်ကိုလည်း သတိမူသင့်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး စက်ကွင်းကို မြားဖြင့်
တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ပစ်ဘိသကဲ့သို့ ဝါကျတိုများကိုလည်း သုံး
ထားသည်။ မိမိအဆိုအမိန့် အလေးအနက်ရှိရန်လည်းကောင်း၊ တင်ပြသော
အကြောင်း အချက်ကို စာရှုသူတို့ တစ်ချက်ပြီးတစ်ချက် သိလွယ်မြင်လွယ်ရှိရန်
လည်းကောင်း ယင်းသို့ ဝါကျတိုများကို သုံးထားသည်ဟု ယူမိသည်။ စင်စစ်

ဝါကျတိုရေးသည်မှာ ဝါကျရှည်ရေးသည်ထက် များစွာ ခက်ခဲသည်။ ဝါကျတိုကို သူ့နေရာနှင့်သူ့ဆီလျော်အောင် မသုံးတတ်လျှင် အဆီအငေါ့မတည့် ဖြစ်တတ်ပေသည်။ ဆရာသခင်ဘသောင်းက 'ဝါကျတိုရေးခြင်းကား အများယူဆကြသလို မလွယ်ပါ။ ဝါကျရှည်ရေးသည်ထက် ခက်ပါသေးသည်။ ကြီးစုရှည်များကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်ပါက ဆက်ရာချင်းဝေးသဖြင့် အဖုအထစ်နည်း၍ အရပ်မဆိုးလှသော်လည်း ကြီးစုတိုကလေးများကို ဆက်ရာတွင် အဖုအထုံးများ နီးကပ်လွန်းမည်ဖြစ်၍ အရပ်ဆိုးတတ်ပါသည်။ ထို့အတူ ဝါကျတိုတိုရေးရာတွင် အဖုအထစ်အထုံးအဆက် ပြေပြစ်အောင် လွန်စွာဂရုပြုရပါသည်' ဟူ၍ မိန့်ဆိုဖူးလေသည်။ ယောမင်းကြီးသည် အထုံးအဆက်ပြေပြစ်စွာ ဝါကျတိုများကို သုံးထားသည်မှာ ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

သိပ္ပံပညာရပ်တို့ကို ရေးသားရာတွင် သိပ္ပံဝေါဟာရများ ပါရှိမည်မှာ မုချဖြစ်သည်။ ယောမင်းကြီးသည် သိပ္ပံဝေါဟာရတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဘာသာပြန်သင့်သည်တို့ကို ဘာသာပြန်ကာ အသံလှယ်သင့်သည်တို့ကို အသံလှယ်လျက် ရှင်းလင်းထိမိစွာ တင်ပြထားသည်။ ကျမ်းဌ်ပါရှိသော အောက်ပါစာတို့ကို ပုံစံတင်ပြလိုပေသည်။

သကြားဖြူကို ဓာတ်ခွဲလျှင် မီးသွေးတစ်ဆယ့်နှစ်ပုံ၊ ဟိုဒရောဂျင်းတစ်ဆယ့်တပုံ၊ အောက်စီဂျင်း တစ်ဆယ့်တစ်ပုံ ရှိ၏။

မြစ်ခါးလုပ်နည်းမှာ မုယောစပါးကို ရေဆွတ်၍ တောင်းနှင့်ထည့်ပြီးလျှင် ကောက်ရိုးနှင့် အုပ်၍ထား။ သုံးရက်အတွင်း အပင်ပေါက်၏။ ၎င်းအပင်ပေါက်ကို ခြောက်အောင်နေပူလှန်း၊ ဒယ်အိုးကင်းနှင့် ပူအောင်လှော်ပြီးလျှင် ရေခဲပူပူသို့လောင်း။ တစ်ပတ်ရှိခန့်ထား။ အရည်ကို စစ်၍ယူ။ ၎င်းအရည်တွင် စံပယ်ပင်တို့ကဲ့သို့ ဟက်ခေါ်သည့် ပန်းပင်မျိုး၏ အပွင့်ကို အတော်ခါးလောက်အောင် ခတ်။ စည်တစ်ဝက်ခန့်လောက် ၎င်းအရည်ကို ထည့်၍ နေပူမှာ ပိတ်ပြီးလျှင်ထား၊ ဝိုင်ဖြစ်၏။ မုယောအပင်ပေါက်ကို ပူရုံလှော်၍ လုပ်လျှင် အလင်ခေါ်သည်။

ဤစာတို့တွင် ပါရှိသော ဝေါဟာရတို့အနက် 'မီးသွေး'သည် (Carbon)ကိုလည်းကောင်း၊ 'မြစ်ခါး'သည် (Beer)ကိုလည်းကောင်း မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုချက်

ဖြစ်၏။ မြန်မာဘာသာပြန်ဆို၍ မထိမိသော ဝေါဟာရများကိုမူ အသံလှယ် ထားသည်။ ယင်းတို့မှာ ဟိုက်ဒရိုဂျင် (Hydrogen)၊ အောက်စီဂျင် (Oxygen)၊ ဝိုင် (Wine)၊ ဟက် (Hop)၊ အလ (Ale) တို့ ဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီးသည် မြန်မာဝေါဟာရတို့တွင် သိပ္ပံဝေါဟာရများ ထွန်းကား လာအောင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြံဆောင်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းကား ဗြိတိသျှတို့ အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို မသိမ်း ပိုက်မီ (လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၈၀ ကျော်) က ပြုစုခဲ့သောကျမ်း ဖြစ်သည်။ ယောမင်း ကြီးတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် ထိုခေတ်ကတည်းကပင် မြန်မာ့လောက၌ သိပ္ပံကျမ်းများ စနစ်တကျ ပေါ်ထွန်းနေပြီကို ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။

ယခုခေတ်တွင် သိပ္ပံပညာရပ်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် မရေးနိုင်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကျောင်းများ၌ မပို့ချနိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း အတွေးအထင်ရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤကျမ်းကို လေ့လာသင့်သည်။ ထိုအတွေးအထင်တို့ ပြောင်းလဲ လာမည်ထင်သည်။ တစ်ဖန် သိပ္ပံပညာရပ်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဤကျမ်းကို လေ့လာသင့်သည်။ အကြံသစ်၊ ဉာဏ်သစ်၊ အားသစ်များ တိုးပွားလာမည်ထင်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာပေ ဝါသနာရှင်တို့ အနေဖြင့်လည်း ဤကျမ်းကို လေ့လာသင့်သည်။ စကားပြေအရေးအသားအတွက် အထောက်အကူရမည်မှာ မုချပင်။

မင်းယုဝေ
[၁၉၆၄]

ဘိုးဝဇီရနှင့် သူ့ခေတ်

တိုက်စိုး

ဘိုးဝဇီရဟု တွင်လတ္တံ့သော သတင်းဆရာ မောင်ထင်သည် ခေတ်အလိုအရ ပေါ်ပေါက်လာရသူ ဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်သည် နယ်ချဲ့အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသောခေတ် ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်ရေးကို အမြန်အဆန် ထိန်းသိမ်းရမည့်ခေတ် ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်ရေးသည်လည်း စိုးရိမ်စရာအခြေအနေ၌ ရှိနေခဲ့လေသည်။ မင်းတုန်းဘုရင် နန်းတက်လျှင်ပင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်လက်ဝယ် ရောက်နေလေပြီ။ မင်းတုန်းဘုရင်သည် မိမိ၏နိုင်ငံကို အခြားနိုင်ငံများ နည်းတူ ပြည့်စုံသောအဖြစ်သို့ ရောက်စေလို၏။ ပြည့်စုံသောအဖြစ်သို့ ရောက်ပါမှလည်း မိမိတို့သည် လွတ်လပ်သောလူမျိုးအဖြစ်ဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရပ်တည်နိုင်မည်ဟု သိလေသည်။ ပြည့်စုံသော အဖြစ်သို့ ထိုခေတ်က သူ့အမြင်ရှိသလောက် ကြံခဲ့သည်မှာ ဤသို့တည်း။

အုပ်ချုပ်ရေးတွင် လခပေးသည့်စနစ် စကြည့်သည်။ သဿမေဓစနစ် သုံးသည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးတွင် လွယ်ကူစေရန် အချိန်အတွယ် အတိုင်း အထွာ သတ်မှတ်ပေးသည်။ ဒေါင်းဒဂါးသွန်းလုပ်စေသည်။ ကြေးနန်းတီထွင်စေသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် သကြားစက်၊ မဲနယ်စက်၊ ဆန်စက်၊ လွှစက်၊ လက်နက်ရုံ စသော စက်ရုံပေါင်း ၅၀ ကျော် တည်ဆောက်စေသည်။ ပြည်ထောင်

အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေး လွယ်ကူစေရန် သံအဖွဲ့များစေလွှတ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် တိုင်းပြည်၏အခြေအနေ တိုးတက်အောင် အားထုတ်လေသည်။

အားထုတ်သည်တို့တွင် သတင်းစာထုတ်ဝေရေးသည်လည်း အပါအဝင်ဖြစ် လေသည်။ သတင်းစာသည် ပြည်တွင်းပြည်ပအရေးတို့ကို အပျံ့အနှံ့ဖြစ်စေ၏။ ပြည်တွင်းပြည်ပအရေးတို့ကို မိမိ၏ တိုင်းသူပြည်သားတို့ နားရည်ဝနေပါမှလည်း တိုင်းပြည်၏ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟု မင်းတုန်းဘုရင် သိလေသည်။

ထိုအချိန်အခါတွင် အင်္ဂလိပ်ပိုင် မြန်မာဒေသတို့တွင် သတင်းစာအမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်ပြီး ဖြစ်လေသည်။ မော်လမြိုင်ကရော်နီကယ်၊ ရန်ကုန်ကရော်နီကယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း စသည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာထုတ် သတင်းစာများလည်း ထွက်ခဲ့ဖူးလေပြီ။ ထို့နောက် မင်းတုန်းဘုရင် နန်းသက်တွင် မြန်မာ သံတော်ဆင့်ဟူ၍ ရန်ကုန်မြို့မှ မြန်မာဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော သတင်းစာကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင် တွေ့ခဲ့ရပြီ။ မင်းတုန်းဘုရင်သည် သံတော်ဆင့် သတင်းစာကဲ့သို့သော သတင်းစာ ကို မိမိ၏နေပြည်တော်၌ ထုတ်ဝေရန် အကြံရှိလာလေသည်။

ထိုအကြံအရ မော်လမြိုင်သား တရုတ်ကပြား ဦးအတီးကို ခေါ်ငင်ခန့်အပ်၍ ‘ရတနာပုံနေပြည်တော်သတင်းစာ’ဟူ၍ ထုတ်ဝေစေခဲ့လေသည်။ ဤသည် ခေတ် ၏ တောင်းဆိုချက်တည်း။ ဦးအတီးသည် ခေတ်ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းကို တတ်သည်ဆို သည်။ ခြောက်ဘာသာလည်းတတ်သည် ဆိုသည်။ သတင်းစာအတွက် ပြည်ပ ကြေးနန်း သတင်းများကို သူဘာသာပြန်ရမည် ဖြစ်လေသည်။ သတင်းစာတစ်ခု လုံးကို တာဝန်ယူ၍ အုပ်ချုပ်ရမည် ဖြစ်လေသည်။

ရတနာပုံသတင်းစာ ထွက်ခါစတွင် လူကြိုက်မများလှဟု ဆိုလေသည်။ လူကြိုက်မများနိုင်သော အကြောင်းလည်းရှိလေသည်။ မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်၊ စာနာပရိသတ်သည် သတင်းကို သတင်းအနေသက်သက်ဖြင့် ဖတ်ရှုခြင်း၊ နား ထောင်ခြင်း၌ အလေ့အကျင့်မရှိကြသေး ဖြစ်လေသည်။ မျက်စိမစွဲ နားမစွဲနိုင်သေး ဖြစ်လေသည်။ အကြောင်းကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ကာရန်သံ နဘာသံဖြင့် ကြားချင်သော သဘောသည် မြန်မာလူမျိုးတို့တွင် စွဲမြဲလျက်ပင်ရှိသေးလေသည်။ နန်းတွင်း နန်း ပြင်၌ ကပြသော အမြင့်သဘင် အနိမ့်သဘင်တည်းဟူသော စင်ထိုထိုမှ ဖွဲ့ကာ နွဲ့ ကာ အညွန့်အတက်ပေါက်ကာ သီဆိုဟစ်ကြွေးသည်တို့ကို အရသာခံ၍ နားထောင် ခဲ့ကြသော အစဉ်အလာသည် မြန်မာတို့တွင် အမြင်စွဲလျက်ပင် ရှိသေးလေသည်။

ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ်၏ အလိုဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာရသော သတင်းစာတွင် ခေတ်ဟောင်း၏အလိုဖြင့် ပုံပိုးရန် ဘိုးဝဇီရခေါ် မောင်ထင်သည် လက်ထောက် အဖြစ်ဖြင့် ရတနာပုံနေပြည်တော်သတင်းစာသို့ သတင်းစာကို စတင်ထုတ်ဝေ သည့် တစ်နှစ်အတွင်းတွင် ရောက်လာရလေသည်။ မောင်ထင်၏ (ဉာဏ်နှင့်) ကလောင်သည်လည်း သတင်းအချို့အချို့ကို မြန်မာ့နား မျက်စိနှင့်လျော်အောင် ဖန်တီး လေတော့သည်။

ဖန်တီးချက်တို့မှ-

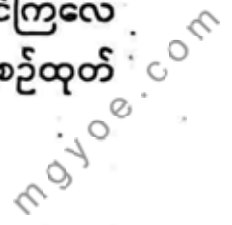
နဂိုဖျော်ရင်း၊ စိန်သေမင်းကို၊ အိမ်နေရင်း မှောက်မှား၊ နှစ်
 ယောက်ဆင့် စားသောကြောင့်၊ အူယားလေပင့်၊ ငွေလေပံတာ၊ ရေပြတ်ခါကို
 နေဟပ်လာသင့်သကဲ့သို့၊ တကျင့်ကျင့် ထိုးသွယ်နာ၍၊ ကိုးကွယ်ရာမရ၊
 မငြိမ်တရကြမ်း၊ တစ်သိန် နှမ်းအောင်၊ စိန်အစွမ်းပြတော့မှ၊ မိဘနှစ်ပါး၊
 သမီးရှင်နှင့် သားရှင်တို့ အလားသင့်၍၊ မကြာမဖင့် အနာလွင့်အောင်
 ဆရာနှင့် ကုသော်လည်း X X X

စသော မောင်ပြန်နှင့် မယ်သင် စိန်စားသတင်း။

နွဲ့နှောင်းညိုစင်၊ အပျိုခင်တို့၊ ဟိုခွင် တိုင်းဖြစ်၊ လှိုင်းရစ် ဆန်ပုံ၊ ကွမ်းတုံ
 စက်ချိတ်၊ ကွက်မှိတ်ကွက်လွဲ၊ ဖန်ကဲရွန်းလျှံ၊ လွန်းပျံကိုက်ဆင့်၊ ဝိုက်နှင့်ဘလား၊
 ပြုချက်မှာ သူထက်ငါ၊ ညာမြေဘောင်၊ ရှာဖွေဆောင်၊ ဘာလေအောင် ဝတ်ထဘီ၊
 အကျိက ငွေပွင့်ထိုး၊ ရွှေဆင့်ကြိုး နှစ်ထပ်လိမ်၊ နဂါးပတ်အိမ် သန္တာပေါက်၊
 ဇာပြောက်ကအဆန်းဆန်း၊ အခန်းခန်းပြန်ပြောကြွယ်၊ အံ့ဩဖွယ် ပဝါများမှာ၊
 အသားကောင်း အပါးကောင်း X X X

စသော တောဘုရားပွဲ၌ မိန်းကလေးများ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ သတင်းများကို မြင်တွေ့ရလေတော့သည်။

ပလိပလာ တိတိတာတာဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ထားသည့် ထိုကဲ့သို့သော အရေးအသား မျိုးကို ထိုခေတ်အခါက အချိန်ယူ၍ ဖတ်ကြ၊ နာကြ၊ နှုတ်တက်ဆောင်ကြလေ သည်။ အကြောင်းမူကား ရတနာပုံနေပြည်တော်သတင်းစာသည် နေ့စဉ်ထုတ်

မဟုတ်ဘဲ တစ်ပတ်တစ်ခါသာ ထုတ်ဝေသည်ကတစ်ကြောင်း၊ ထိုခေတ် မန္တလေး နေပြည်တော်၏ နေရေးထိုင်ရေး အလုပ်အကိုင်အရေးတို့သည်လည်း ယခုခေတ် ကဲ့သို့ အရှိန်မပြင်းသေးသည်ကတစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ဖြင့် သတင်းစာဆရာ မောင်ထင်၏ လက်ရာပြ စိန်စားသတင်း၊ ကြီးဆွဲချသတင်း၊ တောဘုရားပွဲသတင်း၊ မြင်းပေါ်ကကျသောဆောင်းပါးသတင်းတို့သည် နန်းတွင်း သူ နန်းတွင်းသား၊ အရပ်သူအရပ်သားတို့အဖို့ လွမ်းစရာ ကြည့်နူးစရာဖြစ်ကာ ပေပုရပိုက်ပေါ်တွင် တစ်ဆင့်ကူးယူခဲ့ကြသည့်အခြေ၊ နှုတ်တက်ဆောင်ကြသည့် အခြေသို့ ရောက်ခဲ့ရသတည်း။

တိုက်စိုး
[၁၉၆၄]

ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်မောင်မိုင်းနှင့် မစ္စတာမောင်မိုင်း

မင်းယုဝေ

ဇာတိမာန်စာဆို ဆရာကြီးဦးလွန်းသည် ယခုခေတ်တွင် သခင်ကိုယ်တော်မိုင်း အမည်ဖြင့် ထင်ရှားလျက်ရှိသည်။ ယခင်ကမူ မစ္စတာမောင်မိုင်းအမည်ဖြင့် ဆောင်းပါးကဗျာ အမြောက်အမြား ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဆရာကြီးသည် မစ္စတာမောင်မိုင်းအမည်ကို ခံယူသည်မှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်။ အကြောင်းထူး ရှိလေသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မြန်မာအမျိုးသား တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မိမိ၏ မြန်မာအမည်ရှေ့တွင် 'မောင်'သော်လည်းကောင်း၊ 'ကို'သော်လည်းကောင်း၊ 'ဦး'သော်လည်းကောင်း တပ်လျှင်တပ်မည်။ သို့တည်း မဟုတ် မည်သည့်အသုံးအနှုန်းကိုသော်မျှ မပါဘဲသော်လည်း နေမည်။ အင်္ဂလိပ် နှင့် အချို့နိုင်ငံခြားသားတို့ သုံးစွဲတပ်ခေါ်လေ့ရှိသည့် 'မစ္စတာ' ဟူသော အသုံးအနှုန်းကိုကား တပ်စွဲသုံးနှုန်းမည် မဟုတ်ချေ။

သို့သော် ခရစ်နှစ် ၁၉၀၀ ကျော် အချိန်လောက်ကမူ အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြန်မာအချို့သည် 'မစ္စတာ' ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို မိမိတို့ မြန်မာအမည်ရှေ့ တွင်တပ်၍ ဂုဏ်တင်ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ ထိုခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏ ယုဝအသင်း ခေါင်းဆောင်များပင်လျှင် မိမိတို့အမည်ရှေ့တွင် 'မစ္စတာ'တပ်၍ သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ဥပမာ- ဦးဘဆိုလျှင် မစ္စတာဘဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကိုလှမောင်ဆိုလျှင် မစ္စတာလှမောင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မောင်ခင်ဆိုလျှင်

မစ္စတာခင်ဟူ၍လည်းကောင်း သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အသင်းအစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများ၌ပင် မစ္စတာဘက အဆိုတင်သွင်းသည်။ မစ္စတာလှမောင်က ကန့် ကွက်သည် စသည်ဖြင့် ရေးမှတ်ကြလေသည်။

ဆရာကြီးသည် ထိုအပြုအမူကို မြင်တွေ့သောအခါ လုံးဝ မနှစ်သက်နိုင် အောင်ရှိလေသည်။ ထိုအပြုအမူသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်သည်။ မိမိအမျိုးကို အထင်သေးစေ၍ အုပ်စိုးသူတိုင်းတစ်ပါးသားကို အထင်ကြီးရာ ရောက်စေသဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုကိုလည်း အတားအဆီးဖြစ်စေသည်ဟု တွေးမြင်မိဟန်တူသည်။ ဤတွင် ထိုအပြုအမူ ပျောက်ကွယ်ရန် ဆရာကြီးသည် ထိုခေတ်၌ လူသိများလှသော ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုထဲမှ ဇာတ်လိုက် လူလိမ်လူပွေ မောင်မှိုင်းကို မစ္စတာတပ်ပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် မစ္စတာ မောင်မှိုင်းဟူသော ကလောင်အမည်ကို ခံယူလိုက်လေသည်။ ထိုအမည်ကို ခံယူ ခြင်းမပြုမီကမူ အမည်ရင်းဖြစ်သော ဦးလွန်းအမည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရွှေတောင် ဆရာလွန်း၊ မောင်သမာဓိစသော အမည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဆရာကြီးသည် မစ္စတာမောင်မှိုင်းအမည်ကိုခံယူပြီးလျှင် ဗိုလ်ဋီကာ ဆောင်း ပါးကို ရေးသားကာ သူရိယသတင်းစာထဲ၌ ဖော်ပြလိုက်လေသည်။ ထိုဆောင်း ပါး ပေါ်ထွက်လာသောအခါ ဆောင်းပါးပါ အကြောင်းအရာထက် ဆောင်းပါး ရှင် 'မစ္စတာမောင်မှိုင်း'၏အမည်သည် လူအများကို လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်သွားစေသည် ဟုဆိုသည်။ ထိုအရေးနှင့်ပတ်သက်၍ 'မစ္စတာ'သုံးစွဲသူ လူစုက ဆရာကြီးကို ရန်လည်းတွေ့ကြသည်။ သတင်းစာထဲမှ ပြန်လည်ချေပ၍လည်း ရေးသားကြသည်။ သို့သော် ဆရာကြီးကား မဖြူ။ မစ္စတာမောင်မှိုင်းအမည်ဖြင့်ပင် ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ များကို အစဉ်တစိုက်ရေးသွားရာ တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် 'မစ္စတာ'သုံးစွဲသူအပေါင်း သည် 'မစ္စတာ'သုံးစွဲခြင်းကို လုံးဝရပ်စဲလိုက်ကြလေတော့သည်။

ဤနေရာ၌ 'မစ္စတာ' ကွယ်ပျောက်ရေးတွင် ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်း အမည်သည် အဓိကပါဝင်နေရာ ထိုဝတ္ထုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အတန်ငယ်သိသင့်သည်ဟု ထင်မိသည်။ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်မောင်မှိုင်း ဝတ္ထုသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရေးသူမှာ ဝန်စာရေးဟောင်း ဦးကြီးဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး ဒူးမားရေးသော မွန်တီခရစ်စတိုနယ်စားကြီး (The Count Of Montecristo) ဝတ္ထုကို ဂျိမ်းလှကျော်က 'မောင်ရင်မောင် မမယ်မ' ဟူ၍ အမည်ပေးကာ ဆီလျော်အောင် မြန်မာပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။

လူကြိုက်များလှသည် ဆိုသည်။ ဤတွင် ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင်မှာ မစ္စတာရစ်ပလီဆိုသူဖြစ်သည်။ မစ္စတာရစ်ပလီသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် မန္တလေးမြို့ ဆရာမှတ်ကြီးကျောင်းတွင် သုံးဆယ်မင်းသား၊ သီပေါမင်းသားတို့နှင့် ကျောင်းနေဖက် ဖြစ်ဖူးသည်။ မြန်မာစာပေကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သည်။ ဦးကြီးလည်း ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုကို ရေးသားပေးရာ ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် ပထမတွဲကို ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုပထမတွဲပါ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်မောင်မှိုင်း ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းအကျဉ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အဝမြို့တွင် ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်မောင်မှိုင်းဆိုသူ လူငယ်တစ်ဦးရှိသည်။ မောင်မှိုင်းသည် မှူးမတ်အရာရှိများအိမ်သို့ လှည့်လည်သွားရောက်ကာ ချဉ်ပေါင်ရွက် ရောင်းလေ့ရှိသည်။ တစ်နေ့တွင် ဝင်းမှူးကြီးအိမ်သို့ ချဉ်ပေါင်ရွက် ဝင်ရောင်းရာမှ ဝင်းမှူးကြီးသမီးကို တွေ့မြင်ကာ စွဲလမ်းချစ်ကြိုက်မိသည်။ ဝင်းမှူးကြီး သမီးအမည်မှာ ခင်လေးကြီးဖြစ်၍ မာန်မာနကြီးသည်။ သို့သော် ညအချိန်တွင် မောင်မှိုင်းသည် ခင်လေးကြီးအိပ်ခန်းသို့ တိတ်တဆိတ်ရောက်ပြီးလျှင် ချစ်ရေးဆိုရာ ခင်လေးကြီးက မေတ္တာတုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ ခင်လေးကြီးသည် မောင်မှိုင်းကို အရင်းအနှီးအဖြစ် ရွှေငွေတို့ပေးကာ ကြီးပွားအောင် ကြံစည်ကြိုးစားပါလော့ဟု မှာကြားလိုက်သည်။ မောင်မှိုင်းသည် ထိုရွှေငွေတို့ဖြင့် ခတ်လှေကြီးတစ်စင်း ဝယ်သည်။ မှူးမတ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကိုလည်း တိတ်တဆိတ်ဝယ်ယူသည်။ ကျွန်းသေတ္တာအလုံး ၅၀ ခန့်ကိုလည်း ဝယ်ယူကာ အတွင်း၌ ကျောက်ခဲအပြည့် စီထည့်သည်။ အပြင်ဘက်ကမူ ငွေ သုံးထောင်၊ ခြောက်ထောင် စသည်ဖြင့် ရေးမှတ်ထားစေသည်။ ထို့နောက် ထိုပစ္စည်းတို့ကို လှေပေါ်သို့တင်ကာ လှေသားငါးဆယ်ခန့်နှင့်အတူ ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက် အောက်ဘက်သို့ စုန်ခဲ့သည်။ ရှေးဦးစွာ မင်းလှမြို့သို့ရောက်သည်။ မောင်မှိုင်းသည် ကျောက်ပန်းတောင်းစား မောင်မောင်ကြီးဟန်ဆောင်၍ မြို့ပေါ်သို့ တက်ရောက်တည်းခိုသည်။ ထိုမြို့တွင် မကြွယ်ဆိုသူ အသက်သုံးဆယ်ရွယ် မုဆိုးမတစ်ဦး ရှိသည်။ သူ့တွင် ခင်ပွန်းကပါလာသော မမကြီး၊ မမလေး အမည်ရှိ သမီးပျိုနှစ်ဦးလည်းရှိသည်။ မောင်မှိုင်းသည် သူတို့နှင့်တွေ့သောအခါ မကြွယ်ရော မမကြီးကိုပါ အရနှူး၍ ယူလေသည်။ သို့ယူရာ၌ မမကြီးကို လူသိရှင်ကြား လက်ထပ်ယူလေသည်။ မကြွယ်ကိုမူ တိတ်တိတ်ပုန်းယူသည်။ မောင်မှိုင်းသည် ထိုသို့ မယားနှစ်ယောက်နှင့်

နေလာခဲ့ရာမှ အတန်ကြာသော် မိန်းမနှစ်ဦးကို လှည့်ဖြား၍ထားခဲ့ကာ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ သို့ ထွက်ခွာလာရာတွင် ထိုမိန်းမနှစ်ဦး၏ ရွှေငွေပစ္စည်းများကိုပါ ပရိယာယ်ပြု၍ ယူခဲ့သေးသည်။ မောင်မှိုင်းသည် မင်းလှက စုန်ခဲ့ပြီးနောက် ပြည်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုမြို့တွင် ပွဲစားကြီး၏သမီးယှို မယ်ဝန်ဆိုသူကို တွေ့ကာ အရုန်း၍ ယူပြန်သည်။ အတန်ကြာသော် မယ်ဝန်ကို လှည့်ဖြား၍ထားခဲ့ကာ မယ်ဝန်တို့၏ ပစ္စည်းများကို ပရိယာယ်ပြု၍ယူကာ ထွက်ခဲ့ပြန်သည်။

ထို့နောက် ရန်ကုန်သို့ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တွင် မောင်မှိုင်းသည် ဘုရင့်အဝယ်တော် ခင်မောင်ကြီးဟန်ဆောင်ပြန်ကာ ကုလားသူဌေးသမီး ခင်ခင်ဘိဆိုသူကို အရယူပြန်သည်။ အတန်ကြာသော် ကုလားသူဌေးပိုင်ပစ္စည်းများကို လှည့်ဖြားယူငင်ပြီးလျှင် ခင်ခင်ဘိကို ထားခဲ့ကာ အဝသို့ ပြန်ခဲ့သည်။ လမ်းခရီးတွင် မယ်ဝန်၊ မမကြွယ်၊ မမကြီးတို့နှင့် ဆေတ္တဝင်တွေ့သေးသည်။ သို့သော် ပရိယာယ်ပြု၍ ထားခဲ့ပြန်ကာ အဝသို့ပြန်ခဲ့သည်။ အဝသို့ မောင်မှိုင်း ပြန်ရောက်လာသောအခါ ခင်လေးကြီးမှာ လက်ထပ်အံ့ဆဲဆဲ ဖြစ်သည်။ ခင်လေးကြီး၏ မိဘတို့သည် ခင်လေးကြီးကို မြောက်ဝင်းတော်မှူး၏သားနှင့် လက်ဆက်ရန် စီစဉ်ပြီး ဖြစ်သည်။ သို့သော် လက်ထပ်မည့်နေ့တွင် မောင်မှိုင်းသည် မြောက်ဝင်းတော်မှူး၏သားဟန်ဆောင်ကာ ခင်လေးကြီးကို လက်ထပ်ယူလိုက်သည်။ မောင်မှိုင်းသည် ခင်လေးကြီးနှင့်အတူ နေထိုင်လာခဲ့ရာမှ အတန်ကြာသော် မင်းလှ၊ ပြည်၊ ရန်ကုန်တွင်ရှိသည့် သားမယားများကိုခေါ်လိုစိတ် ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင့်ထံ အကောက်တော်အရာကို ပေးသနားရန် လျှောက်ထားရာ ရရှိသည်တွင် တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရင်း သားမယားတို့ကိုခေါ်ယူရန် အောက်သို့ စုန်ဆင်းခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ရန်ကုန်မှ ခင်ခင်ဘိသည် မောင်မှိုင်းပေါ်မလာသည်နှင့် အဝသို့ လိုက်လာသည်။ ပြည်မြို့မှ မယ်ဝန်သည်လည်း မောင်မှိုင်းနှင့်ရသော ကလေးငယ်ကိုချီလျက် မောင်မှိုင်းကိုရှာရန် အဝသို့ တက်လာသည်။ မင်းလှမြို့မှ မမကြွယ်လည်း မောင်မှိုင်းနှင့်ရသော ကိုယ်ဝန် ရင့်မာလာသဖြင့် ရှက်ရွံ့ကာ မောင်မှိုင်းကိုရှာဖွေရန် အဝသို့ပင် တက်လာသည်။ မမကြီးမှာမူ မီးဖွားရာတွင် မီးကပ်ပေါ်၌ မောင်မှိုင်းကို စွဲလမ်းသော စိတ်နှင့်ပင် မီးယပ်သွေးတက်ကာ သေဆုံးသွားရှာသည်။ ညီမဖြစ်သူ မမလေးသည် ကလေးကိုပိုက်ကာ ခဲအိုမောင်မှိုင်းကိုရှာရန် အဝသို့ တက်လာပြန်၏။ သို့သော် မောင်မှိုင်းက အောက်သို့စုန်ဆင်းနေသည်နှင့် မတွေ့ကြရချေ။ မောင်မှိုင်းသည် ရန်ကုန်အထိ သားမယားများကို သွားရောက်ရှာဖွေသော်လည်း မတွေ့သည်နှင့်

အဝသို့ တစ်ဖန် ပြန်လာခဲ့၏။ သို့သော် ဒေးဒရဲအနီးသို့ အရောက်တွင် လှေ
 မှောက်သဖြင့် တံငါသည် ကရင်သားအဖက ကယ်ဆယ်လိုက်ရ၏။ ထိုကရင်သား
 အဖအနက် သမီးဖြစ်သူ ကရင်မလေး ဒတ်ဘိုးကို မောင်မှိုင်း အရူး၍ယူပြန်၏။
 သို့သော် အတန်ကြာ၍ တပည့်ဖြစ်သူတို့ ရောက်လာသည်တွင် မောင်မှိုင်းသည်
 ဒတ်ဘိုးကိုထားခဲ့ကာ အဝသို့ တိတ်တဆိတ် ထွက်ပြေးပြန်၏။ အဝသို့ရောက်သော်
 သားမယားများ လိုက်လာကြောင်းနှင့် မိမိအပေါ် အမျက်ထွက်နေကြကြောင်း
 မောင်မှိုင်းကြားသိရလေ၏။

ဤကား ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထု ပထမတွဲပါ ဇာတ်လမ်း
 အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်သည်။ ကျန်အတွဲများတွင်လည်း မောင်မှိုင်းသည် ဖော်ပြပါ
 မိန်းမတို့အပြင် နောက်ထပ် မိန်းမယူပုံ ပွေ့ရှုပ်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားသည်ဟု ဆို
 သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ပထမတွဲပါ ဇာတ်လမ်းကို သိရုံမျှဖြင့်ပင် မောင်မှိုင်း၏
 အမူအကျင့်တို့ကို သိနိုင်လောက်ပေပြီ။ ထိုခေတ်အခါက ထိုဝတ္ထုကို ညစ်ညမ်းသော
 ဝတ္ထုအဖြစ် ယူဆကြသည်ဆိုသည်။ ထိုဝတ္ထုကို လူငယ်များမဖတ်ရန် လူကြီးများက
 တားမြစ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဖတ်ရှုလိုသူ လူငယ်အချို့သည် ထိုဝတ္ထုကို
 အိမ်သာအတွင်းသို့ယူ၍ပင် တိတ်တဆိတ် ဖတ်ရှုရသည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ဆရာကြီးက မောင်မှိုင်းအမည်ရှေ့တွင် မစ္စတာတပ်၍
 သုံးစွဲလိုက်ရာ မစ္စတာသုံးစွဲသူ လူစုသည် မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။ မစ္စတာ
 ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြရသည်။ ဆရာကြီးကား ရဲရင့်၍ အကြံပိုင်လှလေသည်တကား။

ဆရာကြီးသည် ကလောင်ဖြင့် နိုင်ငံအကျိုး စာပေအကျိုးကို အစွမ်းကုန်
 ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီး၏ ဇာတိမာန်ကဗျာများကြောင့် ထိုစဉ်၌ လွတ်
 လပ်ရေး ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသော မြန်မာတို့မှာ အမျိုးချစ်စိတ်၊ နိုင်ငံချစ်စိတ်များ
 ဆတက်ထမ်းပိုး တိုးခဲ့ရသည်။ မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ အလွမ်းဘွဲ့၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊
 မြောက်ပင့်ဘွဲ့၊ ရာသီဘွဲ့တို့ မဟုတ်မူဘဲ တစ်မူထူးခြားသော ဆရာကြီး၏
 ကဗျာသစ်များကြောင့် မြန်မာကဗျာလောကသည် နယ်ကျယ်လာခဲ့ပေသည်။
 ထို့ပြင် မစ္စတာမောင်မှိုင်းဟူသော ကလောင်အမည်ကြောင့်လည်း မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု
 ထုံးတမ်းတစ်ရပ်မှာ မကွယ်မပျောက် ဖြစ်ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။

မင်းယုဝေ
 [၁၉၅၄]